

**AKDENİZ ÜNİVERSİTESİ
GÜZEL SANATLAR ENSTİTÜSÜ**

RESİM ANASANAT DALI

**JAPON RESİM SANATINDA FİĞÜRATİF UKİYO-E
RESİMLERİ (1804-1912) VE GÜNÜMÜZ RESMİNE ETKİSİ**

BÜŞRA ŞAHİN

YÜKSEK LİSANS TEZİ

Prof. Dr. FATİH BAŞBUĞ

ANTALYA-2024

AKDENİZ ÜNİVERSİTESİ
GÜZEL SANATLAR ENSTİTÜSÜ

RESİM ANASANAT DALI

**JAPON RESİM SANATINDA FİĞÜRATİF UKİYO-E RESİMLERİ (1804-
1912) VE GÜNÜMÜZ RESMİNE ETKİSİ**

BÜŞRA ŞAHİN

YÜKSEK LİSANS

Prof. Dr. FATİH BAŞBUĞ

ANTALYA-2024

TEZ KABUL VE ONAY SAYFASI

Büşra ŞAHİN tarafından hazırlanan “Japon Resim Sanatında Figüratif Ukiyo-E Resimleri (1804-1912) ve Günümüz Resmine Etkisi” başlıklı bu çalışma, jürimiz tarafından Resim Anasanat Dalı’nda Yüksek Lisans Tezi olarak oybirliği/oyçokluğu ile kabul edilmiştir./...../.....

Jüri Başkanı (Danışman)	Prof. Dr. Fatih BAŞBUĞ	İmza
Jüri Üyesi	Prof. Dr. Atilla DÖL	İmza
Jüri Üyesi	Doç. Ilgaz ÖZGEN TOPCUOĞLU	İmza

Bu çalışma, Akdeniz Üniversitesi Lisansüstü Eğitim-Öğretim Yönetmeliği’nin ilgili maddeleri uyarınca yukarıdaki jüri tarafından uygun bulunmuştur.

.....
Güzel Sanatlar Enstitüsü Müdürü

TEŞEKKÜR

Bu çalışmanın gerçekleştirilmesinde, değerli bilgilerini benimle paylaşan saygıdeğer danışman hocam; Prof. Dr. Fatih BAŞBUĞ'a, hayatımın her evresinde bana destek olan annem Funda ŞAHİN'e ve çalışma süresince tüm zorlukları benimle göğüsleyen eşim Orkun KORKMAZ'a sonsuz teşekkürlerimi sunarım.

Büşra ŞAHİN

Antalya, 2024

T.C.
AKDENİZ ÜNİVERSİTESİ
GÜZEL SANATLAR ENSTİTÜSÜ

Öğrencinin	Adı Soyadı	Büşra ŞAHİN
	Numarası	202153002004
	Anasanat Dalı	Resim
	Danışmanı	Prof. Dr. Fatih BAŞBUĞ
	Tezin Adı	Japon Resim Sanatında Figüratif Ukiyo-E Resimleri (1804-1912) ve Günümüz Resmine Etkisi

ÖZ

Çin’den Japonya’ya aktarılan ağaç baskı, Japonya’nın Edo (Tokugawa) döneminde kendisini kültürel, sosyal ve ekonomik açıdan geliştirmeye başlamasıyla “Ukiyo-e” olarak isimlendirilmiştir. Japon sanatının en fazla bilinmekte olan sanat türlerinden birisi Ukiyo-e’dir. Bir akım haline gelen Ukiyo-e Avrupalı sanatçılar tarafından oldukça ilgi görmüştür ve ‘Japonizm’ olarak isimlendirilmiştir. Van Gogh, Gauguin, Monet, Manet, Klimt gibi sanatçıların eserlerinde bu tahta baskıların izlerine rastlamak mümkündür. Ukiyo-e baskıları 19. yüzyıl sanatçıları tarafından fazlasıyla etkilenmiştir ve bu etkileneşimin günümüzde nasıl devam ettiğini gözlemlemek araştırmanın konusunu oluşturmaktadır. Çalışma kapsamında Japon Resim Sanatı’nın evrimini anlamak ve Ukiyo-e’nin geçmişten günümüze resim sanatını nasıl etkilediğini detaylı bir şekilde ortaya koymak amaçlanmıştır. Ukiyo-e, Edo döneminde popülerlik kazanmış bir sanat türü olup, özgün temalar, renk paleti ve estetik unsurlarıyla dikkat çeker. Ukiyo-e’nin figüratif öğeleri, özellikle karakter tasarımları ve günlük yaşam sahneleri, bu araştırmanın merkezidir. Bununla birlikte çalışma kapsamında Japon kültürünün sanatsal mirasının günümüzde nasıl yaşandığını göstererek, Japon Resim Sanatı’nın figüratif Ukiyo-e resimleri aracılığıyla günümüzdeki sanat anlayışını nasıl zenginleştirdiğini açıklama amacı benimsenmiştir. Aynı zamanda Ukiyo-e’nin

geçmişin sanat mirası içindeki önemini anlamak ve bu tarihi etkinin günümüzdeki resim pratiği üzerindeki yansımalarını ortaya koymak amaçlanmıştır.

Söz konusu amaca yönelik olarak çalışmanın birinci bölümünde; Edo Dönemi Japonya'sının siyasi, sosyal ve kültürel yapısı açıklanmıştır. Daha sonrasında Ukiyo-e'nin ortaya çıkışı ve gelişim göstermesi araştırmaya tabi tutulmuştur. Ardından Ukiyo-e'nin konularına değinilmiştir. Ukiyo-e sanatının teknik ve üretim süreci başlığı altında renklerin kullanıma alınması ve teknik özellikleri incelenmiştir. Çalışmanın ikinci bölümünde ise Ukiyo-e'nin günümüz resmine etkisinin incelenmesi ve değerlendirilmesi amacı doğrultusunda Ukiyo-e'nin illüstrasyon tarihinde taşıdığı önem, 1804 ila 1912 yılları aralığında Ukiyo-e sanatçıları ve eserleri, Ukiyo-e sanatının batıya etkisi konu edinilmiştir. Çalışmanın üçüncü bölümünde ise Ukiyo-e sonrasında baskı sanatı, günümüzde Ukiyo-e'nin kullanıma alınması ve çağdaş dönem Ukiyo-e sanatçıları ile eserleri aktarılmıştır.

Araştırma, Ukiyo-e'nin figüratif öğelerini günümüz sanatına adapte etme sürecini detaylı bir şekilde ele almaktadır. Geleneksel Japon sanatının günümüzdeki resimsel anlatımlar üzerindeki etkisi, modern sanatçıların eserlerinde nasıl yansımaktadır? Bu sorulara cevap aramak, tezin temel odak noktasını oluşturmaktadır.

Ukiyo-e'nin temel unsurlarını – özellikle figüratif ifadelerini, kompozisyon anlayışını ve renk paletini – günümüzdeki resimsel dil içinde iz sürmeyi amaçlamaktadır. Aynı zamanda, bu etkinin çağdaş sanat pratiğini zenginleştirme potansiyelini anlamak için bir çaba sarf etmektedir. Araştırma, Japon kültürünün resimsel bir evrim sürecinden geçişini detaylı bir biçimde ele alarak, sanat tarihine ve günümüz sanatına yeni bir bakış açısı sunmaktadır.

Anahtar sözcükler: Ukiyo-e, Japon sanatı, Ahşap baskı, Figüratif resimler, Çağdaş sanat.

T.R.
AKDENİZ UNIVERSITY
INSTITUTE FINE ARTS

Student' s	Name Surname	Büşra ŞAHİN
	Number	202153002004
	Department	Painting
	Supervisor	Prof. Dr. Fatih BAŞBUĞ
	Thesis Title	Figurative Ukiyo-E Paintings in Japanese Painting (1804-1912) and Their Effects on Contemporary Painting

ABSTRACT

Woodblock printing, which was transferred from China to Japan, was named “ukiyo-e” when Japan began to develop itself culturally, socially and economically during the Edo (Tokugawa) period. Ukiyo-e is one of the most well-known art forms of Japanese art. Ukiyo-e, which became a movement, attracted a lot of attention from European artists and was called 'Japonism'. Traces of these woodblock prints can be found in the works of artists such as Van Gogh, Gauguin, Monet, Manet and Klimt. Ukiyo-e prints greatly influenced the artists of the 19th century and observing how this influence continues today constitutes the subject of the research. Within the scope of the study, it is aimed to understand the evolution of Japanese Painting Art and to reveal in detail how Ukiyo-e has influenced the art of painting from past to present. Ukiyo-e is a type of art that gained popularity during the Edo period and attracts attention with its unique themes, color palette and aesthetic elements. However, the figurative elements of ukiyo-e, especially character designs and scenes of daily life, are the center of this research. The aim of the study is to show how the artistic heritage of Japanese culture lives on today and to explain how Japanese painting enriches today's understanding of art through figurative Ukiyo-e paintings. It also aims to understand

the importance of Ukiyo-e in the artistic heritage of the past, and to show how this historical influence has had an impact on the practice of painting today. For this purpose, in the second part of the study, the political, social and cultural structure of Edo Period Japan is explained. Afterwards, the emergence and development of ukiyo-e was subjected to research. Then the subjects of ukiyo-e were mentioned. Under the title of technical and production process of ukiyo-e art, the use of colors and their technical features were examined. In the third part of the study, the importance of ukiyo-e in the history of illustration, ukiyo-e artists and their works between 1804 and 1912, and the influence of ukiyo-e art on the West were discussed in order to examine and evaluate the effect of ukiyo-e on today's painting. Then, the art of printing after ukiyo-e, the use of ukiyo-e today, and the contemporary period ukiyo-e artists and their works are presented.

In the second part of the study, the political, social and cultural structure of Edo Period Japan is explained. Then, the emergence and development of ukiyo-e was subjected to research. Then the subjects of ukiyo-e were mentioned. Under the title of the technical and production process of ukiyo-e art, the use of colors and their technical features were examined. In the third part of the study, the importance of ukiyo-e in the history of illustration, ukiyo-e artists and their works between 1804 and 1912, and the influence of ukiyo-e art on the West were discussed in order to examine and evaluate the effect of ukiyo-e on today's painting. Then, the art of printing after ukiyo-e, the use of ukiyo-e today, and contemporary ukiyo-e artists and their works are presented.

The research deals in detail with the process of adapting the figurative elements of Ukiyo-e to contemporary art. How is the influence of traditional Japanese art on contemporary pictorial expressions reflected in the works of modern artists? Seeking answers to these questions constitutes the main focus of the thesis.

It aims to trace the key elements of Ukiyo-e - especially its figurative expressions, compositional conception and color palette - in contemporary pictorial language. At the same time, it makes an effort to understand the potential of this influence to enrich contemporary art practice. The research offers a new perspective on the history of art and contemporary art through a detailed examination of the pictorial evolution of Japanese culture.

Keywords: Ukiyo-e, Japanese art, Woodcut, Figurative paintings, Contemporary art.

İÇİNDEKİLER DİZİNİ

TEZ KABUL VE ONAY SAYFASI	i
TEŞEKKÜR.....	ii
ÖZ	iii
ABSTRACT.....	v
İÇİNDEKİLER DİZİNİ	viii
GÖRSEL DİZİNİ.....	x
ÇALIŞMADA ADI GEÇEN TERİMLERİN TANIMLAR DİZİNİ.....	xiv
GİRİŞ	1
1.BÖLÜM 1: JAPONYA’NIN TARİHSEL VE KÜLTÜREL BAĞLAMİ.....	3
1.1. Japonya Hakkında Genel Bilgiler	3
1.2. Edo dönemi Japonya’sının Sosyal, Siyasi ve Kültürel Yapısı.....	5
1.2.1. Sosyal yapı	5
1.2.2. Siyasi yapı	8
1.2.3. Kültürel yapı	10
1.3. Ukiyo-e’nin Ortaya Çıkışı ve Gelişimi	11
1.3.1. Ukiyo-e’nin Konuları	13
1.3.1.1 Kabuki Tiyatrosu.....	15
1.3.1.2. Çay Evleri	16
1.3.1.3. Kadın Teması	17
1.3.1.4. Doğal Manzaralar.....	19
1.3.1.5. Yōkai’ler	22
2. BÖLÜM 2: UKİYO-E SANATININ TEKNİK VE ÜRETİM SÜRECİ	25
2.1. Renklerin Kullanımı.....	25
2.2. Teknik Özellikler	26

2.3 Ukiyo-E Sanatçıları ve Eserleri (1804-1912).....	29
3.BÖLÜM 3: UKİYO-E SANATININ BATIYA ETKİSİ VE GÜNÜMÜZE YANSIMASI.....	42
3.1. Ukiyo-e'nin İllüstrasyon Tarihindeki Önemi	51
3.2. Ukiyo-e Sonrası Baskı Sanatı	55
3.3. Günümüzde Ukiyo-e'nin Kullanımı	57
3.4. Çağdaş Ukiyo-e Sanatçıları ve Eserleri.....	58
4. BÖLÜM 4: UYGULAMA ÇALIŞMALARI	74
BÖLÜM 5: SONUÇ	94
KAYNAKÇA.....	98
EKLER.....	108

GÖRSEL DİZİNİ

Sıra	Tanımlama	Sayfa
	Görsel 1: Japonya'nın Konumu	3
	Görsel 2: Nihonbashi'nin Sabah Görünümü, Utagawa Hiroshige, Ağaç Baskı, Edo Dönemi, 1833-34.....	20
	Görsel 3: Hitachi Eyaletindeki Ushibori, Fuji Dağı'nın Otuz Altı Manzarası Serisinden, Katsushika Hokusai,Ağaç Baskı, Edo Dönemi, 1830-32.	21
	Görsel 4: Hyakki Yagyō'dan Bir Sayfa, Kawanabe Kyōsai, Ağaç Baskı, Edo Dönemi, 1890.....	23
	Görsel 5: Dojoji No Kane, Toriyama Seiken	24
	Görsel 6: Dünya Örümceği Lord Minamoto Yorimitsu'nun Köşkünde Canavarlar Yaratıyor, Utagawa Kuniyoshi,Ağaç Baskı, Edo Dönemi, 1843.....	24
	Görsel 7: Utagawa Hiroshige, Suwa Gölü'nde Yılanbalığı ve Çamça Avlayanlar, Shinshu İli, Mayıs 1860.....	26
	Görsel 8. Niinomi Morichika Stüdyosunda, Hokusai'nin Kanagawa'nın Büyük Dalgası Üzerinden Bir Reprodüksiyonunu Oyarken	27
	Görsel 9: Katsushika Hokusai, 1804 renkli gravür, 12,6 x 17,6 cm Hokusai Müzesi, Obuse	30
	Görsel 10: Katsushika Hokusai, 1810 Mürekkep, İpek Üzerine Renkler ve Altın, 67,5 X 82,5 Cm Museo d'Arte Orientale Edoardo Chiossone, Cenova.....	31
	Görsel 11: Kikugawa Eizan, 1810 civarı renkli gravür, 38 x 25,5 cmVictoria & Albert Müzesi, Londra	32
	Görsel 12: Utagawa Kuniyoshi, 1830-1844 civarı renkli gravür, 24,9 x 34,6 cm Victoria & Albert Müzesi, Londra	33
	Görsel 13: Keisai Eisen, 1830-1844, Brokar Üzerine Baskı, 38 X 25,5 Cm, Ōiso Aşaması, Seriden Alıntı. (Tōkaidō Boyunca Güzellikler).....	34
	Görsel 14: Utagawa Hiroshige, 1843-1847 renkli gravür, 22,2 x 28,8 cm Victoria & Albert Müzesi, Londra	36
	Görsel 15: Utagawa Hiroshige, Şubat 1857 renkli gravür, 36 x 24 cm, Brooklyn Sanat Müzesi, New York. Le Quai de Koume	37

Görsel 16: Hyakki Yagyō'dan bir sayfa, Kawanabe Kyōsai,ağaç baskı, Edo dönemi, 1890.	38
Görsel 17: Kunichika'nın Eserleri	39
Görsel 18: Utagawa Kunisada, Cat and Beauty (detail), from Beauties in New Styles Dyed to Order, 1818-1830, woodblock print; ink and color on paper.	40
Görsel 19: Kitagawa Utamaro, "Two Female Figures" (İki Dişi Figür), Ağaç Baskı. (Nigel, Cawthorne. The Art of Japanese Prints. United States: Laurel Glen Publishing, 1997)	41
Görsel 20: Kuroda Seiki, "Lakeside", 1987	43
Görsel 21: Goyo Hashiguchi, "Woman Combing her Hair", 1920	44
Görsel 22: Kobayashi Kiyochika, "Moon over a Town Street", 1930	44
Görsel 23: Ogata Gekko, "Comparison of Beauties and Flowers - Flower Cart", 1898	45
Görsel 24: Watanabe Seitei, "World of Art - New Year's Day", (1890-1894)	45
Görsel 25: Koshiro Onchi, "Human Figure: Girl", 1925	47
Görsel 26: Yağmurda Köprü, Vincent Van Gogh, tuval üzerine yağlı boya, 1887.	50
Görsel 27: Nocturne: Mavi ve Altın-Eski Battersea Köprüsü, James Abbott McNeill Whistler, Tuval Üzerine Yağlı Boya, 1872-5.....	52
Görsel 28: Ryogoku Köprüsünde Akşam Serinliğinin Tadını Çıkarmak, Edo'daki Ünlü Yerler Serisinden, Utagawa Hiroshige,Ağaç Baskı, Yaklaşık 1833... ..	52
Görsel 29: Shin-Ōhashi Köprüsü ve Atake Üzerinde Ani Sağanak, Edo'nun Yüz Ünlü Manzarası Serisinden, Utagawa Hiroshige,Ağaç Baskı, 1857.....	53
Görsel 30: Emile Zola'nın Portresi, Edouard Manet,Tuval Üzerine Yağlı Boya, 1868.	54
Görsel 31: Wisdom, tale of Zelda serisinden, Sean Donnan,karışık teknik, 2016.	59
Görsel 32: Lugia-the Silver Dragon, Sean Donnan,Karışık Teknik, 2018....	60
Görsel 33: Asyalının Gücü, Kenji Iwasaki, Dijital Teknik, 2021	61
Görsel 34: Japon Komedyen Hi-Hi Ueda ve Eşi, Kenji Iwasaki,Dijital Teknik, 2020	62

Görsel 35: Hellboy-Tengu Saldırısı, Moira Hahn, Suluboya Tekniği, 2019 .	63
Görsel 36: Ukiyo-e Remix II-Tori'nin İntikamı, Moira Hahn,Suluboya Tekniği, 2004	64
Görsel 37: Rickshaw Cart, Ukiyo-E Heroes Serisinden, Jed Henry,Ağaç Baskı, 2012	65
Görsel 38: Great Retrowave, Vincent Trinidad, Dijital Teknik	66
Görsel 39: Küçük Cadı Kiki, Siddhartha Kandahdjaja, Dijital Teknik	67
Görsel40: Dijital Ukiyo-E İllüstrasyonuna Bir Örnek, Jiji, 2020.	68
Görsel 41: Paul Binnie, Tattooss, 1992 (Binnie, 2024).....	69
Görsel 42: Binnie, Japonya Manzaraları (Binnie, 2024).....	69
Görsel 43: Audrey Kawasaki'nin eserinden bir örnek	70
Görsel 44: Katsushika Hokusai, Balıkçı ve Ahtapot, 1814 çok renkli tahta baskı	72
Görsel 45: Masami Teraoka Sarah ve Ahtapot/Yedinci Cennet,2001	72
Görsel 46: Masami Teraoka, Japonya'yı İstila Eden 31 Tat/Günün Spesiyali, 1982, 35 renk Ukiyo-e tahta baskı	73
Görsel 47: Büşra Şahin, Noodle Waves, 100x100 cm, Tuval Üzerine Yağlı Boya, 2024	76
Görsel 48: Büşra Şahin, Jumping Rabbit, 100x100 cm, Tuval Üzerine Yağlı Boya, 2024	78
Görsel 49: Büşra Şahin, Sea Food, 50x70 cm, Amerikan Bristol Kağıdı Üzerine Linol Baskı, 2022	80
Görsel 50: Büşra Şahin, Yuki On The Carpet, 50x70 cm, Amerikan Bristol Kağıdı Üzerine Linol Baskı, 2022.	82
Görsel 51: Büşra Şahin, Bızz, 50x70 cm, Amerikan Bristol Kağıdı Üzerine Linol Baskı, 2022	83
Görsel 52: Büşra Şahin, Noodle Surfing, 50x70 cm, Amerikan Bristol Kağıdı Üzerine Linol Baskı, 2022	85
Görsel 53: Büşra Şahin, Metal Age, 100x120 cm, Tuval Üzerine Yağlı Boya, 2022	87
Görsel 54: Büşra Şahin, Sunny Days, 100x150 cm, Tuval Üzerine Yağlı Boya, 2021	89

Görsel 55: Büşra Şahin, Imagination, 130x140 cm, Tuval Üzerine Yağlı Boya, 2020	90
Görsel 56: Büşra Şahin, Girl and Cat, 100x140 cm, Tuval Üzerine Yağlı Boya, 2020	92

ÇALIŞMADA ADI GEÇEN TERİMLERİN TANIMLAR DİZİNİ

Ağaç baskı	Ahşap levha kullanıma alınarak tahta kalıplar ile yapılan özgün bir baskı tekniğidir.
Kültür	Toplumsal ve tarihsel gelişim süreci kapsamında meydana getirilen her tür değer ile bu değerleri kullanıma almada, daha sonraki kuşaklara aktarmada kullanılan insanın toplumsal ve doğal çevresine egemenliğinin ölçüsünü yansıtan araçların bütünüdür.
Resim	Doğa görüntülerinin, varlıkların, fırça, kalem ve boya benzeri araçlar ile kağıt, bez gibi materyallerin üzerine yapılan şeklidir ve bir güzel sanatlar dalıdır.
Sanat	Bir tasarımın, duygunun, güzelliğin ve benzeri olguların dışı vurumunda, anlatımında kullanıma alınan tekniklerin tamamıdır.

GİRİŞ

Çin'den Japonya'ya aktarılan ağaç baskı ilk zamanlarda türlü hükümet politikaları ve iç savaşlardan dolayı tapınaklarla ve manastırla sınırlı kalmıştır. Tokugawa Shogunluğu'nun Japonya kapsamındaki iç savaşları sonlandırmasıyla birlikte ülke, kendisini dış dünyadan soyutlamıştır. Edo (Tokugawa) dönemi içerisinde Japonya kendisini kültürel, sosyal ve ekonomik açıdan geliştirmeye başlamıştır. Söz konusu gelişmeler sonucunda “Ukiyo-e” şeklinde isimlendirilmekte olan sanat anlayışı meydana gelmiştir. İlk zamanlarda tüccarlar öncelikli olmakla birlikte orta sınıftan da insanlar söz konusu akıma destek vermişlerdir. Böylelikle Ukiyo-e dönemin önde gelmekte olan halk sanatlarından birisi haline gelmiştir.

Japon sanatının en fazla bilinmekte olan sanat türlerinden birisi Ukiyo-e'dir. Türkçeye ise “*yüzen dünyadan resimler*” veya “*yüzen dünya resimleri*” şeklinde çevrilmektedir. Edo dönemi içerisinde gelişim göstermeye başlayan Kabuki tiyatrosundan esinlenmekte olan Ukiyo-e sanatçıları pek çok tiyatro sahnesi, oyuncu portresi, Edo'nun eğlence merkezi olan Yoshiwara'dan görüntüler, sokak kadınları ile yaşamlarını betimlemekte olan tür resmi niteliğinde eserler üretmişlerdir (Eczacıbaşı Sanat Ansiklopedisi, 1997, s. 1838).

Edo döneminin ortalarına gelindiği zaman barış sürecinin başlamasıyla Japonya kapılarını dışarıya açmıştır. Bu da popüler kültürden etkilenmelerini sağlamıştır. Ahşap baskılara konu olarak kadınlar (bjin tachi), geyşalar, erotik sahneler(shunga), mitolojik sahneler, manzaralar(meisho), günlük hayattan kareler, hayvan tasvirleri, kabuki tiyatrosu, sumo güreşi, çiçekler ve ağaçlar, fuji dağı, dinsel konular, piknik ve panayır konuları edinilmiştir.

Bir akım haline gelen Ukiyo-e avrupalı sanatçılar tarafından da çok ilgi görmüştür ve ‘Japonizm’ olarak adlandırılmıştır. Van Gogh, Gauguin, Monet, Manet, Klimt gibi sanatçıların eserlerinde bu tahta baskıların izlerine rastlamak mümkündür.

Japonya'da meydana gelen söz konusu sanat akımı 19. yüzyıl ortalarına dek popülerliğini devam ettirmiştir. Edo Dönemi'nden Meiji Dönemi'ne geçilmesiyle beraber Japonya, dış dünyaya kapılarını açmıştır ve böylelikle batılılaşma sürecine geçiş yapmıştır. Japonya'nın batıya kapılarını açması ile birlikte Amerika ve Avrupa ilk kez Ukiyo-e ile karşılaşmıştır. Öncelikle izlenimciler olmakla birlikte türlü sanat akımları ile sanatçılar söz konusu akımdan etkilenmişlerdir.

19. yüzyılın son zamanları ve 20. yüzyılın ilk zamanlarında gerçekleşen sanayi devrimiyle birlikte teknolojik gelişmeler hızlanmıştır ve seri üretim mantığı meydana gelmiştir. Bu durumun sonucunda Art Nouveau ve Arts and Crafts sanatçıları, gerçekleştirdikleri çalışmalarında geleneksel tekniklere ve sanatsal betimlemelere yer vererek seri üretim düzenine başkaldırıda bulunmuşlardır.

BÖLÜM 1: JAPONYA’NIN TARİHSEL VE KÜLTÜREL BAĞLAMI

1.1. Japonya Hakkında Genel Bilgiler

Japonya, Honshu, Hokkaido, Kyushi ve Shikoku isimli dört büyük adayı sınırlarında barındırmaktadır. Yüz ölçümü ise 377.899 km² olarak ifade edilebilmektedir. Ancak topraklarının %84’lük dilimi tarım faaliyetleri açısından elverişsizdir (Bursa Uluyama Türk Japon Derneği, 2024).

Görsel 1: Japonya’nın Konumu

Kaynakça: Global Sherpa Japan, 2024

Büyük Okyanus’ta bulunmakta olan Japonya’nın ismini meydana getiren kanji karakterler köken ve güneş anlamını taşımaktadır. Bu yüzden Japonya "*Doğan Güneşin Ülkesi*" şeklinde bilinmektedir (Japon Kültür, 2024).

Japonya 6.852 adadan meydana gelmektedir. Dünya genelinde bulunan aktif volkanların %75’lik dilimi Japonya’da bulunmaktadır. Aynı zamanda depremlerin en sık yaşandığı ülkedir. Deniz ürünleri ve tarım ürünleri bakımından zengin olan illeri barındırmaktadır. Deniz ürünleri üretimi ve tarım ürünlerine ev sahipliği bakımından diğer illerin öncüsü konumundadır. Hokkaido'nun başkenti olan Sapporo’da ise her yıl

pek çok turistin ilgisini çeken kar festivali düzenlenmektedir (Global Sherpa Japan, 2020).

Japonya'nın yönetim biçimi Anayasal Monarşi olarak ifade edilebilmektedir. 1947'de İkinci Dünya Savaşının ardından kabul edilmiş olan Anayasa ise çoğulcu parlamenter sistemin gelmesine neden olmuştur. Anayasalar kapsamında imparatorun hakimiyet alanının bütünüyle törensel nitelikte olduğu ve yönetim erkinin başbakan olduğu ifade edilmektedir (Dış İşleri Bakanlığı, 2020).

Japonya yaklaşık olarak 128 milyona erişen nüfusu ile nüfus açısından dünya çapında 10. sıradadır. Japonya'nın nüfusunun bütünü Japonlardan meydana gelmektedir. Ülkeye Japonların ardından gelen farklı milletler ise oldukça azdır ve bu uluslar Koreliler ve Çinliler olarak ifade edilebilmektedir. Japonya'nın en büyük olan kentsel yerleşim merkezi başkent Tokyo'dur. Başkentten ardından en fazla nüfusa sahip olan şehirler Osaka, Yokohoma, Sapporo, Nagoya, Kobe ve Kyoto olarak aktarılabilmektedir. Japonya halkı açısından ortalama yaşam süresi erkekler açısından 80 iken kadınlar açısından 87 yıl civarındadır. Dünya genelinde insan ömrü bakımından Japonya en uzun insan ömrüne sahip olan ülkedir. Bununla birlikte nüfusun yaklaşık olarak tamamının okuma yazma bildiği ifade edilebilmektedir (Koç, 2020, s. 125-126).

Asya'nın doğusunda Muson ülkesi ve uzak doğu olan 4000 adadan meydana gelen bir ülkedir. Ülkenin çevresi adalardan meydana gelmektedir. Bu yüzden kara sınırlarının olmaması Japonya'yı pek çok ülkeden farklılaştırmaktadır. Batı yarım kürede yer alan ülkenin geneli ılıman kuşakta bulunmaktadır (Koç, 2020, s. 128-130).

Japonya yer üstü ve yer altı kaynakları açısından zengin olan bir ülke değildir. Japonya'nın coğrafi yapısı fazlasıyla dağlık ve engebelidir.

Japonya'nın coğrafi özelliklerinden dolayı yüksek oranda yayılım göstermesi, ılıman iklimde bulunan bölgenin merkezine tropikal temelli deniz akıntıları ile rüzgarların hâkim olması, tropikal ve ılıman iklim bitkilerinin Japonya'nın iç

bölgelerine değin ulaşmasına neden olurken, takımadaların güney bölümünde yükselti olarak üst üste birikimli bir yapı çizmesine neden olmaktadır. Kış mevsiminde yoğun şekilde görülmemesine karşın, Honşu, Şikoku ve Kyuşu bölgesinin güney bölümünde manolyagiller, ağaçsı eğrelti otları, bambular ve kafur ağaçları, salepgiller familyasından olan alt ormanda belirginlik kazanmaktadır; bu alanda yoğun olmamakla birlikte muz ağaçları ve palmiyeler de görülmektedir. Takımadanın kuzey bölümünde, Japonya'nın orta kesimlerinde bulunan yüksek yamaçlarda, tropik bitkilerin yerini kayın ağacı, akçaağaç, gürgen, kestane ağacı, meşe ve kozalak ağaçlarının bulunduğu ormanlık araziler almaktadır. Merkez bölümünde, dağların denize yakın ve eğimli kısımlarında iki tür bitki türlerinin de bulunduğu dikkat çekmektedir. Eğimli kısımlarla iki tür bitki örtüsünün de görülmesi farklı manzaraların görülmesine imkân sağlarken, ilkbahar mevsiminde kiraz ağaçları dikkat çekici ve canlı renklerde çiçeklenmeye başlamakta ve yaz mevsimindeyse tropikal lotusun açtığı görülmektedir. Japon asıllı sanatçı ve ressamların içerisinde yaşadıkları coğrafyadan aktif şekilde etkilenmiş ve Japonya'da görülen farklı mevsimlerden ve bölgelerden aktif olarak yararlanmışlardır (Anonim, 1992; Akt. Kalkan; 2021).

Aşağıdaki bölümde ise Edo dönemi Japonya'sının sosyal, siyasi ve kültürel yapısı başlıklar altında ele alınacaktır.

1.2. Edo dönemi Japonya'sının Sosyal, Siyasi ve Kültürel Yapısı

1.2.1. Sosyal yapı

1603 ila 1686 yılları aralığında “Edo dönemi” şeklinde bilinmekte olan erken modern dönem içerisinde Şogun olarak isimlendirilen feodal sistemler tarafından güvenli ve barışçıl bir ortam için teşvik sağlanmaktaydı. Söz konusu dönem içerisinde yaşayış tarzları oldukça baskın olan dört sınıf bağlamında biçimlenmiştir. Söz konusu sınıflar; çiftçi, savaşçı, tüccarlar, zanaatkar olarak birbirlerinin içlerinde belirli bir ilişkiye sahip ve birbirleri ile iç içe geçmiş belirli kültürel grupları meydana getirmişlerdir. Edo döneminin ikinci yarısında ise söz konusu sınıflarda bulunan ve

çoğunlukla varlıklı sınıfı meydana getiren tüccarlar özel ve türlü hayır faaliyetleri gerçekleştirmişlerdir (Yamaoka, 1998, s. 48-51).

Edo dönemi içerisinde yönetimde bulunan halefler tarafından ülkenin süregelen iç savaşları tecrübe edildiğinden dolayı sağlanan barış ortamının korunması için çaba gösterilmiştir. Bu durumda Japonya açısından asırlarca sürmüş olan dışa kapalılık dönemini ifade etmiştir. Ancak söz konusu süreç içerisinde Batı orta çağın fikir yapısından kurtularak kültürel çeşitlilik kendisini göstermeye başlamıştır. Danışmanlardan bazıları tarafından yarı-kapalı bir sisteme dolayısıyla sınırlı modernleşmeye geçiş yapılması önerisi sunulmuş olmasına rağmen bu konudaki girişimler başarısızlıkla sonuçlanmıştır (Meyer, 2014, s.105; Akt. Malkoç, 2018).

Ancak Japonya kendi kapsamında refah durumunu korumayı sürdürebilmiştir. Söz konusu dönemde merkez Edo'ya yani günümüzdeki Tokyo'ya taşınmıştır. Daimyolara uygulanmakta olan değişimli katılım sistemiyle soylu kesimin de vaktinin bir bölümünü burada değerlendirme mecburiyeti getirilmesiyle beraber Edo'nun sahip olduğu ekonomik ve fiziki şartları gelişim göstererek bir başkente dönüştüğü ifade edilebilmektedir. Toplum içerisindeki sınıflar da ekonomik bakımdan gruplandırılmıştır. Söz konusu toplumsal hiyerarşik düzen “*shinokosho*” şeklinde isimlendirilmiştir. Yüksek soylu kesim ve koruyucuları olan samuraylar en üstte bulunmuşlardır. Söz konusu kesim “*shi*” olarak isimlendirilmiştir. Ardından üreticiler ve köylülerden oluşan “*no*” bulunmaktaydı. Söz konusu kesim edo toplumunun yaklaşık olarak %85'lik dilimini oluşturmaktaydı. Daha sonraki “*ko*” ise gündelik yaşam nesnelere hayat vermekte olan ve her türlü yaratıcı işi icra etmekte olan zanaatkarlar ve sanatçılardır. Son grup olan “*sho*” ise tüccarlardan oluşmaktadır. Tüccarlar maddi bakımdan önem taşımakta olan bir konumda bulunmalarına rağmen herhangi bir pratik üretimde olmadıklarından dolayı toplumsal açıdan en alt katmandadırlar. Konfüçyüsçü düşünce sistemi bağlamında söz konusu sınıf asalaklığa en yakın gruptur (Meyer, 2014, s. 109-115; Malkoç, 2018).

Toplumsal sınıfların daha öncesinde birbirlerinden fazlasıyla katı bir şekilde ayrılmasına rağmen Edo Japonyası kapsamında en alt kademede yer alan tüccarların

sıcak para sahibi olmaları bulundukları konumlarını muğlaklaştırmaya başlamıştır. Tahildan ödeme almakta olan samuraylar tüccarlara borç yapmaya başlamıştı. Bunun haricinde sınıfların arasında gerçekleştirilen evlilikler ve anlaşmalar sonucunda sınıfsal farklılıklardan söz etmek zorlaşmaya başlamıştır. Aynı zamanda köylüler de ülke üretimine önemli oranda katkı sağlamalarına rağmen zaman içerisinde fakirleşmeye başlamışlardır. Köylülerden bazıları bu yüzden göç etmek zorunda kalmışlardır (Meyer; 2014, s.109-115; Akt. Malkoç, 2018).

Edo dönemi sanatsal bakımdan zarafeti ve çeşitliliği ile fazlasıyla güçlü olan bir dönem şeklinde kabul edilmektedir. 16. yüzyılın ilk zamanlarından itibaren yükselen burjuvazi tarafından janr resmi beğenmeye başlamıştır. Resimler türlü popüler eğlence şekillerini anlayışlarına konu edinmektedir. Bu resim türünün ilk örneklerinde gündelik yaşamın içerisinde hafifçe hareket etmekte olan ve kendi işleri ile meşgul kadınlar yer almaktadır. Daha sonrasında hamamda zaman geçirmekte olan kadınlar ve genelev çalışanları resmedilmeye başlanmıştır. Bununla birlikte dans etmekte olan figürler, sokak festivalleri, burjuva sınıfının portreleri yaygın olarak görülmekte olan temalardandır. Söz konusu resimler dünyevi zevklerin üzerine kurulmuş olan bir dünyanın kapılarını aralamaktadır. Söz konusu dünya yaşamının geçici olması üzerine kurulmakla birlikte odak noktası dünyevi zevklerdir. Bu dünya daha sonrasında Ukiyo-e'yi meydana getirecek olan yaşam tarzıdır. Asai Ryoi'nin eseri "*Yüzen Dünya Hikayeleri*" kapsamında tanımlamaya tabi tutulmuştur. Ancak aslında söz konusu tanımlamanın öncesinde Genroku dönemi (1688- 1704) içerisinde "yeşermeye başlayan yaşam biçimi" için kullanıma alınmıştır. Tam manasıyla "*şu an ve burada*" şeklinde özetlenmesi mümkün olan söz konusu anlayış zaman içerisinde Edo'lu tüccarlar tarafından şimdinin ve şu anın devamlı olarak değişim gösterdiğinin anlaşılmasıyla kendisine alternatif olan bir gerçeklik yaratmıştır. Bu da "*yüzen dünya*" şeklinde isimlendirilmiştir (Baker, 1984, s. 186; Akt. Malkoç, 2018).

Döneminin Edo'su üzerinde yüzmekte olan söz konusu fantezi dünyası zaman içerisinde tahta baskı resimlerine, dolayısıyla Ukiyo-e'lere ismini vermiştir. Ukiyo-e baskıları belirlenmiş birtakım konuları ele almaktadır. 17. Yüzyılın yalnızca bir kişi ya da zümreye yönelik olarak üretilen işlerinin aksine kitlelere yönelik olarak üretilmiştir.

Meyer'in Japonya Tarihi içerisinde belirtmiş olduğu üzere söz konusu tarihi baskılar öncelikle replikalar şeklinde elden ele dolaşmıştır. Daha sonrasında ise bağımsız bir kol şeklinde anılmaya başlamışlardır. Söz konusu baskılar Tokugawa (Edo) döneminde oldukça yaygındı. Daha sonraki on yılı kapsayan süreç içerisinde ise saygınlık kazanamamışlardır (Meyer; 2014, s. 120).

Edo dönemi kapsamında ressamalar, üretimleri aslında biricik resimler olmamasına rağmen işlerini "*Japonya'nın ressamı*" şeklinde imzalamaktadır. Edo dönemi Japonya'sının sosyal yapısını şekillendiren bir diğer olgu da siyasi yapı olduğundan dolayı çalışmanın devamında Japonya'nın siyasi yapısı ele alınacaktır.

1.2.2. Siyasi yapı

Edo dönemi Japonya'sının siyasi yapısı, Tokugawa şogunluğunun başa geçmesiyle şekillenmiştir. Tokugawa Ieyasu'nun 1603 yılında başa geçmesiyle başlayan Tokugawa dönemi, siyasi istikrar ve merkezi otoriteye dayalı bir yönetim biçimini benimsemiştir (Totman, 1981, s. 112). Şogun, merkezi otoritenin en üstünde yer alıyordu ve genellikle feodal lordlar arasındaki çatışmaları kontrol altında tutmakla görevli olmuştur (Sansom, 1961, s. 78).

Feodal lordlar, kendi bölgelerinde geniş bir otonomiye sahip ve kendi samuray ordularını yönetmişlerdir (Hall, 1991, s. 145). Ancak, şogunun otoritesine tabiydiler ve onun emirlerine uymak zorunda olmuşlardır. Şogun, feodal lordların sadakatini sağlamak için çeşitli politikalar ve kontrol mekanizmaları kullanmıştır (Jansen, 2000, s. 178).

Tokugawa dönemi boyunca, siyasi istikrar ve merkezi otoriteyi korumak için çeşitli kurumlar ve düzenlemeler oluşturulmuştur. Bu düzenlemeler arasında, Sankin Kōtai Sistemi (feodal lordların şogunun başkentine düzenli ziyaretler yapması), Sankin Kōtai Sistemi (samurayların silahsızlanması), ve toprak kontrolü ile vergilendirme sistemi gibi önemli politikalar bulunmaktadır (Henshall, 2001, s. 98).

Tokugawa dönemi Japonya'sının siyasi yapısı, feodal lordların otonomisi ve şogunun merkezi otoritesi arasındaki hassas bir dengeyi sağlamıştır. Bu denge, toplumsal istikrar ve siyasi düzenin korunmasına katkıda bulunmuştur. Bununla birlikte, Tokugawa dönemindeki siyasi yapının karmaşıklığı ve etkileri, Japonya'nın modernleşme sürecinde önemli bir rol oynamıştır (Totman, 1980, s. 156).

Tokugawa dönemi Japonya'sında, şogunun merkezi otoritesiyle birlikte, daimyolar olarak bilinen feodal lordlar da önemli bir rol oynamaktaydı (Sansom, 1961, s. 102). Daimyolar, kendi bölgelerinde mutlak otoriteye sahip olup, şogunun emirlerine uygun davranmakla sorumluydular. Feodal lordlar, samuraylar gibi savaşçı sınıfı olan vassalleri ve retainerları tarafından destekleniyordu ve bu savaşçılar, feodal lordların güvenliğini ve iktidarlarını korumakla görevliydi (Hall, 1991, s. 178).

Tokugawa hanedanı, Japonya'nın siyasi ve askeri liderliğini sağlamış ve şogunlar aracılığıyla merkezi otoriteyi korumuşlardır (Jansen, 2000, s. 215). Şogunlar, daimyoları kontrol altında tutarak, feodal lordların sadakatini sağlamak için çeşitli politikalar izlemişlerdir (Henshall, 2001, s. 124).

Tokugawa dönemi Japonya'sının siyasi yapısı, bu karmaşık feodal sistem etrafında şekillenmiş ve toplumsal düzenin korunması için önemli bir rol oynamıştır. Ancak, bu yapı aynı zamanda merkezi otoritenin güçlü olduğu bir rejim olmuş ve modernleşme sürecinde Japonya'nın önündeki bazı engelleri de oluşturmuştur (Totman, 1980, s. 178).

Edo dönemi Japonya'sının kültürel yapısı ise Tokugawa şogunluğunun sürdürdüğü siyasi istikrar ve toplumsal düzenle şekillenmiştir. Bu bağlamda çalışmanın sonraki bölümünde Edo dönemi Japonya'sının kültürel yapısı ele alınacaktır.

1.2.3. Kültürel yapı

Bu dönemde, Japonya’da geleneksel kültür unsurları güçlü bir şekilde korunmuş ve geliştirilmiştir (Keene, 2005, s. 89). Samuray sınıfı, bu kültürel dönemin önde gelen temsilcilerinden biri olarak kabul edilir ve samuraylar, geleneksel sanatlar, şiir, çay seremonisi ve savaş sanatları gibi alanlarda ustalık kazanmışlardır (Varley, 2000, s. 112).

Kültürün bir diğer önemli yönü ise Edo dönemi Japonya’sında gelişen şehir kültürüdür. Edo (bugünkü Tokyo) gibi büyük şehirler, zengin bir kültürel yaşamın merkezleri haline gelmiştir (Totman, 1989, s. 145). Şehirlerdeki tiyatrolar, müzik dinletileri, festival kutlamaları ve geisha evleri gibi etkinlikler, halkın eğlence ve kültürel ihtiyaçlarını karşılamıştır (Berry, 2010, s. 78). Bununla birlikte, Edo dönemi Japonya’sında kültürel yapının belirgin bir özelliği de geleneksel değerlerin ve sınıfsal ayrımların korunmasıdır. Feodal lordlar ve samuray sınıfı, geleneksel Japon değerlerini koruma ve yayma görevini üstlenmişlerdir (Varley, 2000, s. 134). Bu dönemde, Japon toplumu hiyerarşik bir yapıya sahipti ve bu yapı, günlük yaşamın ve kültürel etkinliklerin bir parçası olarak kabul edilmiştir (Keene, 2005, s. 102).

Edo dönemi Japonya’sında kültürel yapının belirgin bir özelliği, geleneksel sanat formlarının gelişimi ve yaygınlaşmasıdır. Bu dönemde, geleneksel Japon sanatları, birçok farklı disiplinde büyük ilerleme kaydetmiştir (Nagata, 2001, s. 76). Özellikle, resim, çömlekçilik, çay seremonisi, bahçe tasarımı ve ikebana gibi sanat formları, Edo dönemi Japonya’sında büyük ölçüde gelişmiştir (Munsterberg, 2008, s. 102).

Edo dönemi Japonya’sında kültürel yaşamın önemli bir parçası olan çay seremonisi, Zen Budizmi’nin etkisiyle yaygınlaşmış ve geleneksel Japon estetiğinin önemli bir sembolü haline gelmiştir (Sen, 1998, s. 45). Çay seremonisi sırasında kullanılan çay kapları, çömlekçilik sanatının en güzel örneklerinden biri olarak kabul edilmiş ve ustalar tarafından özenle tasarlanmıştır (Kondo, 2005, s. 88).

Ayrıca, Edo dönemi Japonya'sında geleneksel tiyatro sanatları da büyük ilgi görmüş ve gelişmiştir. Noh ve Kabuki gibi tiyatro formları, hem soylu sınıf hem de orta sınıf tarafından desteklenmiş ve izlenmiştir (Robertson, 1992, s. 112). Bu tiyatro formları, Japon kültürünün derin birer parçası olarak kabul edilmiş ve günümüze kadar gelmiştir.

Sonuç olarak, Edo dönemi Japonya'sının kültürel yapısı, geleneksel sanat formlarının gelişimi, şehir yaşamının kültürel etkinlikleri ve geleneksel değerlerin korunmasıyla şekillenmiştir. Bu dönemde ortaya çıkan sanat eserleri ve kültürel uygulamalar, Japon kültürünün zenginliğini ve çeşitliliğini yansıtmaktadır.

Edo dönemi Japonyasında ortaya çıkan sanat formlarından birisi olan Ukiyo-e büyük yankı uyandırmıştır. Söz konusu resim sanatı dönemin kültürel yapısından beslenmiştir. Bu bağlamda çalışmanın bir sonraki bölümünde Ukiyo-e sanatının ortaya çıkışı ve gelişimi incelenecektir.

1.3. Ukiyo-e'nin Ortaya Çıkışı ve Gelişimi

Ukiyo-e, Japonya'nın Edo döneminde (17. yüzyılın ortalarından 19. yüzyılın ortalarına kadar) ortaya çıkan ve gelişen bir sanat formudur. Kelime anlamı “geçici dünya resimleri” olan Ukiyo-e, günlük yaşamın sahnelerini, manzaraları ve portreleri tasvir eden tahta baskı sanatıdır (Meech-Pekarik, 2011, s. 25). Ukiyo-e resimleri, günlük yaşamı, şehir manzaralarını, kadın güzelliğini, ünlü aktörleri ve mitolojik hikayeleri konu alan renkli ahşap baskı resimleridir. Ukiyo-e'nin kökenleri, 17. yüzyılın başlarına kadar uzanır ve bu dönemde Hishikawa Moronobu gibi sanatçılar tarafından geliştirilmiştir (Calza, 2007, s. 42).

Ukiyo-e'nin gelişimi, Edo dönemi Japonya'sının toplumsal ve kültürel değişimleriyle yakından ilişkilidir. Bu dönemde, Japonya'da bir tür barış ve refah dönemi yaşanmış ve yeni bir şehir kültürü ortaya çıkmıştır (Forrer, 2016, s. 78). Bu yeni şehir kültürü, Ukiyo-e sanatının gelişimine de zemin hazırlamıştır. Ukiyo-e'nin doğuşu, 17. yüzyılın başlarında Edo (şimdi Tokyo) şehrindeki büyük kent kültürünün gelişmesiyle başlamıştır. Bu dönemde, Japonya'da bir sınıf dönüşümü yaşanmış,

tüccarlar ve zanaatkarlar gibi yeni zengin sınıfların ortaya çıkmasıyla birlikte kent yaşamı ve eğlence kültürü de hızla gelişmiştir. Ukiyo-e ressamaları, bu yeni ortaya çıkan kent kültürünü ve yaşam tarzını resmetmeye başlamışlardır.

Ukiyo-e'nin ilk önemli ressamlarından biri olan Hishikawa Moronobu, 17. yüzyılın ortalarında günlük yaşamı ve güzellikleri konu alan eserler üretmiştir. Moronobu'nun çalışmaları, Ukiyo-e'nin temelini oluşturmuş ve bu sanat akımının gelişmesine öncülük etmiştir. Ukiyo-e sanatının altın çağı, 18. yüzyılın ortalarında başlamıştır. Bu dönemde, Ukiyo-e baskıları yaygınlaşmış ve Japon halkı arasında popüler hale gelmiştir (Fahr-Becker, 2012, s. 63). Sanatçılar, Geisha'lar, aktörler, manzara resimleri, tarihi olaylar ve mitolojik sahneler gibi çeşitli konuları işlemişlerdir (Hillier, 2014, s. 112). Bu dönemdeki en ünlü Ukiyo-e sanatçılarından biri olan Katsushika Hokusai, "Yirmi Sekiz Manzara" serisi ile Japon sanat tarihine damgasını vurmuştur (Meech-Pekarik, 2011, s. 38).

Daha sonra, 18. yüzyılın başlarında ressam Kitagawa Utamaro, Ukiyo-e'nin kadın portreleri konusundaki ustalığını göstermiş ve bu tarzın popülerliğini artırmıştır. Utamaro'nun eserleri, özellikle kadın güzelliğini ve moda trendlerini konu alan portrelerle dikkat çekmiştir.

Ukiyo-e'nin altın çağı ise 19. yüzyılın ortalarına denk gelir ve bu dönemde ressamlar Katsushika Hokusai ve Utagawa Hiroshige gibi büyük ustaların eserleri popülerlik kazanmıştır. Hokusai'nin "36 Manzara" serisi ve Hiroshige'nin "53 İstasyon" serisi, Japonya'nın doğal güzelliklerini ve seyahat rotalarını konu alan çarpıcı manzaraları içerir.

Ukiyo-e sanatı Kabuki tiyatrosuyla da yakından ilişkilendirilmiştir. Kabuki tiyatrosunun popülerliği, Ukiyo-e baskılarının dağıtımını ve satışını artırmıştır. Kabuki oyuncularının portreleri ve sahne performansları, Ukiyo-e sanatının popüler konuları arasında yer almıştır. Ancak, Ukiyo-e sanatı Meiji Restorasyonu (1868) ile birlikte değişime uğramıştır. Batı tarzı resimlerin ve baskı tekniklerinin Japonya'ya girişiyle

birlikte, Ukiyo-e'nin popülarlığı azalmış ve bu sanat akımı yerini yeni sanat akımlarına bırakmıştır.

Ukiyo-e sanatı, Edo dönemi Japonya'sında önemli bir sanat akımı olarak ortaya çıkmış ve gelişmiştir. Günlük yaşamı, eğlence kültürünü ve doğal manzaraları konu alan renkli ahşap baskılar, Japon toplumunun ve kültürünün önemli bir yansımasıdır.

1.3.1. Ukiyo-e'nin Konuları

Ukiyo-e baskıları geniş bir yelpazede çeşitli konuları içeren Japon ahşap baskı resimleridir. Edo dönemi Japonya'sında üretilen bu baskılar, günlük yaşamı, eğlence kültürünü, doğal manzaraları, mitolojik hikayeleri ve diğer çeşitli konuları resmetmiştir. Ukiyo-e baskılarında sıkça karşılaşılan bazı içerikler şunlardır (Kıran, 2008; Akt. Kuseyri 2021, s. 52-58; Kılınçarslan, 2017, s. 315-317):

1. Kadınlar (Bijin-ga): Ukiyo-e'nin en tanınmış motiflerinden biri olan kadın portreleri, Edo dönemi Japonya'sındaki kadın güzelliğini ve moda trendlerini yansıtır. Genellikle zarif kıyafetler içinde, çeşitli aktivitelerle veya duygusal durumlarla tasvir edilirler.
2. Kabuki Oyuncuları: Kabuki Tiyatrosu, Ukiyo-e baskılarına popüler bir konu olmuştur. Kabuki oyuncularının portreleri ve sahne performansları, Ukiyo-e sanatının dramatik ve renkli dünyasını yansıtır.
3. Doğal Manzaralar (Fûkeiga): Japon manzaraları, özellikle dağlar, nehirler, şelaleler ve mevsimlerin değişen güzellikleri, Ukiyo-e baskılarında sıkça resmedilen konulardır. Katsushika Hokusai'nin "36 Manzara" serisi bu tür baskıların en ünlü örneklerindendir.
4. Mitolojik ve Dini Hikayeler: Ukiyo-e sanatçıları, Japon mitolojisinden ve Shinto veya Budist inançlarından esinlenerek mitolojik ve dini hikayeleri resmetmişlerdir. Bu eserlerde tanrılar, tanrıçalar, efsanevi yaratıklar ve mitolojik sahneler sıkça görülür.
5. Şehir Hayatı ve Eğlence Kültürü: Edo dönemi Japonya'sındaki şehir yaşamı, pazar yerleri, festival kutlamaları, restoranlar, gece hayatı ve diğer eğlence

etkinlikleri de Ukiyo-e baskılarına konu olmuştur. Bu eserler, Japon halkının günlük yaşamını ve eğlence kültürünü yansıtır.

6. Savaş Sahneleri (Bijin-ga): Bazı Ukiyo-e baskıları, savaş sahnelerini ve savaş kahramanlarını resmetmiştir. Özellikle Edo dönemindeki barışçıl ortamda, savaş hikayeleri ve kahramanlarının tasvirleri popüler bir konu olmuştur.
7. Efsanevi ve Doğaüstü Varlıklar: Japon mitolojisindeki efsanevi yaratıklar, tanrılar ve doğaüstü varlıklar, Ukiyo-e sanatında sıkça resmedilmiştir. Örneğin, ejderhalar, hayaletler ve diğer doğaüstü varlıkların tasvirleri bulunur.
8. Hayvanlar: Ukiyo-e baskılarında bazen gerçekçi, bazen de stilize edilmiş hayvan figürleri görülebilir. Özellikle Japon folkloründeki önemli hayvanlar, örneğin kediler, kurtlar, tilkiler, turnalar ve kartallar, Ukiyo-e sanatında popüler konular olmuştur.
9. Portreler ve Ünlülerin Tasvirleri: Bazı Ukiyo-e baskıları, dönemin ünlü kişiliklerinin portrelerini veya tanınmış kişilerin tasvirlerini içerir. Bu, dönemin popüler kültürüne ve toplumsal yaşamına dair ilginç bir bakış açısı sunar.
10. Kitap İllüstrasyonları: Ukiyo-e sanatı, edebi eserlerin ve hikayelerin illüstrasyonları için de sıkça kullanılmıştır. Özellikle popüler romanların ve edebi eserlerin Ukiyo-e baskıları, okuma kültürünü ve kitap piyasasını yansıtır.
11. Meşhur Yerlerin ve Binaların Manzaraları: Ukiyo-e baskıları, Japonya'nın meşhur manzaralarını ve tarihi binalarını resmetmiştir. Örneğin, Fuji Dağı manzaraları, Kyoto'daki tapınaklar veya Tokyo'nun eski şehir manzaraları sıkça karşılaşılan konular arasındadır.
12. Mizah ve Karikatürler: Bazı Ukiyo-e baskıları, mizahı ve karikatürleri konu almıştır. Bu eserlerde, günlük yaşamın komik yönleri, absürt durumlar veya taşlamalar tasvir edilmiştir.
13. Sezgiler ve Erotik İçerikler: Ukiyo-e baskıları, zaman zaman erotik içerikler içerebilir. Bu tür eserlerde, kadın figürleri, cinsellikle ilgili sahneler veya erotik konular resmedilmiştir.
14. Mevsimsel Temalar: Japon kültüründe mevsimsel değişimler büyük öneme sahiptir ve bu temalar Ukiyo-e sanatında da sıkça işlenmiştir. Baharın gelmesi, yazın sıcaklığı, sonbaharın renkleri ve kışın soğuk manzaraları gibi mevsimsel temalar resmedilmiştir.

15. Geleneksel El Sanatları ve Meslekler: Ukiyo-e baskıları, Japon el sanatlarını ve geleneksel meslekleri de konu almıştır. Örneğin, seramikçilerin atölyeleri, ahşap oymacıların çalışmaları veya geleneksel zanaatkarların atölye sahneleri bu tür eserlerde görülebilir.

1.3.1.1 Kabuki Tiyatrosu

15. yüzyıla dek sürekli Çin tahta baskılarının etkisinde kalmış olan Japonya 17. Yüzyıl itibarıyla kendine has bir üslup ortaya koymaya başlamıştır. Edo devri olarak isimlendirilen söz konusu feodal dönem içerisinde Milli Tiyatro'nun (Kabuki Tiyatrosu) yanı sıra renkli ağaç baskının yanında farklı baskı teknikleri de hızlı bir şekilde gelişim göstermeye başlamıştır. Kökleri bütünüyle yerli olan aynı zamanda da Nishikie ve Yamato-e'ye dayanmakta olan söz konusu renkli baskılar bir zaman sonra "Ukiyo-e" şeklinde ifade edilmeye başlanmıştır. Bu baskılardan birisi de Kabuki Tiyatrosu olmuştur (Kıran, 2016, s. 57).

Kabuki tiyatrosu, Japonya'da Edo döneminde popülerlik kazanan bir tiyatro türüdür ve Ukiyo-e sanatını etkilemiştir. Kabuki tiyatrosu, renkli kostümleri, dramatik performansları ve müzikleriyle dikkat çeker. Bu tiyatro türü, Edo dönemi boyunca halk arasında geniş bir izleyici kitlesi tarafından benimsenmiş ve popülerlik kazanmıştır (Kıran, 2008, s. 148-150).

Ukiyo-e sanatçıları, Kabuki tiyatrosunun popülerliğinden etkilenmiş ve tiyatro sahnelerinden ilham alarak eserlerini üretmişlerdir. Özellikle Kabuki oyuncularının portreleri, Ukiyo-e baskılarına sıklıkla konu olmuştur. Kabuki tiyatrosunun dramatik kostümleri, sahneleri ve karakterleri, Ukiyo-e sanatçılarına zengin ve renkli bir malzeme kaynağı sağlamıştır. Aynı zamanda, Kabuki tiyatrosunun popülerliği, Ukiyo-e baskılarının dağıtımını ve satışını artırmıştır. Ukiyo-e baskıları, Kabuki oyuncularının portreleri veya sahneleri içeren eserlerle daha da popüler hale gelmiş ve halk arasında büyük ilgi görmüştür (Yiğit, 2016, s. 52-53).

Kabuki tiyatrosu ve Ukiyo-e sanatı, Edo dönemi Japonya'sında birbirlerini etkileyen ve birlikte gelişen önemli kültürel unsurlardır. Japon sanatında önem taşıyan bir yere sahiptir. Kabuki tiyatrosunun renkli ve dramatik dünyası, Ukiyo-e sanatçılarına ilham vermiş ve bu sanat akımının gelişimine katkıda bulunmuştur. Beyaz zeminin üzerinde kırmızı ve siyah boyaların kullanıma alınması ile ağır makyajlar yapılmaktadır. Yapma olan ağız, kaşlar ve göz kenarları kırmızı ile boyanmaktadır (Birkiye, 2016; Akt. Güzelgün, 2023, s. 48-50).

Edo döneminde ressamalar Kabuki Tiyatrosu'nun ve oyuncularının posterlerini, resimlerini ahşap baskılar aracılığıyla yaygınlaştırmışlardır. Bununla birlikte söz konusu dönem içerisinde ahşap baskılar çoğunlukla kitap metinlerinde ve resimlerinde kullanıma alınmıştır. Özellikle de okuma ve yazma bilmeyen kişilere yönelik yapılmış olan resimlerde genellikle ahşap baskılara başvurulmuştur. Bunların haricinde bahar resimleri ve Shunga şeklinde isimlendirilen söz konusu baskılar ile büyük oranda erotik resimler barındıran kitaplar basılmıştır. Ahşap baskıların bütün alanlarda sıklıkla kullanıma alınması ve türlü kesimler tarafından ilgi görmesi Ukiyo-e sanatına oldukça ün kazandırmıştır (Narazaki, 1990; Akt. Kıran, 2009, s. 149).

1.3.1.2. Çay Evleri

Çay evleri ve çay seremonileri Japon kültüründe derin bir öneme sahiptir. Çay evleri, geleneksel Japon mimarisi ve estetiğinin önemli bir parçasıdır. Bu evler, minimalizm ve doğal unsurların ön planda olduğu tasarımlarıyla dikkat çeker. Çay seremonileri ise, Japon estetiğini, ritüelleri ve meditasyonu bir araya getiren özel törenlerdir. Çay seremonileri, Ukiyo-e sanatçılarına Japon geleneklerini ve yaşam tarzını resmetme fırsatı sunmuştur. Bu nedenle, çay evleri ve çay seremonileri, Ukiyo-e sanatının konu ve motif seçimini etkilemiştir (Kılınçarslan, 2017, s. 322-324).

Çay evleri Japon kültüründe sakinlik, estetik ve meditasyonun simgeleridir. Bu evlerde gerçekleştirilen çay seremonileri, Japon estetiği ve yaşam felsefesi olan wabi-sabi'nin (mükemmelliği olmayan güzellik) önemli bir parçasıdır. Ukiyo-e sanatçıları, çay evlerinin sade ve doğal güzelliğini resmetmekten ve çay seremonilerinin ritüellerini tasvir etmekten ilham almışlardır. Bu nedenle, çay evleri ve çay

seremonileri, Ukiyo-e sanatının içerik ve tema seçimini etkilemiştir (İnce, 2015, s. 38-39).

Çay evleri Japon kültüründe önemli bir yere sahip olan özel yapılar ve çay seremonileri için tasarlanmış mekanlardır. Bu evler, minimalizm, doğal unsurların kullanımı ve sakinlik ile karakterizedir. Çay evleri genellikle basit bir tasarıma sahiptir ve çevresindeki doğal manzaraya uyum sağlamak için özenle seçilmiş yerlere inşa edilirler. Geleneksel olarak, çay evleri ahşap malzemelerden yapılmıştır ve dışarıdan oldukça sade görünürler. Ancak iç mekanlar, zengin ahşap dokuları ve minimalist dekorasyonu ile dikkat çeker. Çay seremonileri için kullanılan çay evlerinde, genellikle tatami zeminler, düşük masalar, geleneksel çay servis ekipmanları ve dekoratif objeler bulunur. Çay seremonileri, özenle planlanmış ve ritüelleştirilmiş etkinliklerdir ve katılımcıların zihinsel ve duygusal denge bulmalarına yardımcı olur. Bu nedenle, çay evleri sadece iç mekan tasarımıyla değil, aynı zamanda içinde gerçekleşen çay seremonilerinin düzeni ve atmosferiyle de önemlidir (Kıran, 2008, s. 150-151).

Çay evleri genellikle doğal malzemelerle çevrili manzaralı yerlerde bulunur ve bu manzara, ziyaretçilere sükunet ve huzur hissi verir. Çay evlerinin atmosferi, Japon estetiğinin bir yansımasıdır ve ziyaretçilerin zihinsel olarak dinlenmelerine, meditasyon yapmalarına ve çay seremonilerinin keyfini çıkarmalarına olanak tanır. Sonuç olarak, çay evleri Japon kültüründe sakinlik, sadelik ve estetik değerlerin bir sembolüdür. Hem mimari tasarımıyla hem de iç mekan düzenlemesiyle, çay evleri, Japon estetiğinin ve yaşam tarzının önemli bir ifadesidir (Kıran, 2016, s. 33-35).

1.3.1.3. Kadın Teması

Ukiyo-e baskıları genellikle popüler bir zevke hitap etmektedir. Saçını taramakta olan gejša, ün kazanmış olan kişilerin portreleri, dalın üzerinde uyumakta olan kuş benzeri figürler yaygın olarak kullanılmaktadır (Whitford, 1977, s.14).

Aynı zamanda, piknikler, Kabuki Tiyatrosu, sumo güreşleri, kent yaşamı, Fuji Dağı, erotik resimler, festivaller, güzel kadınlar benzeri konuları içermekte olan ve türlü bitkileri betimleyen baskılar da yoğun bir şekilde kullanılmıştır (Kıran, 2016, s.57).

Kadın teması da Ukiyo-e sanatının önemli bir temelini oluşturur. Ukiyo-e sanatçıları, Edo dönemi Japonya'sında kadın güzelliğini ve moda trendlerini resmetmeye büyük ilgi göstermişlerdir. Geishalar, Kabuki oyuncular ve kadın portreleri, Ukiyo-e baskılarının sıkça karşılaşılan konuları arasındadır. Bu kadın portreleri, genellikle zarif kıyafetler içinde, çeşitli aktivitelerle veya duygusal durumlarla tasvir edilmiştir (Yiğit, 2008, s. 32-33).

Kadın figürleri, Ukiyo-e sanatının en önemli parçalarından biridir. Edo dönemi Japonya'sında kadın güzelliği, moda ve eğlence kültürü büyük bir öneme sahipti. Ukiyo-e sanatçıları, kadın figürlerini ve geishaları zarif kıyafetler içinde, günlük hayattaki çeşitli aktivitelerle veya duygusal durumlarla resmetmişlerdir. Bu kadın portreleri, Ukiyo-e baskılarının en popüler ve tanınmış eserleri arasındadır (Kıran, 2008, s. 152-153).

Söz konusu unsurların Ukiyo-e sanatına olan etkisi, bu sanat akımının Japon günlük yaşamını, geleneklerini ve güzellik anlayışını resmetmedeki başarısına katkıda bulunmuştur. Kadın figürleri, Ukiyo-e sanatının zengin ve çeşitli bir içeriğe sahip olmasını sağlamış ve bu sanat akımının popülerliğini artırmıştır.

Ukiyo-e sanatçılarından olan Utamaro, Kitao Masanobu ve Torii Kiyonaga'dan esinlenerek kadın portrelerinde uzmanlık kazanmıştır. Utamaro'nun tarzı istikrarlı bir şekilde gelişti ve 1780'li yıllarda ve 1790'ların başında, kendine has bir stil oluşturarak kadın resimlerini en iyi yapan Kiyonaga'nın yerini aldı. Edo'nun edebi ve sanatsal dünyasının merkezî bir figürü oldu ve tek kadın figürleri tasvir eden Ōkubi-e (büyük başlı resimler) tarzındaki başarılı stiliden dolayı övüldü ama aynı zamanda erotik sahneleri yakalamada da çok başarılı oldu. Utamaro'nun etkisi özellikle 1800-1829 yılları arasında yarattığı kadın figürü tasarımlarında görülür. Bu dönemde özellikle kadın portreleri konusunda verimli bir sanatçıydı. Eizan, Utamaro tarzında güzel baskıları üzerine yoğunlaşmıştı ve bu alan daha sonra Eisen'in de uzmanlık alanı haline geldi (Yiğit, 2008, s. 32-36).

1.3.1.4. Doğal Manzaralar

Ukiyo-e, 17. yüzyıldan 19. yüzyıla kadar Japonya’da gelişen ve çoğunlukla tahta baskı ve boyama sanatı üzerine odaklanan bir sanat akımıdır. “Ukiyo” kelimesi, “yüzen dünya” anlamına gelmektedir ve geçici dünyevi zevkler ve eğlencelerle ilgili imgeleri ifade etmektedir. Ukiyo-e, Japonya’daki Edo döneminde (1603-1868) şehir hayatının gelişimi ve orta sınıfın yükselişiyle popülerlik kazanmıştır. Ukiyo-e eserleri, kadın figürleri, Kabuki oyuncular, tarih ve folklor hikayeleri, spor müsabakaları ve önemli olarak manzara tasvirleri içermektedir.

Manzara tasvirleri, Ukiyo-e sanatında önemli bir yer tutmaktadır. Bu çalışmalar, Japon manzaralarının güzelliğini ve Japonya’nın farklı mevsimlerini, özellikle de Fuji Dağı, Asakusa tapınağı ve ünlü köprüler gibi ikonik yerlerin tasvirlerini vurgulamaktadır. Ukiyo-e manzara sanatı, Batı sanatında da büyük ilgi görmüş ve özellikle 19. yüzyılda Avrupa’daki Japonizm akımının yükselişine katkıda bulunmuştur.

Ukiyo-e’nin en ünlü manzara sanatçılarından biri Katsushika Hokusai’dır. Hokusai’nin “Otuz Altı Fuji Dağı Manzarası” serisi, bu dağın farklı mevsimlerde ve hava koşullarında görünüşlerini içerir ve en meşhur baskısı “Kanagawa Açıklarındaki Dalga” ile tanınmaktadır. Bir diğer önemli sanatçı Ando Hiroshige, “Edo’nun Ünlü Yerleri” ve “Tokaido Yolu’nun Elli Üç İstasyonu” gibi serileriyle tanınmaktadır. Hiroshige’nin eserleri, Japonya’nın kırsal ve kentsel manzaralarını ayrıntılı ve atmosferik bir şekilde yakalamaktadır (Ünal, 2023, s. 58-59).

1850’li yıllara dek geçen süreç içerisinde bazı istisnalar haricinde Japonya farklı ülkelerle oldukça sınırlı bir temas içerisindeydi. 19. yüzyılın son zamanları ve 20. Yüzyılın ilk zamanlarında sona ermiş olan kapalı politika, batılılaşmayı ve modernleşmeyi de kendisi ile birlikte getirmiştir. Demiryollarının gelişim göstermesi şehirleşmeye hız kazandırmıştır. Aynı zamanda Japonlar geleneksel olan hayat tarzlarından uzaklaşmıştır (Marks, 2015, s. 7- 9).

Japonya kapsamında yıllar boyunca devam eden hürriyet kısıtlamalarının ve iç savaşların ardından seyahat etmek oldukça popülerleşmiştir. Dönemin Ukiyo-e baskılarında seyahate dair meydana gelen ilginin yansımalarını görmek mümkündür.

Utagawa Hiroshige ve Hokusai'nin manzaraya bakış açıları Ukiyo-e sanatını oldukça geliştirmiştir. Bu bağlamda çağdaş sanatın başlangıç noktası olduğunu ifade etmek mümkündür. Hiroshige bir manzara ustasıdır. Hiroshige tarafından yapılan "Edo'nun 100 görüntüsü" isimli manzara serisi fazlasıyla yankı uyandırmıştır (Turani, 1992, s. 52-53).

Görsel 2: Nihonbashi'nin Sabah Görünümü, Utagawa Hiroshige, Ağaç Baskı, Edo Dönemi, 1833-34.

Kaynakça: <https://www.metmuseum.org/art/collection/search/36922>,

Devlet tarafından shunga ve yakusha-e benzeri türlere uygulanmakta olan sansür politikalarının ardından pek çok sanatçı tarafından manzara resimleri resmedilmeye başlanmıştır. Söz konusu baskılar çoğunlukla Japonya'nın türlü bölgelerini, mimarisini, doğal güzelliklerini içermektedir. Söz konusu resimler hem Japonya'yı betimlemekte hem de dönemin kültürel ikonlarını tarihsel bir kaynak

olarak sunmaktadır. Aynı zamanda dönemin hayat tarzı ile ilgili bilgiler de sunmaktadır. Manzara baskıları kapsamında Utagawa Hiroshige ve Katsushika Hokusai söz konusu dönemde pek çok eser meydana getirmiştir. Daha sonrasında Japonya'nın Batı'ya açılması ile uluslararası boyutta ün sahibi olmuşlardır. Fransız izlenimciler tarafından yüzeyleri şekillendirmek için ışık kullanıma alınırken Japon sanatçılar tarafından çizgilere oldukça bağlı kalınmıştır. Kompozisyonun temel unsuru ana hatlardır. Manzara resimleri düz renkler, net çizgiler ve dengeli olan renk düzenlemeleriyle yansıtılmaktadır (Amsden, 1905, s. 55).

Fūkei-ga şeklinde isimlendirilmekte olan manzara resimleri kısmi olarak meissho (ünlü yerler) geleneğinden türemiştir. Söz konusu tür 1820'li yılların son zamanları itibariyle ayrı bir tür haline gelerek iç turizme yönelik ilgiyi yansıtmıştır. Bununla birlikte solmaya karşı dirençli olan ve sentetik Bero-ai (Berlin veya Prusya mavisi) yaygın bir şekilde kullanıma alınmıştır (Norman ve Auckland Art Gallery, 2014, s. 20). Özellikle de Katsushika Hokusai tarafından Bero-ai yaygın bir şekilde eserlerinde kullanıma alınmıştır (Bkz. Görsel 2).

Görsel 3: Hitachi Eyaletindeki Ushibori, Fuji Dağı'nın Otuz Altı Manzarası Serisinden, Katsushika Hokusai, Ağaç Baskı, Edo Dönemi, 1830-32.

Kaynakça: <https://www.metmuseum.org/art/collection/search/56785>.

1.3.1.5. Yōkai’ler

Japonya kapsamında türlü esrarengiz olan fenomenler, hayaletler, doğaüstü yaratıklar, cinler, şeytanlar ve benzeri fantastik unsurlar yōkai şeklinde isimlendirilmektedir. Türkçede tam olarak bir karşılığı bulunmamaktadır. Nehir canavarlarından intikam almak için gelen hayaletlerden havada süzülmeekte olan kafalara dek pek çok şekilde karşımıza çıkabilmektedir. Foster tarafından da ifade edilmekte olduğu üzere bu sözcüğün kullanımı daha çok yeni olmasına rağmen tarihsel süreçte söz konusu olan olgulara yönelik farklı terimler kullanıma alınmıştır. Heian dönemi içerisinde açıklanması mümkün olmayan ve ürkütücü şeyler mono-no-ke şeklinde isimlendirilmekteydi (Bahar, 2021, s. 21-22).

“Mono” çoğunlukla “şey” anlamını taşımaktadır. Şüpheli, gizemli ya da rahatsız edici olan bir şeye ithafen kullanılmaktadır. Mono özetle bir şeyin ruhu iken “mono-no-ke” ise “gizemli ve ürkütücü bir his” şeklinde tanımlanabilmektedir. Korkuyu ve tehlikeyi ifade etmek için kullanıma alınan farklı bir kavram ise dilimize canavar veya iblis şeklinde geçmiş olan “oni” olmaktadır. Oni, “hyakkiyagyō” (yüz oni'nin gece geçidi) sözcüğüne gömülüdür. Çoğunlukla Heian döneminin başkentinden geçmekte olan tehlikeli varlıkların kafilesine yönelik kullanılmaktadır (Foster, 2015, s. 14-15).

Yōkai illüstrasyonlarının artış göstermesine yol açan ve bilinmekte olan en eski tomar 16. Yüzyıl içerisinde Tosa Mitsunobu tarafından yapılmış olduğu ön görülen Hyakkiyagyō emaki olarak ifade edilebilmektedir. Kawanabe Kyosai tarafından gerçekleştirilmiş olan çalışma ise bu konunun bir geç dönem örneğidir (Bkz. Görsel 3). Sözcüğün kökeni genellikle kötücül bir anlama gelmekte olsa da aslında kami’lerde söz konusu olduğu gibi hem kötü hem iyi niyetli olan varlıkları kapsayan bir çeşitliliğe sahiptir (Bahar, 2021, s. 42-43).

Görsel 4: Hyakki Yagyō'dan Bir Sayfa, Kawanabe Kyōsai, Ağaç Baskı, Edo Dönemi, 1890.

Kaynakça: <https://www.metmuseum.org/art/collection/search/78669>

Yōkai masalları sözlü geleneklerle meydana geldiğinden dolayı içeriğinde yer alan betimlemeler ve anlatılar bölgeye, döneme, kişiye ve yere göre önemli farklılıklar gösterebilmektedir. İlk örneklerinden günümüze dek sanatçıların bazıları tarafından betimlenmekte oldukları yōkai'leri daha öncesinde yapılan çalışmalardan referans alarak hazırlamaktadırlar. Bazı sanatçılar ise onlara oldukça farklı ve yeni bir görünüm kazandırmıştır. Örnek olarak Toriyama Seiken tarafından kaleme alınan “*Gazu Hyakki Yagyō*” adlı resimli kitap, izleyiciye yōkai'nin betimlemesini ve onlarla ilgili kısa bilgilendirmeleri barındıran metinler sunmaktadır (Bkz. Görsel 4).

Görsel 5: Dojoji No Kane, Toriyama Seiken

Kaynakça: Toriyama, 2016, s. 172

Ukiyo-e baskıları kapsamında Yokai konusu ilk kez Katsushika Hokusai tarafından çizilen resimlerde görülmektedir. Edo döneminin son zamanlarına doğru çağdaşlardan birisi olan Utagawa Kuniyoshi ise savaş sahnelerini ve doğaüstü unsurları birleştirerek söz konusu alanda oldukça başarılı olan eserler meydana getirmiştir. Devletin sansür politikalarının ardından Kuniyoshi saygın şahsiyetleri ve siyasi figürleri çalışmalarında oldukça alaycı bir şekilde tasvir etmiştir (Bkz. Görsel 5).

Görsel 6: Dünya Örümceği Lord Minamoto Yorimitsu'nun Köşkünde Canavarlar Yaratıyor, Utagawa Kuniyoshi, Ağaç Baskı, Edo Dönemi, 1843.

Kaynakça: <https://ukiyo-e.org/image/mfa/sc156064>

BÖLÜM 2: UKIYO-E SANATININ TEKNİK VE ÜRETİM SÜRECİ

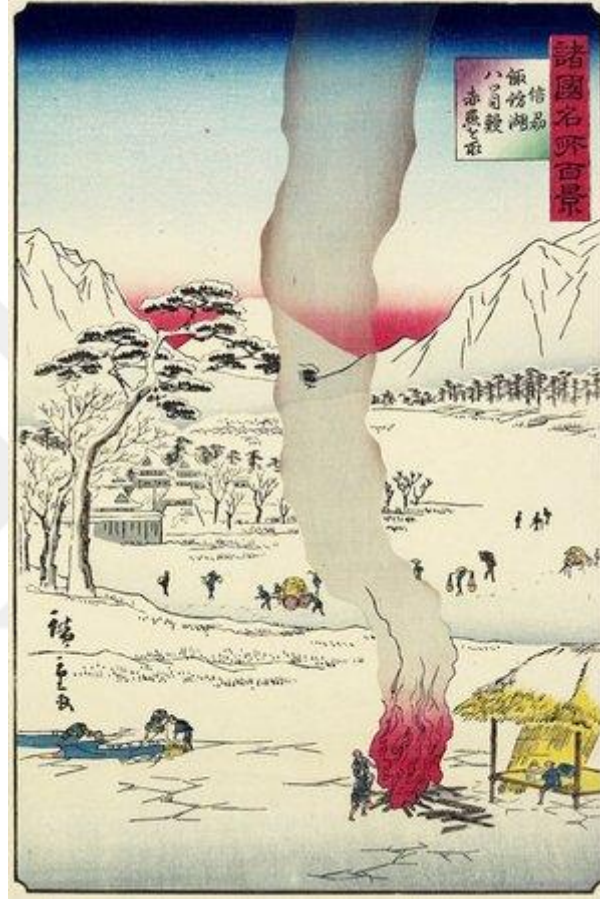
2.1. Renklerin Kullanımı

Ukiyo-e'ler kapsamında kullanıma alınan renkler, batının gözlemci perspektifi ile değerlendirildiğinde tamamıyla farklı bir paletten meydana gelmektedir. Gözlem ve deneye dayalı olan bilimsel temelli ilerlemeler, Thomas Young tarafından ışığın dalga yapısının daha iyi kavranmasını sağlayan deneyleri ile Newton'un prizma deneyi bulgularıyla günümüzdeki batılı renk sistemi meydana gelmeye başlamıştır (Polat, 2012, s. 167; Akt. Malkoç, 2018).

Öznel ve ruhani yorumlara dayanmakta olan farklı sistemlerden ziyade ilerleme kaydedebilecek bir alan olduğundan dolayı bazı kültürler arası farklar meydana gelse de evrensel açıdan kabul edilmiş bir sistem olarak kullanıma alınmaktadır. Newtoncu yaklaşım tarzının bilimsel tabanlı olan teorisini farklı bir açıdan değerlendiren Goethe tam olarak Ukiyo-e'nin altın çağına girmiş olduğu dönemde renk teorisini yayımlamıştır. Goethe sosyal bilimler ve renk arasında kurduğu ilişki bakımından önem taşımaktadır. Renklerin gerçekte ne şekilde var olduğundan ziyade görüntübilimsel bakımdan değerlendirmesini yapmıştır. Renkler ile müzik arasında bulunan ilişkiye açıklama getirirken bunlar arasında bir bağ bulunduğunu hissettiğini ifade etmektedir (Goethe, 1840, s. 747; Akt. Malkoç, 2018).

Bu hususta Goethe tarafından kullanıma alınan “*rengi ya da renkle kurulan ilişkiyi hissetme*” durumu kilit noktadır. Schopenhauer tarafından “*On Vision and Colors*” isimli eserinde ifade edildiği üzere Goethe tarafından “*Renk Teorisi*” isimli eserinin başlığında incelemekte olduğu şey yansıtılmıştır. Söz konusu veriler renk teorisinin geleceği bakımından önem taşıyan, zengin ve eksiksiz bilgilerdir. Ancak Goethe’de renklerin doğasına dair söz konusu açıklamaların birer teori olduğunu ve rengi bize bir fenomen şeklinde anlatmakta olduğunu kabul etmektedir (Schopenhauer, 1942, s. 65-67; Akt. Malkoç, 2018).

Ukiyo-e'ler kapsamında rengin bilimsel temelli gerçeklere dayandırılarak incelemeye alınması sonucunda erişilen veriler bu hususta pek yardım sağlamamaktadır. Ancak Çin kökenli olan verilerle sınırları belli olmayan ve belirsiz bir alana ulaşılmaktadır.

Görsel 7: Utagawa Hiroshige, Suwa Gölü'nde Yılanbalığı ve Çamça Avlayanlar, Shinshu İli, Mayıs 1860

Kaynakça: <https://ukiyo-e.org/image/mia/64427>

2.2. Teknik Özellikler

Ukiyo-e yapımında ağaç seçimi fazlasıyla önem taşımaktadır. İmajın yeteri kadar görünür olmaması durumunda bütün çizgiler oldukça açık bir şekilde seçilebilecek duruma erişinceye dek kağıt yağlanmış ya da üzerinden sürtülmüştür. Ardından desenin ana hatları bir bıçak yardımıyla kesilmiştir. Daha sonrasında işe yaramamakta

olan ağaç parçaları dönemin Avrupalı marangozları tarafından kullanıma alınan eğik ya da düz keskilerle çıkartılmıştır. Dolayısıyla istenmekte olan desen beyaz ve siyahsa plak açısından gerçekleştirilecek olan işlemlerin bu evresi yeterli olmuştur. Ancak pek çok renkten meydana gelen bir desen çalışılacaksa her renk açısından ayrı bir plağın kullanıma alınması gerekmiştir. Tasarımcı tarafından bütün plaklara ne şekilde baskı yapılacağına dair bir çentik atılması gerekmiştir. Genellikle söz konusu plaklar tek tek bulundurulamamıştır. Arka yüzeyleri de kullanıma alınarak malzemeden tasarruf edilmiştir (Bell, 2004, s. 177; Akt. Malkoç, 2018).

Baskı aşamasında daima bir profesyonele başvurulmaktaydı. Bell tarafından söz konusu zanaatkarların fazlasıyla ince detayları dahi oldukça kısa bir zaman dilimi içerisinde meydana getirebilecek olan mükemmel yeteneklere sahip oldukları ifade edilmektedir. Eserlerin kaşlar, saçlar ve kıyafetlerin kıvrılmış olan bölümleri gibi yerlerini ince bir şekilde oymak tecrübe ve ince yetenekler gerektirmekte olan bir işti. Ancak bununla beraber dönemin baskı piyasası devamlı olarak değişim göstermekte olan taleplere yanıt vermek için işlediğinden dolayı çok hızlı bir şekilde üretim yapılması gerekmektedir. Bu yüzden baskıcılar tarafından kalıpların belirli bölümlerinin yeniden kullanıma alınması gibi birtakım teknikler izlenmiştir. Kalıbın belirli bir bölümünü keserek tekrar kullanıma almak onların zaman kazanmasını sağlamıştır (Bell, 2004, s. 177; Akt. Malkoç, 2018).

Görsel 8. Niinomi Morichika Stüdyosunda, Hokusai'nin Kanagawa'nın Büyük Dalgası Üzerinden Bir Reprodüksiyonunu Oyarken

Kaynakça: <https://nihonmono.jp/en/article/5775/>

Ukiyo-e kalıbı ile imajda hissedilmekte olan bir özellik olmakla birlikte düz yüzeyler söz konusu stilin en temel özelliklerinden birisidir. Bell tarafından söz konusu yüzeylere asla dokunulmadığı ifade edilmektedir. Çünkü öncesinde plak baskı işlemi yapıldığında düzlük sayesinde renk yüzeye tutunmaktadır (Bell, 2004, s. 178; Akt. Malkoç, 2018).

Harris tarafından Ukiyo-e kapsamında kullanıma alınan pigmentlerin su bazlı olduğu ifade edilmektedir. En fazla önem taşıyan pigmentlerden birisi olan ve anahtar blok kapsamında kullanıma alınan sumi mürekkebi olmaktadır. İlk olarak plağa pigmentlerden elde edilmiş olan bir renk verilmektedir ve daha sonrasında pirinç lapası serpilerek plak baskı işlemine hazırlanmaktadır. Plakta badana işlemi kapsamında kullanıma alınan fırçalara benzemekte olan ve hake şeklinde isimlendirilen bir fırça kullanılmaktadır. Pirinç lapasına batırılan bir fırça yardımıyla renkler yedirilmektedir. Pirinç lapası sadece renk sabitlemek amacıyla değil parlaklık amacıyla da kullanıma alınmaktadır. Söz konusu işlemten sonra pirinç kabuğundan yapılan kaliteli bir kağıt baskı yapmak için hazırlanmaktadır. Baskı ustasının yeteneği bağlamında baskının sonucu dikkate alınarak kağıt ıslatılır ve plağın üst kısmından yüzeye doğru yerleştirilir. Baren yardımıyla kağıt yukarı doğru bir hareket ile sağdan sola doğru ovularak baskı işlemi başlatılmaktadır. Yapılan işlemin reproduksiyon olması durumunda baskı ustasının renkleri sürerken kullanıma aldığı fırçanın yönünün aynı olmaması dahi sonucun değişmesine yol açmaktadır. Söz konusu sıralamada işlemlerin kolay görünmesi durumunda kağıdın ne kadar nem kaldıracak olduğu, ovma yönü, pirincin miktarı ve hızı benzeri prosesteki pek çok detay özünde tam bir tecrübe ve bilgelik gerektirmektedir (Harris, 2010, s. 484; Akt. Malkoç, 2018).

Söz konusu doğal kağıtlar üzerine alınmakta olan tahta baskıların oldukça farklı formatlarda olduğu gözlemlenebilmektedir. Dünya çapında kullanılmakta olan formatlara nazaran Japon kağıt formatı oldukça farklı bir şemaya sahiptir. Bu hususta kompozisyon tercihlerinin sunduğu etki oldukça büyüktür (Öztekin 2011, s. 58).

Baskı yöntemleri devamlı gelişim göstermesine rağmen geleneksel yapısını da korumaktadır ancak yöntemlerin gelişmesi ile yayıncılık da gelişmiştir. Bu durum da daha fazla kitap okunması anlamına gelmektedir. Edo döneminin öncesinde Kyoto ve Xara’da birtakım Budist klasikler basılmıştır. Fakat söz konusu kitaplar oldukça zahmetli bir biçimde el ile kopyalanmıştır. Ancak Edo dönemi içerisinde artış gösteren nüfus ile talepler bağlamında yayıncılık alanı fazlasıyla kar sağlayan bir iş sektörüne dönüşmüştür. Basılı kültüre dair yatkınlık Edo’nun o döneme dek gelişmesini sağlamıştır ve bütün kültürel yapılardan oldukça farklı bir konuma gelmesine katkıda bulunmuştur. Halkın gelişim gösteren entelektüel bilgisi halkın hoşuna gitmese de söz konusu süreç başlamış ve durdurulamaz bir duruma gelmiştir (Lenaga 1979, s. 141;Akt. Malkoç, 2018).

2.3 Ukiyo-E Sanatçıları ve Eserleri (1804-1912)

Katsushika Hokusai

Japonya asıllı gravürcü, süslemeci ve ressamı olan Katsushika Hokusai 1760 yılı içerisinde Tokyo’da dünyaya gelmiştir. İlköğretimini “Ukiyo-e” konusunda usta olan Katsukawa Shunsho vermiştir. 1794 yılının ardından tüm Japonya’yı dolaşma kararı almış ve uygulamaya koymuştur. Bu süreç içerisinde çok sayıda ustayla tanışma imkânı bulmuş ve ustalardan dersler almıştır. 30.000’den fazla eseri 60 farklı isim kullanarak vermiştir. Hokusai ismini 1797 yılının ardından aktif olarak kullanmıştır. 1800 yılı içerisinde, Hokusai “Ukiyo-e” sanatını portre haricindeki hedefler adına da kullanabileceği şekilde geliştirmiştir. 1807 yılı içerisinde döneminin ünlü roman yazarlarından Takizawa Bakin’le resimli kitaplar yönünde iş birliği içerisinde çalışmaları bulunmaktadır. Hokusai hayatı süresince minimum 30 farklı isimde sanatını icra etmiştir. Kendisinin fazla ve farklı isim kullanması, dönemin ortak faaliyeti olarak bilinmesine karşın, kullanım gören takma isimlerin miktarı diğer japon sanatçılara oranla daha fazla olması yönünden önem teşkil etmektedir. Hokusai adının değişmesi, sanatsal üretimlerinde ve tarzındaki değişimlere yönelik olarak sıklıkla gündeme gelmiştir (Dökeroğlu, 2018, s. 38-39).

Görsel 9: Katsushika Hokusai, 1804 renkli gravür, 12,6 x 17,6 cm Hokusai Müzesi, Obuse

Kaynakça: <https://medium.com/@ninabrutel/the-revolutionary-art-of-toshio-saeki-depicting-female-empowerment-in-japanese-erotica-bda9d9d7c534>

Etape de Fuchu, Les serisinden alıntı Tôkaidô'ya giden yolda elli üç etap:

Toyokuni'nin çizgileri gerçek bir teknik yeteneği açığa çıkarmaktadır ve kaligrafisi oldukça güçlüdür. Fakat Utamaro'nun anlamlı ve esprili inceliğinden yoksundur. Bu bağlamda sanatsal yorumun daha incelikli olan nüanslarından ziyade dış etmenlerden etkilenmiş olduğunu düşündürmektedir. En iyi eserleri kişilik doludur ve dramatiktir. Geleneksel teatral tavırlardan uzaklaşarak kendisinin izinden gitmekte olan sanatçıları etkilemiştir (Amsden, 2023, s. 172-174).

Görsel 10: Katsushika Hokusai, 1810 Mürekkep, İpek Üzerine Renkler ve Altın, 67,5 X 82,5 Cm
Museo d'Arte Orientale Edoardo Chiossone, Cenova

Kaynakça: <https://parkstone.international/2022/01/11/hokusai-japans-most-internationally-renowned-artists-a-master-of-ukiyo-e-art/>

Yedi Şans Tanrısı:

Yeizan'ın muamelesi fazlasıyla tuhaftır; neredeyse kendi çekingenliğinde algılanmakta olan garipliğe atfedilebilmesi mümkün olan bir sadelik sergilemektedir. Oradan geçmekte olan gözlemci bir eksiklik duygusundan etkilenmektedir ancak çizgilerin sade uyumunun farkına vardığında söz konusu duyguyu aşmayı başarmaktadır (Amsden, 2023, s. 172-174).

Kikugawa Eizan

1787'de hayata gelmiş olan tahta baskı sanatı tasarımcısı Eizan, 17 Temmuz 1867 yılında hayatını kaybetmiştir. Bütün Ukiyo-e sanatçılarının ham oldukları dönemde diğer tasarımcı ve ressamlardan esinlenerek taklit etmeye eğilim göstermiş olabileceklerini ifade etmek mümkündür. Yirmili yaşlarının ilk zamanlarında Eizan da Utamaro tarzını oldukça benimsemiştir. Fakat kısa zaman içerisinde kendine has ve yeniden tasarlanmış olan bir kadın formu ve yüzü vizyonu geliştirmiştir. Baskılarına

ilgi duyan halk tarafından bu durum fark edilmiştir. Eizan da kendisini tamamen Edo'nun güzellerini betimlemeye adanmıştır (Fiorillo, 2002).

Görsel 11: Kikugawa Eizan, 1810 civarı renkli gravür, 38 x 25,5 cm Victoria & Albert Müzesi, Londra

Kaynakça: <https://www.vandaimages.com/2006AW2251-Ohan-in-the-Joruri-Drama-'Katsuragawa-Renri-no.html>

Torii Kiyonaga'nın gücüne ve Utamaro'nun rahatlığına sahip olan Yeisen'in çalışması geleneğin çizgisinden uzaklaşmıştır. Oldukça derin bir süsleme anlayışına sahiptir. Fakat çizgileri kontrollü ve basit olmasına rağmen ustanın yaratıcı ruhunu ve başarılı bir tekniği meydana getirmektedir. Yeisen'de sanatçının güçlü kişiliğini ve özgünlüğünü Suzuki Harunobu, Utamaro ve Hokusai'ye nazaran daha az algılanması durumu vardır (Amsden, 2023, s. 176-177).

Utagawa Kuniyoshi

Utagawa Kuniyoshi 1798 yılında doğmuştur ve 1861 yılında hayatını kaybetmiştir. Japonya'nın Edo döneminde hayata gelmiştir. Yaşamı boyunca birçok giga eseri üretmiştir. İnsanlara sanat cazibesinin birbirinden eşsiz formlarını

hissettirmektedir. Eserleri Edo döneminde yaşamakta olan bireylerin hayatının bütün yönlerini yansıtmaktadır. Japonya'nın tüm dağları ve nehirlerini ziyaret ettiğinden dolayı resimlerinde de bu ziyaretlerinin esintilerini görmek mümkündür. Edo döneminde söz konusu olan Japon eğlence ruhunu ve yaşam tarzını benzersiz ve güncel bir şema diliyle yorumlamaya tabi tutmuştur.

Görsel 12: Utagawa Kuniyoshi, 1830-1844 civarı renkli gravür, 24,9 x 34,6 cm Victoria & Albert Müzesi, Londra

Kaynakça: <https://ukiyo-e.org/image/mia/22515>

Siteler dizisinden Kasumigaseki doğu başkentinin ünlü insanları (Edo):

Perspektif içeren görüntüler 19. yüzyıl Japonya'sında artık bir yenilik olmasa da Kuniyoshi'nin bu görüntüde elde ettiği gerçekçilik derecesi şaşırtıcıdır. Depoların saçaklarını ve beyaz duvarlarını çizmek için kullandığı düz çizgiler, uzak mesafeye doğru geri çekilme izlenimi vermektedir. Tepenin tepesinden çıkan üç kişi geri çekilme etkisini daha da vurguluyor ve bu dikkate değer görüntüye dramatiklik katmıştır.

Yeni tiyatro şekillerinin yeni çevreleri hedefine almasında söz konusu olduğu gibi, popüler aktörlerin sahip olduğu toplumsal konum da No aktörlerine nazaran oldukça farklıdır. No aktörleri en yüksek olan tabakadan gelmekteydi ve belirli bir aile geleneğini devam ettirmektedirler. Edo'nun birçok aktörü ise oldukça popülerdi.

Tiyatrolar ise alt tabakaya aitti. Sahnede sergiledikleri performansları takdire layık olsa da çoğunlukla küçümsenmişlerdir (Amsden, 2023, s. 188-189).

Keisai Eisen

Eisen 1971 yılında doğmuştur. Hattat olan Şigeharu'nun oğludur. Henüz 20 yaşında iken üvey annesini ve babasını kaybettiğinden dolayı kimsesiz kalmıştır. Kikugawa Eizan'ın öğrencisi olduğuna dair varsayımlar bulunmaktadır. Utamaro tarzında olan güzel kadın baskıları yapmıştır. İlerleyen zamanlarda kadın tasarımlarını gerçekleştirirken batılı teknikleri kullanmıştır. Ortalama olarak 400 eseri mevcut olan Eisen en sık eser üretmekte olan kitap illüstratörlerinden birisi olmuştur. 1848 yılında 58 yaşında iken vefat etmiştir. Ölümünün ardından “*Budist Keisai Eisen Koji*” ismini almıştır (Marks, 2010; Uzunbaz, 2017).

Görsel 13: Keisai Eisen, 1830-1844, Brokar Üzerine Baskı, 38 X 25,5 Cm, Ôiso Aşaması, Seriden Alıntı. (Tôkaidô Boyunca Güzellikler)

Kaynakça: https://ukiyo-e.org/image/jaodb/Eisen_Keisai-Beautiful_Women_for_the_53_Stations_of_the_Tokaido-Oiso-00028974-020220-F12

Burada Japon döneminde iken kadınların özgürleşmesi incelenmiştir. Bu durum 20. Yüzyılın ilk zamanlarında Japonya'da gerçekleşen büyük ayaklanmalardan sonra gelişebilmiştir. Söz konusu özgürleşmenin kutsal ve dini bir karakteri yoktur. Tam anlamıyla dünyevi bir karaktere sahiptir. Dolayısıyla farkındalık ile derinliklere dair bilginin meyvesi olarak ifade edilmesi zor görülmektedir (Amsden, 2023, s. 192).

Utagawa Hiroshige

Hiroshige 1797 yılında doğmuştur. Babası Genyemon isminde bir itfaiye eridir. 1812'de annesinin ve babasının arka arkaya ölümlerinin ardından söz konusu sorumluluk Hiroshige'ye atfedilmiştir. 14 yaşında baskı sanatı alanında eğitim alarak kısa zamanda çok başarılı olmuştur. 27 yaşına dek itfaiyecilik görevini sürdürse de ardından geçimini yalnızca baskı tasarımcısı olarak sağlamıştır. 1831 yılında öğretmeni vefat ettiğinde nasihati üzerinde öğretmenin yerine geçmeyi düşünse de kendisi bağımsız sanat hayatını sürdürmek istediğinden dolayı söz konusu teklifi kabul edememiştir (Noguchi, 1940; Akt. Şaştım, 2022, s. 57-59).

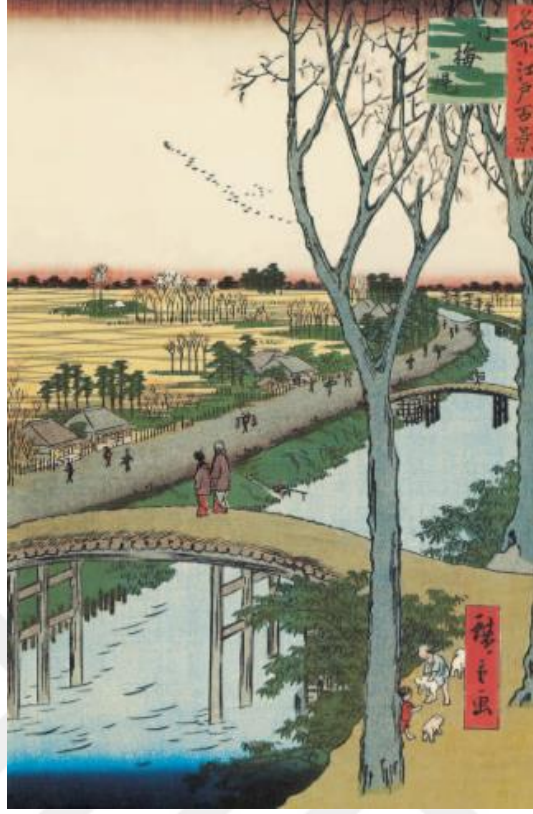
1842'de doğduğu yerden ayrılarak 1858 yılına dek Edo'da halk tabakasının yaşamını sürdürdüğü yerlerden birisi olan Shitimachi'de yaşamını sürdürmüştür. Ölüm gününün üç gün öncesinde yazmış olduğu vasiyetinde, samuray tarzında bir cenaze istemesi yaşamının sonuna dek sosyal statüsünün oldukça farklı olduğunun bir göstergesidir (Şaştım, 2022, s. 60-61).

Görsel 14: Utagawa Hiroshige, 1843-1847 renkli gravür, 22,2 x 28,8 cm Victoria & Albert Müzesi, Londra

Kaynakça: <https://www.stickit.gr/en/canvas-prints/fine-art-prints/global-artists/canvas-print-chrysanthemums-hiroshige-en>

Japonların grotesk ve mizah konusundaki bu doğal yöneliminin taşıdığı derin anlamını tam bir şekilde anlamak amacı doğrultusunda Ukiyo-e' nin gelişimi esnasında aldığı şekilleri incelemek gerekirse bu hususta üç aşama bulunmaktadır. Söz konusu aşamalar hiciv, mizah ve vodvil olarak ifade edilebilmektedir. Söz konusu aşamaların ortak noktası, temelde iyimser bir unsurun bulunmasıdır. Bu durum her alanda komikliğe evrilen neşeli bir eğilimdir (Amsden, 2023, s. 220-222).

Görsel 15: Utagawa Hiroshige, Şubat 1857 renkli gravür, 36 x 24 cm, Brooklyn Sanat Müzesi, New York. Le Quai de Koume

Kaynakça: <https://ukiyo-e.org/image/harvard/HUAM-CARP05900>

Söz konusu Japon mizahı Ukiyo-e bağlamında geçmişte görmüş olduğumuz ve bildiğimiz biçimiyle Budizm'e doğru yöneltilmiştir. Sahip olduğu ağırlığı ve ciddiyetinin, karamsarlığa doğru olan temel eğiliminin, Japon halkında söz konusu olduğu gibi gelişmeyi seven ve neşeli bir halk tarafından tuhaf, yersiz veya abartılı olarak algılanmış olması muhtemeldir (Amsden, 2023, s. 222-224).

Kawanabe Kyosai

Kyosai çoğunlukla 19. Yüzyılın ikinci yarısındaki Japon ressamıdır. Oldukça üretken bir ressamdır. Çalışmalarında birçok konuyu ve stili bir arada bulundurmaktadır. Yedi yaşında iken Utagawa Kuniyoshi'nin (1797-1861) stüdyosuna oldukça kısa bir süre için katılmıştır. Hayatının

son zamanlarına doğru Japonya'nın türlü resim tarzlarından neredeyse hepsine ustalık seviyesinde hakimdi. Yōkai illüstrasyonlarının artmasını sağlayan ve bilinmekte olan en eski tomar 16. yy içerisinde Tosa Mitsunobu'nun yaptığı öngörülen Hyakkiyagyo emaki'dir. Kyosai'nin bazı çalışmaları bu konunun ilerleyen zamanlarda verilmiş örneklerini sunmaktadır (Kyosa, 2017, s. 149-151).

Görsel 16: Hyakki Yagyō'dan bir sayfa, Kawanabe Kyōsai, ağaç baskı, Edo dönemi, 1890.

Kaynakça: <https://www.metmuseum.org/art/collection/search/78669>

Toyohara Kunichika

Edo döneminde Ukiyo-e ustası olan Utagawa Kunisada'nın öğrencisidir. Kunichika iş bölümüne dayalı olan geleneksel renkli gravür sanatının en büyük ve son sanatçılarından birisidir. Yayınlarda çoğunlukla “*gravür sanatının gelenekcisi*” şeklinde isimlendirilmektedir. Klasik üslup araçlarına ve geleneksel temalara fazlasıyla bağlı kalan Meiji döneminin sanatçıları ve özellikle de Kunichika genellikle Kabuki tiyatrosundan esinlenmişlerdir. Eserlerinde sahne performanslarını ya da sahne arkasını çizmiştir.

Görsel 17: Kunichika'nın Eserleri

Kaynakça: <https://www.vangoghmuseum.nl/en/japanese-prints/person/31547/toyohara-kunichika>

Utagawa Kunisada II

Ukiyo-e sanatının en iyi sanatçılarından birisi olan Utagawa Kunisada I'in öğrencisidir. Resim hayatının ilk dönemlerinde yaptığı baskıları “Kunimasa” şeklinde imzalamıştır. Ardından I. Kunisada'nın kızı ile evlenmiştir ve böylelikle eserlerinde Kunisada ismini kullanmaya başlamıştır. Kunisada II, Japonya kapsamında sanatçıların oldukça zorlandıkları bir karmaşa döneminde eserler vermiştir. Çünkü Japonya 1867 yılında Tokugawa Shogunate'nin çöküşü ile karşılaştığında önem taşıyan ekonomik, siyasi ve sosyal çalkantılar yaşamıştır. Kunisada II tarafından tarih sahneleri, aktör portreleri, erotik sahneler (shunga) benzeri konularda pek çok Ukiyo-e baskısı üretilmiştir.

Görsel 18: Utagawa Kunisada, Cat and Beauty (detail), from Beauties in New Styles Dyed to Order, 1818-1830, woodblock print; ink and color on paper.

Kaynakça: https://www.britishmuseum.org/collection/object/A_1907-0531-0-204

Kitagawa Utamaro

Kitagawa Utamaro 1753 ila 1806 yılları aralığında yaşamıştır. Ukiyo-e sanatının altın döneminin en büyük sanatçısıdır. Şiirler, kitaplar ve tiyatro afişlerini resmetmiştir. Siyah ve beyaz bir şekilde çalıştığı ince uzun baskılarında çoğunlukla figürleri yarım gövde ve portre ile kısıtlamıştır (Eczacıbaşı Sanat Ansiklopedisi, 1997, s. 1838).

Kısa süren yaşamında bini aşkın baskı yapmıştır. Böcek, kuş, balık benzeri doğa ve hayvan resimlerinin yanı sıra bütün güzelliği ve hassasiyeti ile kadınları resmetmiştir. Resimlerinde bulunan kadınlar çoğunlukla ince, uzun boylu ve hassastır. Hayatının son on yılında da anne ve çocuk temalı olan resimler yapmışlardır. 1805'te

hapishaneye girmiş olan Utamaro, sağlığını kaybetmesinden dolayı 1 sene içerisinde mahkumluğu sona ermeden hayatını kaybetmiştir (Köse, 1992).

Görsel 19: Kitagawa Utamaro, “Two Female Figures” (İki Dişi Figür), Ağaç Baskı. (Nigel, Cawthorne. The Art of Japanese Prints. United States: Laurel Glen Publishing, 1997)

Kaynakça: <https://www.meisterdrucke.com.tr/fine-art-baski/Kitagawa-Utamaro/44535/%C4%B0ki-Kad%C4%B1n-Fig%C3%BCr%C3%BC-%28renkli-tahta-bask%C4%B1%2C-10.-blok%29.html>

BÖLÜM 3: UKIYO-E SANATININ BATIYA ETKİSİ VE GÜNÜMÜZE YANSIMASI

Edo Dönemi Japonya'sı kapsamında soylu sınıftan sıyrılarak burjuva sınıfına geçmiş olan sanat 17. ve 18. Yüzyıllar içerisinde ağaç baskı tekniği ile yapılan resimlerde kendisini göstermiştir. Japonya konularını şehir hayatından, ünlü bölgelerin farklı görünümlelerinden, saraya hizmet etmekte olan fahişelerden, manzaralardan, oyuncu ve tiyatrolardan almaktadır. 1853 yılında Japonya, Amerikan savaş gemileri tarafından zorlanması ile tekrar dış dünyaya açılmak zorunda kalmıştır (Hollingsworth, 2009, s. 367; Akt. Yiğit, 2016).

18. yüzyılın ilk zamanları itibariyle Shogun rejimi devamlı olarak bir mali kriz ile boğuşmaktaydı. Bu duruma paralel bir şekilde pirinç ekonomisini elinde tutmakta olan ayrıcalıklı sınıf ise finansal bakımdan güç kazanan ve kent yaşamıyla burjuvallaşmış olan tüccarlara yol vermeye mecbur kalmıştır (Körmükçü, 2009, s. 15; Akt. Yiğit, 2016).

Söz konusu gelişmeler ile beraber Tokugawalar iktidardan düşmüştür. Böylelikle Edo'dan sonra Meiji Dönemi (1868- 1912) başlamıştır. Meiji dönemine geçiş yapılmasıyla beraber geleneklerine sahip çıkmakta olan Japonya, çağdaşlaşma sürecine dahil olarak tıpkı basımlarda söz konusu olduğu gibi yaratıcı süreci başlatmıştır. Batılılaşma sürecine girmiş olan Japonya kapsamındaki reform hareketleri birçok alan içerisinde kendisini hissettirdiğinden dolayı geleneksel manada üretilmekte olan ağaç baskı sanatı gerilemiştir. Söz konusu gerileme çok uzun zaman sürmemiştir ve Güzel Sanatlar Okullarının kurulması ile birlikte sona ermiştir. Japonya tarafından benimsenmiş olan dışarıya karşı kapalı olan siyasetin sonlandırılmasıyla beraber yeni arayışlara giren sanatçılar Batı'yı incelemişlerdir ve modern akımlardan etkilenmişlerdir. Ekspresyonizm, Kübizm, Fütürizm, Soyut Sanat ve Sürrealizm benzeri 20. Yüzyıl kapsamındaki çağdaş akımlar Japon sanatına dahil olarak geleneksel anlayışın ürünlerinden olan Ukiyo-e baskılarında modern grafik ve resim alanında kendisine yer edinmiştir. Meiji Döneminde lider olan bireyler ulusal değerleri koruma altına almaya çalışarak Batı'nın yalnızca pratik bilgisinden faydalanmayı

düşünmesine rağmen bilgiye karşı uyanmış olan ilgi ile sanatçılar hükümetten soyutlanmışlardır ve batı tarzını benimsemişlerdir. Utagawa Okulu Batı'dan en fazla etkilenen, Nihonga ve Nanga okulları ise Batı etkisinin görülmekte olduğu modern baskılara ulaşılan mekanlardan olmuştur. Söz konusu dönemde sanatçılar tarafından yurtdışına ziyaretler gerçekleştirilmiştir ve bilgiler edinilmiştir. Sanatçılar ülkelerine döndüklerinde ise ağaç baskı tekniğine bu yöntemi uygulamışlardır. Bu sanatçılar arasında yer alan Kuroda Seiki (1866- 1924) ise Japonya kapsamında batı tarzı resmi başlatmıştır (Koçak, 2002, s. 145-147).

Görsel 20: Kuroda Seiki, “Lakeside”, 1987

Kaynakça: http://en.wikipedia.org/wiki/Kuroda_Seiki#/media/File:Kuroda-seiki-kohan00-6-1b.jpeg,

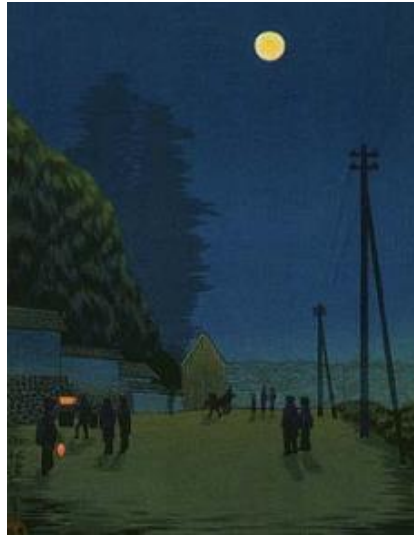
Goyo Hashiguchi (1880- 1921) ise Seiki'den batı tarzında baskı yapmayı öğrenmiştir. Çalışmalarında Gauguin etkilerinin görülmesi mümkündür. Hashiguchi sadece tasarım yapmamış bununla birlikte Ukiyo-e geleneğini devam ettirerek baskının kalıplarını hazırlamış ve basmıştır (Koçak, 2002, s. 147).

Görsel 21: Goyo Hashiguchi, “Woman Combing her Hair”, 1920

Kaynakça: http://ukiyo-e.org/image/jaodb/Goyo_Hashiguchi-No_Series-Woman_Combing_her_Hair00034145-040925-F06

Kobayashi Kiyochika (1847- 1915) ise batının yeni düşünce ve ifade tarzından oldukça etkilenmiş olan bir sanatçıdır. Baskı resimleri kapsamındaki perspektif anlayışı ile gölge kullanımı da bu durumu doğrulamaktadır (Koçak, 2002, s. 147).

Görsel 22: Kobayashi Kiyochika, “Moon over a Town Street”, 1930

Kaynakça: <http://ukiyo-e.org/image/artelino/19434g1>

Watanabe Seitei (1851- 1918) ile Ogata Gekko (1859- 1920) ise Kiyochika gibi dönemin bilinmekte olan en iyi baskı sanatçılarından birisidir. Fakat Seitei ile Gekko daha geleneksel anlamda çalışmayı tercih etmişlerdir (Koçak, 2002, s. 148).

Görsel 23: Ogata Gekko, “Comparison of Beauties and Flowers - Flower Cart”, 1898

Kaynakça: <http://ukiyo-e.org/image/artelino/49700g1>

Görsel 24: Watanabe Seitei, “World of Art - New Year's Day”, (1890-1894)

Kaynakça: <http://ukiyo-e.org/image/artelino/48312g1>

20. yüzyılın ilk zamanlarında geleneksel bakımdan baskı resminin yanı sıra Modern Japon baskı resminde yaygınlaşmasıyla birlikte türlü baskı grupları kurulmuştur (Kıran, 2010, s. 153). Söz konusu gruplardan birisi olan Hosun, 1896'da basımı başlayan Alman sanat dergisi "*Jugend Magazine*"nin kapsamında yer alan illüstrasyonlar ile grafik tasarımlardan fazlasıyla etkilenmiştir. Meiji periyodunun bitmesi ile beraber Shin Hanga (yeni baskılar) ve Sosaku Hanga (yaratıcı baskılar) hareketleri meydana gelmiştir. Sosaku Hanga ise Japon sanatçıların ve onların üslubunda eserler üretmekte olan batılı sanatçıların oldukça önem verdiği bir akımdır (Körmükçü, 2009, s.16).

Geleneksel Ukiyo-e temalı fakat modern duyarlılıkta tasarımlar üretmekte olan grup Jugend dergisinin yaratıcı yönlerinden etkilenmiştir. Minami Kunzo (1883- 1950) tarafından küçük ölçülerde yapılan baskılar ise akımın gelişim göstermesini sağlamıştır. Baskı yapmanın bireysel ve temel bazda yaratıcı bir eylem olduğunu düşünen sanatçılar tarafından Shin Hanga hareketi, "*neo-ukiyo-e*" şeklinde isimlendirilmiştir. Watanabe Seiteisöz konusu hareketin gelişim göstermesine katkı sağlayan isim baskının röprodüksiyondan kurtularak grafik çalışmalarına dönüşmesini sağlamıştır (Körmükçü, 2009, s. 16). Söz konusu dönem içerisinde Hosun grubunun benimsemiş olduğu kararlı tutum, Sosaku Hanga hareketlerinin ani bir şekilde çıkış yapması ve Shin Hanga'nın doğuşu ile 1950'li yıllara dek Japon sanatının ana hatlarının belirlenmesi sağlanmıştır (Kılıç, 2007, s. 24).

Sosaku Hanga grubunun önde gelmekte olan isimlerinden birisi olan Shiko Munakata (1903-1975), dünya baskı sanatının öncülerindendir. Munakata tarafından Van Gogh'un örnek alınmakta olduğu çalışmalarda Ukiyo-e'nin geleneksel baskı yöntemleriyle batıdan almış olduğu bilgilere çağdaş tarzda yorumlama getirmiştir. Batı sanatı kapsamında yeni meydana gelen soyut sanat ve kübizm Japonya, Avrupa ve Amerika'ya aynı zaman içerisinde etki etmiştir. Japonya'da Tsukuhae Dergisi'nin içeriğinde soyut sanat görülmüştür. Aynı zamanda batı tarzında çalışmakta olan sanatçılara örnek teşkil etmiştir. 2. Dünya Savaşı'nın ardından Japonlar oldukça zor bir dönem geçirmişlerdir. Söz konusu zorlu dönemin ardından tekrar özgürlüklerine

kavuşan sanatçılar adeta bir yenilik arayışına girerek özellikle de figüratif unsurların ortadan kalkmış olduğu soyut sanata eğilim göstermişlerdir. Sosaku Hanga sanatçılarından olan Koshiro Onchi (1891-1955) tarafından soyut tarzda oldukça başarılı baskılar yapılmıştır. Onchi tarafından deneysel ve geleneksel yöntemlerle gerçekleştirilmiş çalışmalarda doğu- batı sentezli olan baskılar elde edilmiştir (Kılıç, 2007, s. 25-27).

Görsel 25: Koshiro Onchi, “Human Figure: Girl”, 1925

Kaynakça: <http://ukiyo-e.org/image/artelino/30868g1>

Japonya kapsamında 1960’lı ve 1970’li yıllarda baskı sanatı tam anlamıyla değişim göstererek günümüzdeki baskı sanatına evrilmiştir. Modern sanat ile birlikte geleneksel olan Japon baskı sanatının sona erdiği akla getirilmeye başlasa da karakteristik ve geleneksel unsurlar Japon resmi kapsamında var olmayı sürdürmüştür (Kılıç, 2007, s. 29).

Japonya’nın kendisine dönük yapısından kaynaklı farklı ülkelerden soyutlanmış durumda olduğu görülmektedir. 1543 yılı içerisinde ilk Portekizler Japonya coğrafyasına gelmişlerdir. 1853 yılı içerisinde Amerikan asıllı “*Amiral Perry*”

Japonya ülkesinin Amerika ve Avrupa'yla siyasi yönde sözleşmeler imzalamasını sağlamıştır (Turani, 2000, s. 307).

Batı kapsamında bulunan ülkelerin Japonya'yla giriştikleri ticari yönlü bağlantıların yaygınlık kazanmasıyla beraber Japonların üretimini sağladığı ürünlerin batıda bulunan ülkelere de erişilebilirlik düzeyinin artış göstermesiyle ülkeler arasında kültürlerarası bir karışım meydana gelmiştir. Japonya sahip olduğu kültüre sahip çıkmış ve bu yönde diğer ülkelerle ticaret yapmayı sürdürmüştür, bu durumdan kaynaklı batıda bulunan ülkelere kültür yönünde farklı vizyonların gelişim göstermesine neden olmuştur. Japon sanatının farklı ülkelere bir araya gelmesiyle ülkelerarası kapsamda meydana getirilen ticari yönlü bağlantıların sağlanmasıyla oluşmuştur. Batıda bulunan ülkelere Japon Ukiyo-e baskıları ilkin oldukça uygun satış fiyatlarından “*paketleme kâğıdı*” şeklinde ulaşmış, bu sanatın kıymeti ilerleyen süreç içerisinde fark edilmiştir. Batıda meydana getirilen sanat, Japonya içerisinde yapılan sanatın natürlük resimleri, poster resimleri, hayvan figürlü resimleri ve peysaj resimlerinden aktif olarak etkilenmiştir (Şahin, 2015, s. 86-87).

Japonya'nın batı devletleri ile ilk karşılaşması sonrasında Japon sanatçıların yaptığı çalışmalar batı kapsamında tümüyle sanat olarak kabullenilmemiştir. Japon sanatçılarınsa Çin sanatından etki gördükleri ve meydana getirdikleri eserlerde etkilendikleri Çin sanatını yansıttıkları görülmüştür (Turani, 2000, s. 310).

Japon sanatçıları için, tekrar uyarılma tekniği, farklı bir kültürü tanımlarına, eserlerini ve güncel sanatsal üretim teknikleri geliştirmelerine imkân vermiştir. Japon sanatı kapsamında; 17.yy-20.yy. arasında bulunan Edo dönemi içerisinde sanatçıları “*Ukiyo-e*” sanatının baskı resimlerinin yapılmasını sağlamışlardır. Bahsi geçen türün ilk ürünleri şehir hayatını gösteren panoramik sahnelerdir. Ukiyo-e resimlerinin yapımında “*ahşap baskı yöntemleri*” aktif olarak kullanılmıştır (Sözen ve Tanyeli 2014, s. 44-46).

Ukiyo-e sanatını icra eden kişiler ahşap zeminlere sivri uçları bulunan oyma aletleriyle “*oyma*” tekniğinin kullanımıyla resimlerini meydana getirmişlerdir. Ardından oyma yoluyla ahşap zeminde bulunan resimlerini mürekkep kullanarak

renklendirmişler ve pirinçten yapılma kağıtlara yaptıkları resimleri basmışlardır (Eczacıbaşı Sanat Ansiklopedisi, 1997).

1850’li yıllarda özellikle Fransız asıllı empresyonist sanatçılar, Japonya’da meydana getirilen sanattan yoğun olarak etkilenmişlerdir. Ukiyo-e sanatında meydana getirilen eserler, “*Japonizm*” sanat modasının gündeme gelişine neden olmuştur. Bu kapsamda meydana getirilen resimlerin toplumlarda uyandırdığı etkiler Art Nouveau ve Empresyonizm akımları kapsamında yaygınlık kazanmıştır. Vincent Van Gogh, Paul Gauguin, Berthe Morisot ve Claude Monet gibi sanatçılar bu akımdan yoğun olarak etkilenmişlerdir (Paget, 2018).

Japon sanat ve kültürünün resimsel ifade biçimi olarak bağlamındaki etkilerin Batı ülkeleri içerisinde Van Gogh’ta yoğunlaştığı görülmektedir. Az miktarda sanatçı tarafından Japon sanatçıların yaşam tarzı anlaşılabilmiş ve yaşatılabilmiştir; Van Gogh bahsi geçen insanlardan biri olarak kendi döneminde adından söz ettirmiştir. Antwerp bölgesine döndüğü süre içerisinde kendisinin duvarları Ukiyo-e Okulu’nun meydana getirdiği baskılarla kaplanmış şekilde bulunmaktadır. Bahsi geçen kaplamalar Japon standart yaşamının temel aldığı ve Batılı satıcılarca oldukça uygun fiyatlara satılan baskılardır. Süreç içerisinde Ukiyo-e sanatçıları Utamaro, Hiroshige ve Hokusai Japon baskı sanatçısı olarak çalışma göstermeye başlamıştır. Kendilerinin hayvan çalışmaları, çiçek resimleri, portre ve manzaraları batı sanatının perspektifine doğrusal olarak oturmaktadır. Van Gogh tarafından 1888 yılı içerisinde kız kardeşine yönelik yazılan mektup içerisinde:

“Bütün renklerimi yoğunlaştırarak sonuçta yine sükunete ve ahenge ulaşıyorum. Doğada, Wagner’in müziğine benzer bir durum var; kocaman bir orkestra tarafından seslendirilse bile mahrem bir yanı var. İnsan resminde güneşli ve renkli etkilerin peşine düşmeyi yeğleyebilir; üstelik ben ileride birçok ressamın tropik ülkelere giderek oralarda çalışacağına inanıyorum. Resimdeki devrimin nasıl bir şey olduğunu anlamak istiyorsan aklına orada burada gördüğümüz o manzaralı ve figürlü Japon resimlerinin canlı renklerini getir. O Japon baskılarından yüzlerce var Theo’yla bende” ifadelerini kullanmıştır (Willhelmina’ya 1888; Antmen, 2010: 29-30).

Ukiyo-e'nin basit ve net kompozisyonları, 20. yüzyılın ortalarında ortaya çıkan Minimalizm akımına ilham kaynağı oldu. Minimalist sanatçılar, eserlerinde sadelik ve netlik arayışında, Ukiyo-e'nin estetik anlayışından yararlandılar. 20. yüzyılın ortalarında popüler olan Pop Art hareketi, Ukiyo-e'nin popüler kültür unsurlarını sanata dahil etme yaklaşımından etkilendi. Andy Warhol ve Roy Lichtenstein gibi sanatçılar, Ukiyo-e'nin günlük yaşamı ve popüler kültürü konu edinme biçimini modern bir bağlamda yeniden yorumladılar. Ukiyo-e, çağdaş Japon sanatçıları üzerinde de etkili olmaya devam etmektedir. Manga ve anime gibi modern Japon sanat formları, Ukiyo-e'nin anlatım tarzlarından ve estetik anlayışından etkilenmiştir. Ukiyo-e'nin Batı sanatı ve çağdaş sanat üzerindeki etkisi, kültürel etkileşimin ve farklı sanat formları arasındaki diyalogun önemini vurgular. Bu sanat formu, zaman ve mekân ötesinde sanatçılar ve izleyiciler üzerinde kalıcı bir etki bırakmıştır.

3.1. Ukiyo-e'nin İllüstrasyon Tarihindeki Önemi

Endüstri devriminin ardından Avrupa kapsamında yeni bir sanatsal bakış açısı olarak “*sanat için sanat*” anlayışı kendisini göstermiştir. Bununla birlikte dönemin sanatçıları için Ukiyo-e baskıları oldukça büyük bir ilham kaynağı haline gelmiştir. Sanat için sanat anlayışını benimseyerek Ukiyo-e baskılarından etkilenen sanatçılardan birisi de James Abbott McNeill Whistler'dir (Körmükçü, 2009, s. 19-20).

Whistler'ın “*Nocturne: Mavi ve Altın-Eski Battersea Köprüsü*” (Bkz. Görsel 27) isimli eserinde Hiroshige'nin “*Ryogoku Köprüsünde Akşam Serinliğinin Tadını Çıkarmak*” (Bkz. Görsel 28.) baskısından etkilenmiş olduğunu görmek mümkündür. İki eserin arasında söz konusu olan ortak nokta ise kompozisyonun içeriğine gökyüzünde bulunan havai fişeklerin oldukça asimetrik bir şekilde yerleştirilmesi ve köprülerin birer siluet olarak ele alınmasıdır. Arka planda yer alan binalar ise gecenin içeriğinde belli belirsiz bir şekilde tasvir edilmiştir. Whistler tarafından gölge ve ışık renk kontrastları aracılığıyla sağlanmıştır ve sınırlı sayıda renk paleti kullanıma alınarak resmedilmiştir (Körmükçü, 2009, s. 21-23).

Görsel 27: Nocturne: Mavi ve Altın-Eski Battersea Köprüsü, James Abbott McNeill Whistler, Tuval Üzerine Yağlı Boya, 1872-5.

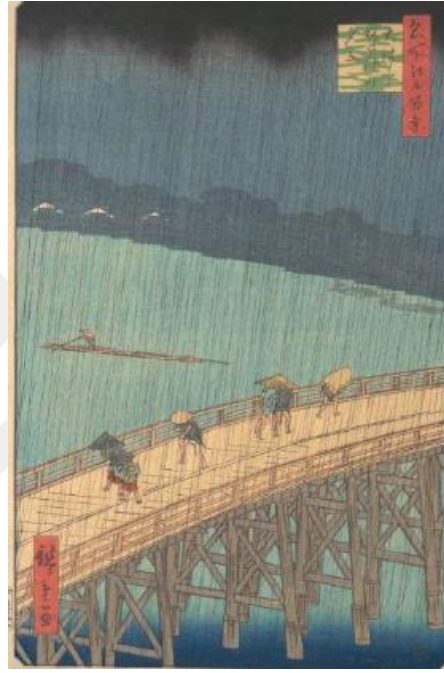
Kaynakça: <https://www.tate.org.uk/art/artworks/whistler-nocturne-blue-and-gold-oldbattersea-bridge-n01959>

Görsel 28: Ryogoku Köprüsünde Akşam Serinliğinin Tadını Çıkarmak, Edo'daki Ünlü Yerler Serisinden, Utagawa Hiroshige, Ağaç Baskı, Yaklaşık 1833.

Kaynakça: https://www.britishmuseum.org/collection/object/A_1906-1220-0-881

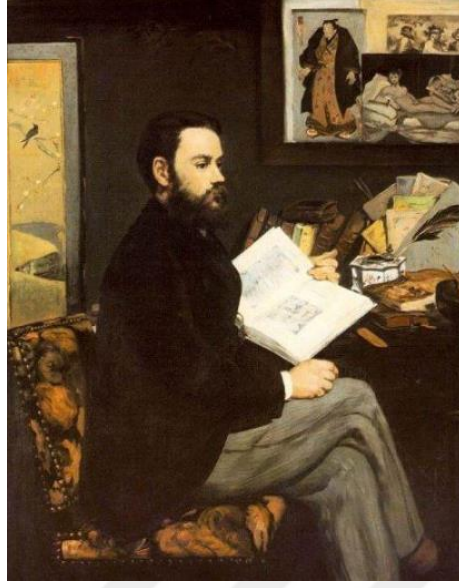
Edgar Degas, Vincent Van Gogh ve Edouard Manet gibi sanatçıların üzerinde manzaraları konu edinmekte olan Ukiyo-e baskılarının etkisi fazlasıyla büyüktür. Van Gogh tarafından söz konusu baskılar, üzerinde yer alan Japonca metinlere dek kopyalanmıştır. “Yağmurda Köprü” isimli eserinde, Hiroshige’nin “*Shin-Ōhashi Köprüsü ve Atake Üzerinde Ani Sağanak*” isimli eserini tekrar çalışmıştır (Bkz. Görsel 29).

Görsel 29: Shin-Ōhashi Köprüsü ve Atake Üzerinde Ani Sağanak, Edo'nun Yüz Ünlü Manzarası Serisinden, Utagawa Hiroshige, Ağaç Baskı, 1857.

Kaynakça: <https://www.metmuseum.org/art/collection/search/36461>

Edouard Manet’in “*Emile Zola’nın Portresi*”, Japonizmin biçimsel özelliklerinin haricinde sanat eserlerinde de kullanıma alınmasına bir örnek teşkil etmektedir. Resmin arka planı üzerinde görülmekte olan sumo güreşçisinin baskısı ise Japonya’dan ithal edilmiş eşyalardan birisidir. Manet tarafından Ukiyo-e’nin üslupsal özellikleri kullanıma alınmamasına rağmen farklı bir sanatçının çalışmasına eserinde yer vermiştir (Kıran, 2009 s. 155).

Görsel 30: Emile Zola'nın Portresi, Edouard Manet, Tuval Üzerine Yağlı Boya, 1868.

Kaynakça: <https://www.manet.org/portrait-of-emile-zola.jsp#>

Japon estetiğinin Batının moda anlayışına da etki etmesi söz konusu olmuştur. James Tissot'un "*Japon Banyosu*" isimli eserinde, bedeni sarmakta olan Avrupa giysilerinden ziyade türlü Japon figürlerinin bulunduğu bol kesim kolları ve paçaları bulunan kimono göze çarpmaktadır. Kimononun duruşu, modelin yüzündeki ifade ile bakışları, arka planda yer alan Japon tarzında bir mekân ve kompozisyon kapsamındaki çiçekler bijin-ga baskılarını çağrıştırmaktadır (Kıran, 2010, s. 155).

Japon baskılarında bulunan düz renk alanlar, çizgisel üslup ve boşluk kullanımı, izlenimci hareketin ardından Art Deco ve Art Nouveau benzeri akımlarda oldukça yoğunluklu bir biçimde görülmektedir. Söz konusu biçimsel özellikler resimden oldukça farklı bir şekilde grafik olan bir estetiğe daha yakın durumdadır. Alphonse Mucha, Jules Chéret, Aubrey Beardsley, Gustav Klimt gibi sanatçıların eserlerinde söz konusu olan Japon baskılarının izlerine rastlamak olasıdır (Koçak, 2002, s. 150-152).

Batı sanatında oldukça büyük çaplı bir etkisi olan Ukiyo-e, günümüzde illüstratörlere ve ressamalara ilham kaynağı olmayı sürdürmektedir. Dönemi içerisinde

genellikle ağaç baskıyla yapılmasına rağmen zamanla serigrafi, litografi, yağlı boya, suluboya, dijital ve benzeri teknikler de kullanıma alınarak yapılmaktadır. Örnek olarak Çinli illüstratör Jiji'nin yapmış olduğu illüstrasyon dijital teknik ile yapılmıştır. Jiji tarafından günümüzün popüler olan kültür ikonları ile modası Ukiyo-e sanat anlayışıyla harmanlanarak bir araya getirilmiştir (Koçak, 2002, s. 152-153).

Ukiyo-e eserleri meydana geldiği dönem itibariyle tebrik kartları, afişler, ünlü şahsiyetlerin baskıları, kitaplar ve benzeri alanlarda kendisine yer edinmiştir. Zamanla Ukiyo-e eserlerinin kullanım alanı daha fazla genişlemiştir. Kaykay, duvar resimleri, ambalaj tasarımları, etiketler, takvimler, dövmeler, rozetler ve yeni medya araçları benzeri türlü ürünler ve ortamlarda bu sanat anlayışına rastlamak mümkündür. Bununla birlikte dijital devrimin ardından sanal ortam içerisinde üretilmekte olan söz konusu çalışmalarda daha kolay bir şekilde ulaşma olanağı elde edilmiştir (Koçak, 2002, s. 150).

3.2. Ukiyo-e Sonrası Baskı Sanatı

18. yüzyılın ilk zamanları itibariyle Shogun rejimi devamlı olarak mali bir krizle mücadele etmekteydi. Pirinç ekonomisini elinde tutmakta olan ayrıcalıklı sınıf ise finansal açıdan güç kazanan ve şehir yaşantısı ile burjuvallaşmakta olan tüccarlara yol vermeye mecbur kalmıştır. Söz konusu gelişmeler, ucu oldukça yakın bir zaman içerisinde modernizasyon süreçlerine dek uzanan getiriler ile Tokugawalar'ın düşüşüyle sonuçlanmıştır (Kıran, 2008, s. 150-152).

Edo'nun hemen ardından Meiji periyodu (1868- 1912), ivmesini kaybetmemiş olan Ukiyo-e geleneğinin devam ettiği ancak tıpkı basımlar ve yaratıcı kalitede olan tıkanmalar ile birlikte yeni akımları haber vermekteydi. 1870 ila 1880'li yıllarda Hiroshige, Ukiyo-e ustalarından sonuncusu kabul edilen Tsukioka Yoshitoshi (1839 - 1892) ve Toyohara Kiyochika (1835- 1900), 19. Yüzyılın dönüm noktasında ise Gekko ve Toshikata gibi sanatçılar öncekilere nazaran oldukça farklı görevler üstlenmişlerdir. Edo'nun medenileşmesi ile dönemde meydana gelen savaşları betimlemek, batı

sanatının sunmakta olduğu etkiyi yadsımamak ve fotoğrafın varlığını, bilimsel eserleri ve gazeteleri resimlemek durumundaydılar (Kıran, 2008, s. 150-153).

Kabayashi Kiyochika (1847- 1915) tarafından ustası Utagawa Kuniyoshi'nin (1798- 1861) verdiği çabalar sürdürölerek Chiaroscuro tekniğinin Japon resmine uyarlanması gerçekleştirilmiştir. Geleneksel atölye örgütlenmesi kapsamında üç kişinin işlevinin tek bir bireye indirilmesi yönelimi meydana gelmiştir ve bu hususta ilk adımı atmış olan kişi Yamamoto Kanae (1882 – 1946) olarak ifade edilebilmektedir. Hanga ve Kanae (basılı resim) anlamına gelmekte olan yeni bir tarz başlatmışlardır. Böylelikle Çağdaş Avrupa sanatının etkileri yoğunluklu bir şekilde hissedilmeye başlanmıştır. 18. Yüzyıl içerisinde yapılan bazı baskılarda ağaç dokusu kullanıma alınmıştı ancak modern Hanga baskıları kapsamında ağaç, farklı etkilerin elde edilmesi için işlemlere tabi tutulmuştur (Kılıç, 2008, s. 52-53).

Meiji periyodunun son bulmasıyla birlikte Sosaku Hanga (yaratıcı baskılar) ve Shin Hanga (yeni baskılar) hareketleri meydana gelmiştir. Sosaku Hanga ise Japon sanatçılar ve onların üslubunu benimseyerek eserler üretmekte olan batılı sanatçılar tarafından benimsenen bir akımdır. Stüdyoları geleneksel olan Ukiyo-e temalarını hatırlatmakta olan ancak modern bir duyarlılık ile yapılan tasarımlar paylaşılmaya başlanmıştır. 1918 yılında terim olarak ilk defa Japon Yaratıcı Baskı Birliği (Nihan Sosaku Hong Kyokai) kurulduğu zaman kullanıma alınmıştır. Söz konusu hareketin en fazla dikkat çekmekte olan figürleri ise Shiko Munahut (1903- 1975) ve Koshiro Onchi (1891- 1955) olarak ifade edilebilmektedir (Kılıç, 2008, s. 52-53).

Bütün bu sanatçılar açısından baskının çoğaltım evresi hayatidir ve geneli Shin Hanga hareketinin NeoUkiyo-e şeklinde isimlendirdikleri canlanışın bu şekilde bir tavırla gerçekleşeceğine inanmaktadırlar. Baskı yapmayı bireysel ve temel olan yaratıcı bir etkinliğin ayrılamaz bir parçası olarak değerlendirerek herhangi bir zanaatçıyla paylaşılmaması gerektiğini savunmaktaydılar. Yaptıkları baskılarının pazarlama işlemlerini bile kendileri üstlenmişlerdir. Yaptıkları işlerin ise geleneksel Japon estetiği ile uluslararası yönelimlerin arasında bir yerde olduğunu ifade etmek mümkündür. Aynı zamanda Avrupa baskı ve boya yöntemlerinden de etkilenmişlerdir.

Sosaku Hanga ile yakın etkileşim içerisinde olan hareketlerden birisi de Shin Hanga hareketidir. Hareketin merkez noktasında yayıncı Shazaburo Watanabe (1885-1962) bulunmaktadır. Shin Hanga hareketinde sanatçı tarafından zanaatçıların maharetlerini iyi bir şekilde tanımadığı araçlar da kendi başına kullanıma alınabilmektedir. Söz konusu durum sanatsal dışavurumu çiğnememektedir ve genişletmektedir. 1921 yılında Watanabe tarafından söz konusu eleştirilere bir cevap niteliğinde de Shinsoku Hanga (yeni yaratılmış olan baskılar) terimi, tekniklerin yaratıcı cephesine vurgu yapmak amacıyla kullanıma alınmıştır. Sadao Watanabe (1913- 1996) ile Mori Yoshitoshi (1898- 1992) ise, Avrupa’ da var olan dışavurumcu işlerde görmüş oldukları açıktan koyu tonlara doğru, tek veya pek çok plakayı üst üste bindirme tekniğini yaptıkları baskılarında kullanıma almışlardır (Kılıç, 2008, s. 62-64).

3.3. Günümüzde Ukiyo-e’nin Kullanımı

Japonya’nın dış dünyaya açılmasının ardından Ukiyo-e sanatı Amerika ve Avrupa ile buluşmuştur. Aynı şekilde Japonya kapsamında Avrupa’nın sanat pratikleri öğrenilmeye başlanmıştır. Söz konusu kültür alışverişi esnasında Ukiyo-e tekniği Japonya’da sahip olduğu popülerliğini kaybederken Amerika ve Avrupa’da da talep görmeye başlamıştır. 20. yüzyılda Ukiyo-e tekniğinin ticari anlamda devamı sayılabilecek shin hanga hareketinin yanı sıra; artık tahta baskı tekniğiyle sanatsal işler de yapmak isteyen Japon baskı sanatçıları tarafından sosaku hanga hareketi başlamıştır. Batıda insanlar bir koleksiyon ögesi şeklinde Ukiyo-e baskılarına ilgi göstermekteydiler. Bu bağlamda Ukiyo-e’lerin satışının gerçekleştirildiği müzayedeler düzenlenmeye başlanmıştır. Bununla birlikte Amerika’da ve Avrupa’da aynı zamanda Japonya’da da taşıdığı sanatsal değeri anlaşılmış olan söz konusu baskılar için müzeler açılmıştır. Ukiyo-e’ler bu müzelerde kültür mirası niteliğinde sergilenmektedirler (Özdemir, 2021, s. 72-74).

Bunun haricinde söz konusu teknikle artistik ve geleneksel anlamda ilgilenmekte olan pek çok sanatçı vardır. Batı ülkelerinde ve Japonya’da söz konusu baskıların yapılabilmesi amacıyla gerekmekte olan el yapımı kağıtların ve aletlerin

satışının yapıldığı dükkanlar yer almaktadır. Japonya kapsamında hala daha geleneksel Ukiyo-e baskıcılığına dair eğitim vermekte olan uzun ve kısa dönem eğitim programları mevcuttur. Söz konusu okullarda eğitim görmekte olan bireyler sanatsal üretim ve eğitim benzeri alanlarda teknik eleman konumunda Batı ülkelerinde yer alan baskı atölyeleri ile okullarda görevler üstlenmektedirler. Yasu (Yasuyuki) Shibata Japonya içerisinde kağıt yapımı ve baskı sanatlarının üzerine eğitim almasının ardından Amerika'ya yerleşmiştir.

New York'da ise Pace Prints ile Tyler Graphics, baskı ustası olarak Helen Frankenthaler, Frank Stella, Masami Teraoka, David Salle, Donald Sultan gibi baskı sanatçıları ile birlikte çalışmaktadırlar. 1999 yılından itibaren Cooper Union School of Art'ta yüksek baskı dersleri vermekte olan Montclair Devlet Üniversitesi, Shibata, Long Island Üniversitesi and Yale Üniversitesi Sanat Galerisi yüksek baskı dersleri vermekte olan kurumlar içerisinde workshoplar düzenlemektedir. Bununla birlikte kendisi de baskı resim sanatçısı olarak tanınmaktadır.

3.4. Çağdaş Ukiyo-e Sanatçıları ve Eserleri

Ukiyo-e sanat anlayışı meydana geldiği dönem içerisinde genellikle ağaç baskılar kapsamında kendini göstermesine rağmen günümüzün teknolojisi bağlamında illüstrasyon, dijital platformlarda bulunan türlü programlar ile gerçekleştirilmektedir. Kenji Iwasaki, Sean Donnan, Jed Henry, Moria Hahn, Vincent Trinidad ve Siddhartha Kandahdjaja eserleri kapsamında Ukiyo-e sanat anlayışını yaygın bir şekilde kullanıma almaktadır.

Sean Donnan

Sean Donnan, Amerika Birleşik Devletleri'nde yaşamakta olan bağımsız bir sanatçıdır. Üniversite döneminde iken güzel sanatlar fakültesi kapsamında illüstrasyon alanında eğitim almıştır. Ancak mesleki açıdan hangi yoldan ilerlemek istediğinden emin olamamaktaydı. Bu nedenle kendisi için emek vermeye ve anime, video oyunları, mitoloji, kültüre odaklanarak eserlerini oluşturma kararı almıştır. “Okami” oyunundan esinlenmesi ile Ukiyo-e tarzını denemeye almıştır. Yaptığı çalışmalar hayran kitlesinde

oldukça popülerlik kazanmıştır ve onun tekniği beğenilmiştir (Thoreau, 2014, s. 1835-1839).

Görsel 31: Wisdom, tale of Zelda serisinden, Sean Donnan, karışık teknik, 2016.

Kaynakça: <https://www.deviantart.com/tsukimusha/art/Tale-of-Zelda-Wisdom-589353014>

Japon temalarını kendi hayat tecrübelerinden, yetiştirilme koşullarından gelmekte olan batılı temalar ile harmanlayarak bir denge kurmaya çalışmaktadır. İşinin sloganını "*doğu ve batı temalarını ve tekniklerini birleştirmek*" şeklinde tanımlamaya tabi tutmaktadır. Günümüz medyasının tasvirlerinin keşfedilmesi amacıyla eski olan geleneksel sanat formunu kullanıma alarak, günümüzdeki izleyiciler tarafından geleneğe değer atfedilmesini ve eserlerinin bireylerde yankı uyandıracağını düşünmektedir. Hikaye anlatımı açısından geleneksel olan Ukiyo-e formatını ve özellikle de savaşçı betimlemelerini sevmektedirler. Bununla birlikte 20. yüzyılın ilk zamanlarında "*shin hanga*" baskı hareketinden esinlenmesi ile manzaralarda daha duygusal ve renkli paletleri keşfetmiştir. Çoğunlukla shop programında ya da bir eskiz defterinde oldukça farklı kompozisyonları ve düşünceleri keşfederek eskiz yapmaya başlamıştır. Taslak sona erdiğinde ise eski dönemlerdeki Ukiyo-e sanatçılarının yapmış

olduğu gibi Japon fırçalarıyla baskı kağıdı üzerinde sumi mürekkebi kullanmışlardır. Söz konusu işlem sona erdiğinde ise kağıtları tarayarak renklendirmelerin tamamını shop programı üzerinden gerçekleştirmektedir. Bu duruma ağaç baskı görünümünün verilmesi amacıyla birtakım dokuların eklenmesi de dahil olmaktadır. Aynı zamanda Sean Donnan tarafından bir gün ağaç blokları da oyma tecrübesini deneyimlemek istediği ifade edilmektedir (Thoreau, 2014, s. 1835-1839).

Görsel 32: Lugia-the Silver Dragon, Sean Donnan,Karışık Teknik, 2018.

Kaynakça: https://www.etsy.com/listing/660420274/lugia-the-silver-dragon-printmetal?ref=shop_home_feat_4

Kenji Iwasaki

Kenji Iwasaki, 1989 yılında doğmuştur. Kendisi Japon sanatçı ve illüstratördür. Nostaljik ve popüler sanat eserlerini meydana getirmek için geleneksel Japon Ukiyo-e tarzı ile dijital teknolojiyi birleştirmektedir. Çoğunlukla ırk ve cinsiyet ayrımcılığı benzeri sosyal temelli konular üzerinde durmaktadır. Aynı zamanda sevdiği anime ve filmlerdeki figürler de eserlerinde gözlemlenmektedir. Sanat okulunda eğitim gördüğü dönemde genellikle Ukiyo-e tarzında çalışmalar gerçekleştirmiştir. Söz konusu tarzı kullanıma almayı sürdürmektedir. Iwasaki, Ukiyo-e'nin cesur renkleri ve ince çizgileri

kendisini fazlasıyla etkilemiştir ve kendisi de resmetmeye çaba göstermiştir (Turani, 2019, s. 58-60).

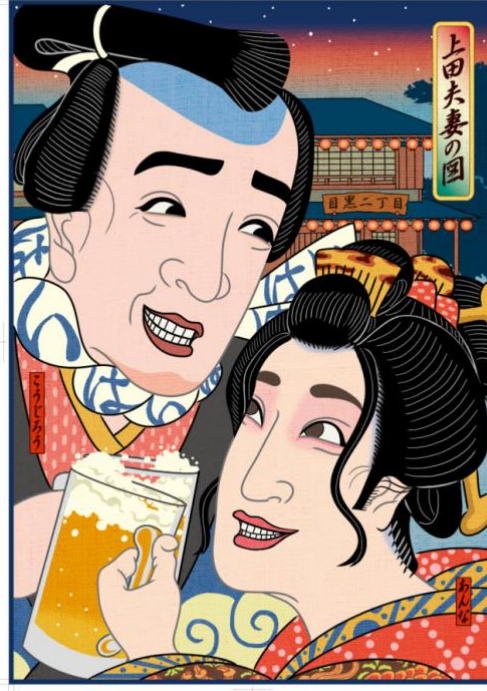
Görsel 33: Asyalının Gücü, Kenji Iwasaki, Dijital Teknik, 2021

Kaynakça:

<https://opensea.io/assets/ethereum/0x495f947276749ce646f68ac8c248420045cb7b5e/45763701158634236114210962514981931579476433432506025417474289933515992596481>

Iwasaki söz konusu eserinde ilk zamanlarda renklendirmeye dair akrilik boyaları kullanıma almıştır. Fakat dijital teknolojinin sunduğu imkanlarla bundan çok daha fazlasını yansıtabileceğinin farkına varmıştır. O zamandan itibaren dijital olarak çalışmaya başlamıştır. Aynı zamanda eserlerinin bazılarının animasyonlarını hazırlamaktadır. Tayvan, Avustralya ve Birleşik Krallık'taki sergilere katılım sağlamakta aynı zamanda da Japonya'dan ve farklı ülkelerden siparişler almaktadır. Yaptığı son çalışması ise Avustralyalı olan lise öğrencilerine yönelik hazırlamış olduğu tarih materyalleri olarak ifade edilebilmektedir. Söz konusu tarih materyallerini de

Ukiyo-e tarzında betimlemiştir. Bu çalışma etkinlik alanını daha çok genişletmesine katkı sağlamıştır. Toplumsal amacı Ukiyo-e'yi dünya genelinde bir klasik durumuna getirmektir. Bununla birlikte daha öncesinde kimsenin görmemiş olduğu şahsi Ukiyo-e tarzı ile dünyayı şaşırtmayı hedeflemektedir (Turani, 2019, s. 58-60)

Görsel 34: Japon Komedyen Hi-Hi Ueda ve Eşi, Kenji Iwasaki, Dijital Teknik, 2020

Kaynakça: https://iwasaki-art.com/artworks_portfolio/

Moira Hahn

Moira Hahn ise Amerikalı bir illüstrasyon sanatçısıdır. Tarihsel olarak sunulmakta olan güncel olaylar ve sosyal yorumlar eserlerinin özünü meydana getirmektedir. Maryland Institute College of Art (MICA) bünyesinde resim ve çizim alanında eğitim almıştır. Böylelikle California College of Arts and Crafts'a (şimdi California College of the Arts) katılım sağlamak amacıyla bir hareketlilik programından yararlanmıştır. 2000 yılında Otis Sanat Enstitüsü kapsamında baskı alanında yüksek lisans diploması almıştır. California Eyalet Üniversitesi'nde de farklı sanat müfredatları okumuştur. Yirmili yaşlarında iken Jules Engel ile birlikte CalArts kapsamında deneysel animasyon eğitimi almıştır. Ardından New York'ta bulunan

sanatçı ajansından birisi olan The Pushpin Group için resimli kitap, animasyon ve dergi alanlarında çalışmalar yürütmüştür. 1980’li yıllarda Japonya ve Hawaii’de birkaç yıl boyunca Japon sanatı üzerine çalışmalar yürütmüştür. Güney Kaliforniya kapsamındaki üniversitelerde ve kolejlerde atölye sanatı dersleri vermiştir. Moira Hahn’ın ailesi sanatçılardan meydana gelmektedir ve bu yüzden oldukça küçük yaşlardan beri resim yapmaya fazlasıyla ilgi duymuştur. Hayranlık duymuş olduğu çağdaş sanatçıların arasında Henry Darger, Hilary Brace, Tim Hawkinson, Daniel Du Plessis, Jess, William Kentridge, Tom Knechtel, Sarah Perry, Ken Price, Thomas Woodruff, Hisashi Tenmyouya yer almaktadır (Pervical, 1978, s. 52-55).

Görsel 35: Hellboy-Tengu Saldırısı, Moira Hahn, Suluboya Tekniği, 2019

Kaynakça: <http://www.moirahahn.com/images/paintings/19-22/hellboy-lg.jpg>

Moira Hahn kendi sanatını Amerika Birleşik Devletleri'nin her bölgesinde, Kanada'da ve Japonya'da yirmi yılı aşan bir süredir sergilemiştir. Asya sanatı kapsamında Tibet Thangka resimlerinden, Fars minyatürlerinden, Japon Ukiyo-e baskılarından, Çin koruyucu figürlerinden, Hint hayvan çizimlerinden ilham almaktadır. Batı sanatı kapsamında Martin Johnson Heade, Karl Bodmer, John James Audobon benzeri araştırmacılar, ressamların belgesel sanat çalışmalarını biçimlendirmesine kaynak sağlamıştır. Piktograflar, Petroglifler ve Kızılderili görsel kültürünü incelemeye almak amacıyla Güneybatı'nın her bölgesine seyahat gerçekleştirmiştir (Pervical, 1978, s. 52-55).

Görsel 36: Ukiyo-e Remix II-Tori'nin İntikamı, Moira Hahn, Suluboya Tekniği, 2004

Kaynakça: <http://www.moirahahn.com/images/paintings/03-05/02.jpg>

Jed Henry

1983 yılında Jed Henry, Amerika Birleşik Devletleri'nde dünyaya gelmiştir. İki yıl boyunca Kanagawa ve Tokyo'da aynı zamanda da Japonya'da yaşamıştır. Günümüzde ise Utah, Amerika Birleşik Devletleri'nde yaşamaktadır. Henry ağaç baskılarını yapmamaktadır yalnızca baskı ve gravür sanatçıları için onların tasarımını yapmaktadır. Tokyo, Asakusa'da bulunan Mokuhankan atölyesi ile (David Bull'un atölyesi) işbirliği içerisinde. Bununla birlikte Amerika Birleşik Devletleri, Birleşik Krallık ve Meksika'da baskı sanatçıları için tasarımlar yapmaktadır (Thoreau, 2014, s. 1840-1842).

Görsel 37: Rickshaw Cart, Ukiyo-E Heroes Serisinden, Jed Henry,Ağaç Baskı, 2012

Kaynakça: <https://mokuhanakan.com/heroes/collection.html>

İlk eskizleri dijital ortam üzerinde yaparken son çizgileri ise Japon mürekkebi ve fırçası ile resmetmektedir. Renkler ise shop programı üzerinde dijital bir şekilde tasarlanmaktadır. Henry gerçek yaşamda ağaç baskı katmanlarının ne şekilde çalışacak olduğunu göstermek amacı doğrultusunda shop programı kapsamındaki katmanları farklı renklere ayırmaktadır. Böylelikle her bir tasarıma yönelik olarak renk bloklarını ve ana bloğu oyarken shop dosyalarını bir kılavuz şeklinde kullanıma alabilmektedir (Thoreau, 2014, s. 1840-1842).

Vincent Trinidad

Vincent Trinidad Filipinli olan bir illüstratör ve grafik tasarımcıdır. Nostaljik olan oyuncakları toplamakla birlikte son dönemlerdeki 80’li yılların vaporwave ve retrowave estetiğinden ilham almaktadır. Trinidad sanatını “*Japon retro estetiği*” şeklinde isimlendirmektedir. Bununla birlikte reklamcılık alanında diploma almıştır.

Uzun yıllar boyunca da reklam sektöründe çalışmıştır. 5 yıl boyunca video oyunları, 5 yıl boyunca da reklam tasarımı için illüstrasyon üzerinde çalışmıştır. Ardından serbest sanatçı olarak albüm kapakları, kitap kapakları ve posterlerin üzerinde çalışmıştır. Günümüzde ise genellikle illüstrasyon projeleri ve tişört tasarımları gerçekleştirmiştir. Sanatını icra ederek özgürlüğünü ve yaşamını kazanmaktan oldukça gurur duymaktadır. Sanata dair olan tutkusunu bir meslek olarak icra edebildiğinden dolayı da fazlasıyla memnun olduğunu dile getirmektedir (Thoreau, 2014, s. 1845-1847).

Görsel 38: Great Retrowave, Vincent Trinidad, Dijital Teknik

Kaynakça: <https://www.vincenttrinidadart.com/?pgid=je7zdggg4-2d50fdc9-ffd3-4002-a49f-43c9c45f93fc>

Kansai bölgesine gidiş yapmasının ardından Japon sanatı Trinidad'ı oldukça etkilemiştir. Geleneksel Japon ikonografisine oldukça modern bir yorum katan koleksiyonu kapsamında geyşalar, popüler kültür referansları, manzaralar, kaplanlar ve ramen kaseleri bulunmaktadır. Rockwell'in mizahı, Sargent'in fırça tekniği ve Hokusai'nin soyutlaması ile alan kullanımından fazlasıyla ilham almaktadır. Genellikle dijital tabletle çizimlerini gerçekleştirmektedir ve eskiz kendisi için fazlasıyla önemlidir. shop programını kullanıma alarak söz konusu eskizleri geliştirmeye ve çizmeye başlamıştır. Tasarımdan memnun kalmasının ardından da onları renklendirmektedir (Thoreau, 2014, s. 1840-1842).

Siddhartha Kandahdjaja

Siddhartha Kandahdjaja, Bogor'da yaşamakta olan Endonezyalı bir illüstratördür. Bandung Teknoloji Enstitüsü'nün güzel sanatlar fakültesi kapsamında baskı resmi alanında eğitim görmüştür. Gravür, ağaç baskı, serigrafi, litografi benzeri türlü geleneksel baskı yöntemlerini incelemeye almıştır.

Geleneksel Japon sanatlarından fazlasıyla etkilenmesi rağmen tarzı çoğunlukla pek çok şeyin karışımıdır. Kandahdjaja geleneksel tarzla modern karakterleri harmanlamaktan hoşlanmaktadır. Örnek olarak Pokemonların irezumi dövmeleri ya da Ukiyo-e baskıları şeklinde gerçekleştirilseydi ne şekilde olacağını hayal etmektedir. İzleyicilere söz konusu karakterleri göstermek için çizim tarzlarına yeni bir bakış açısı getirmektedir. Keşif ve yenilik duygularını eserlerinde görmeyi istemektedir. Baskıdan ziyade suluboya ve mürekkep hakkında çalışmalar gerçekleştirmektedir. Dijital sanat ile ilgili çalışırken dahi her daim el yapımı ve geleneksel baskıları yansıtmaya çalışmaktadır. Günümüzde bütün çalışmalarını iPad Pro, Procreate ve Photoshop programlarını kullanıma alarak dijital bir şekilde gerçekleştirmektedir. Daha sonrasında Photoshop programında düzenlemeleri ve son rötuşları eklemektedir (Thoreau, 2014, s. 1845-49).

Görsel 39: Küçük Cadı Kiki, Siddhartha Kandahdjaja, Dijital Teknik

Kaynakça: <https://thisismyluckystar.blogspot.com/2012/11/kikis-delivery-service.html>

Jiji

Ukiyo-e dönemi içerisinde genellikle ağaç baskıyla yapılmasına rağmen zamanla serigrafi, litografi, yağlı boya, suluboya, dijital ve benzeri teknikler de kullanıma alınarak yapılmaktadır. Örnek olarak Çinli illüstratör Jiji'nin yapmış olduğu illüstrasyon dijital teknik ile yapılmıştır. Jiji tarafından günümüzün popüler olan kültür ikonları ile modası Ukiyo-e sanat anlayışıyla harmanlanarak bir araya getirilmiştir (Koçak, 2002, s. 152-153).

Görsel40: Dijital Ukiyo-E İllüstrasyonuna Bir Örnek, Jiji, 2020.

Kaynakça: <https://designcollector.net/likes/ukiyoe-collection-by-jiji>

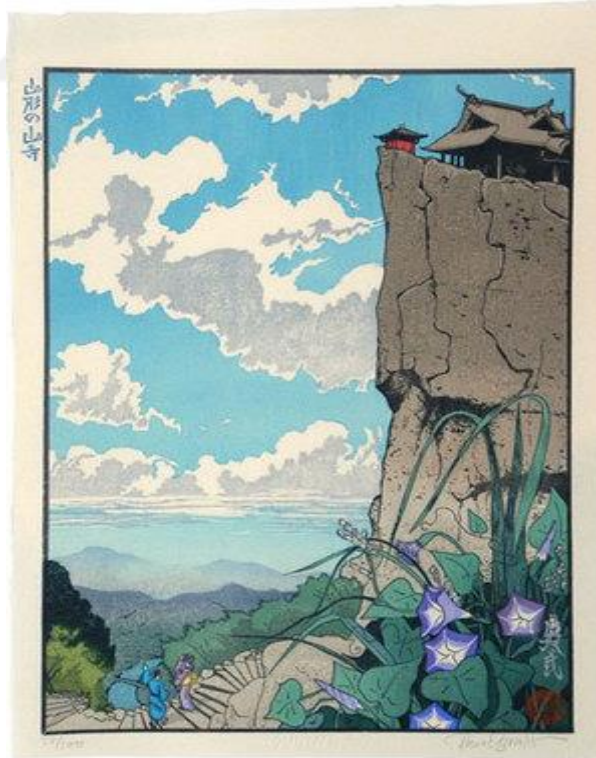
Paul Binnie

1985 ila 1990 yılları aralığında Edinburgh Üniversitesinde güzel sanatlar eğitimi almıştır. 1990 ila 1992 yılları aralığında Paris'te bulunan ressam daha sonraki 7 yılını Tokyo'da geçirmiştir. 1999 yılında London'a taşınan Binnie yaşamını London'da sürdürmektedir. Dolayısıyla sanatına birbirinden farklı kültürler işlemiştir. 1992 yılında dövme resimleri kaleme aldığı görülmektedir (Binnie, 2024).

Görsel 41: Paul Binnie, Tattooss, 1992 (Binnie, 2024).

Kaynakça: https://www.scholten-japanese-art.com/paul_binnie_11.php

Görsel 42: Binnie, Japonya Manzaraları (Binnie, 2024)

Kaynakça: <https://ukiyo-e.org/image/scholten/10-3798w>

Audrey Kawasaki

Los Angeles'ta doğan ve burada yaşamını sürdüren sanatçı Japon ve Amerikan asıllıdır. Oldukça küçük yaşlarından itibaren kendisine resim yapma hususunda ilham vermekte olan Japon manga çizgi romanlarını okumuştur. Gençliğinin son dönemlerinde Mission Renaissance'da güzel sanatlar dersleri almaya başlamıştır. Boyamanın ve çizimin temellerini burada öğrenmiştir. Lise'den sonra New York'ta bulunan Pratt Enstitüsü'nde eğitim almaya başlamıştır. Fakat iki yıl sonra buradan diplomasını alamadan ayrılmıştır. 2005'ten itibaren profesyonel bir şekilde Amerika Birleşik Devletleri'nde ve uluslararası bazda türlü sanat galerinde sergiler gerçekleştirmektedir. Çalışmalarında erotizm ve masumiyet benzeri zıt temalar bulunmaktadır. Aynı zamanda kadınsı bir şehvetin gizemliliğini koruyan entrikasını yansıtmaktadır. Oldukça keskin olan ahşap panellere görüntüleri hassasiyetle boyamıştır (<https://www.audkawa.com/bio>, 20.05.2024).

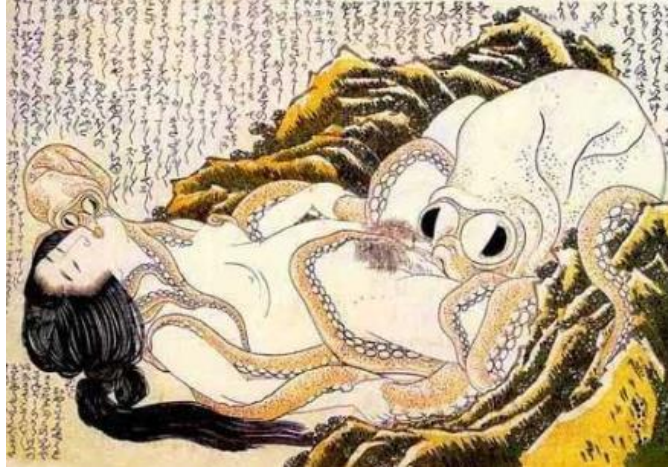
Görsel 43: Audrey Kawasaki'nin eserinden bir örnek

Kaynakça: <https://www.audkawa.com/>

Masami Tereoka

1936 yılında Japonya’da doğan sanatçı, Japonya içerisinde estetik kapsamda eğitim almış, 1961 yılı içerisinde Amerika’da yaşamaya başlayan sanatçı, “Los Angeles Otis College of Art and Design” okulu kapsamında lisans eğitimine ek olarak yüksek lisans eğitimini de tamamlamıştır. Teraoka, geleneksel şekilde meydana getirilen Ukiyo-e ile “Amerikan pop art tutumunu” bir araya getirmiş ve bu yönde kendisini geliştirmiş modern sanatçılar arasında bulunmaktadır.

Ukiyo-e yöntemi ve modern sembolizmi etkin şekilde kullanarak Japonya ile Amerika ve Amerikan kültürü arasında varlık gösteren kültür çatışmasıyla alakalı hususları konu edinmiştir. Çalışmaları “Los Angeles Country Sanat Müzesi ve New York Modern Sanatlar Müzesi” gibi ünlü müzeler içerisinde sergilenmektedir. Bugün toplumun kültürel ve sosyal durumu sanatçıların sanatlarına yönelik ilham kaynağı olmaktadır. Teraoka tarafından meydana getirilen çalışmaları savaş, şiddet, ırk, AIDS, cinsiyet, politika, itiraf, mahremiyet, din ve cinsellik benzeri konular üzerinde yoğunlaşmaktadır. Katsushika Hokusai, Kunisada ve Utagawa benzeri Ukiyo-e hususunda kendisini kanıtlamış ustaların çalışmalarından etkilenen sanatçı, geleneksel Ukiyo-e sanatının biçimsel yöndeki yapısıyla prezervatif, bilgisayar, teneke kola kutusu benzeri modern imgeleri birleştirerek modern bir üslup sağlamaktadır. Ek olarak sanatçı geleneksel şekilde sürdürülen Ukiyo-e’nin hikayeci aktarımını etkin şekilde kullanmasıyla sosyal yönde yorumlar sağlamış, Ukiyo-e sanatının “yüzen dünya” perspektifini çalışmalarıyla tekrar ifade etmiştir (Masami Teraoka, 1998). Ukiyo-e sanat geleneğinin kültürel yöndeki kimliğini ortaya koyduğunu savunan Teraoka, Japonya’da yaşam süren insanların gelenekçi yöndeki fikri yapılarını aktarmak adına eserlerinde samuray ve geyşa figürlerini aktif şekilde kullanmıştır. Daha sonraki dönemlerde Hawaii bölgesine yerleşim sağlamış ve burada yaşadığı süreç üslubunun değişim göstermesine neden olmuştur. Bugün hâlâ etkin şekilde sanat yaşamını devam ettirmektedir (İnce, 2008, s. 76-77).

Görsel 44: Katsushika Hokusai, Balıkçı ve Ahtapot, 1814 çok renkli tahta baskı

Kaynakça: http://pharyngula.org/images/hokusai_octopus.jpg

Görsel 45: Masami Teraoka Sarah ve Ahtapot/Yedinci Cennet, 2001

Kaynakça: <https://www.artsy.net/artwork/masami-teraoka-sarah-and-octopus-slash-seventh-heaven>

Sanatçının çalışmalarının geneli kağıt ya da tuval üzerine yapılmıştır. Ancak baskı çalışmaları da bulunmaktadır. Geleneksel Ukiyo-e tekniği ile gerçekleştirilmiş çalışmalarında 1982 tarihli olan “*Japonya’yı İstila Eden 31 Tat*” serisinden “*Günün Spesiyali*” (bkz Resim 46) örnek olarak gösterilebilmektedir (İnce, 2008, s. 78-79).

Görsel 46: Masami Teraoka, Japonya'yı İstila Eden 31 Tat/Günün Spesiyali, 1982, 35 renk Ukiyo-e tahta baskı

Kaynak: <http://www.lava.net/~artbeat/early/ready2.html>

Masami Teraoka tarafından Ukiyo-e tekniğini tercih etme nedeni ve söz konusu tekniği kendi tarzı ile niçin ve nasıl bir araya getirdiğini şu şekilde ifade edilmektedir:

“Japonya’da ailemin ve büyükannemin evinde Ukiyo-e baskılarını görerek büyüdüm. Ukiyo-e lerin neden gerçekte bizim gördüğümüz gibi yapılmadığını merak ederdim. Örneğin Ukiyo-e sanatçılarının resmettiği bulutlar gerçek hayatta hiçbir şekilde göremeyeceğim biçimde abartılarak ve soyutlanarak tasvir edilmişlerdi. Uzun seneler boyunca bu benim için bir gizemdi. Aynı gökyüzünü gördüğümüz halde, Ukiyo-e sanatçılarının bunu farklı bir biçimde görmüş olmalarından çok etkilendim....Bu geleneksel tekniği kullanmamdaki en büyük etken 60’lı yıllarda Los Angeles’taki sanat eğilimleri içinde kendimce belirlediğim ve aşma gereken bir zorluk olmasıydı. Kendimi özellikle Ukiyo-e tarzıyla ifade etmek istedim....60’lı yıllarda yaşanan kültürel devrimle birlikte vizyonum fark edildi....Amerikan kültürü ve buna entegre olmuş Japon kültürü hakkındaki düşüncelerimi ve mukayeselerimi ifade etmek amacıyla, geleneksel Japon üslubundan en çok sevdiğim üslup olan Ukiyo-e yi seçmek benim kişisel tercihimdi.” (İnce, 2008, s. 80-82).

BÖLÜM 4: UYGULAMA ÇALIŞMALARI

Bu başlık altında sunulan uygulama çalışmaları geleneksel Japon Ukiyo-e sanatının estetik prensiplerini ve tematik unsurlarını modern bir bakış açısıyla yeniden yorumlamayı amaçlamaktadır. Ukiyo-e, 17. yüzyılın sonlarından 19. yüzyılın ortalarına kadar Japonya’da popüler olan günlük yaşam, doğa, mitoloji ve güzellik temalarını ele alan bir sanat formudur. Bu çalışmalarda, Ukiyo-e’nin zengin renk paleti, stilize çizgileri ve derin tematik unsurları, çağdaş teknikler ve konularla birleştirilmiştir.

Büşra Şahin, eserlerinde Ukiyo-e resimlerinden esinlenmelerde bulunur ve bunları kendi süzgecinden geçirerek kağıda, tuvale aktarır. Ukiyo-e eserlerindeki boşluk ve doluluk oranı, renk kullanımları, figürlerin pozları, kompozisyon, mekan çalışmaları gibi birçok unsur çalışmalarını etkilemiştir. Ukiyo-e baskıların illüstratif tarafından da etkilenmiştir. Çalışmalarında hem illüstrasyondan hem de geleneksel resim tekniklerinden faydalanır. İki disiplinden de faydalanarak belirli sınırlar çerçevesinde farklı medyumları kullanır. Eserlerinde çoğunlukla mekandan kopuk dekupe figürler yer almaktadır. Bu figürler bazen tek başına olabileceği gibi bazen de kompozisyona dahil olan başka unsurlar ile bir ilişki içerisinde resmedilmişlerdir. Sanatçı hem geleneksel hem güncel Ukiyo-e baskıları üzerine yapmış olduğu incelemeler sonucunda birikimlerini yansıtmaktadır. Ele almış olduğu konular Ukiyo-e baskılarındaki gibi kimi zaman gündelik durumları içerirken kimi zaman da sürreal bir atmosfere dönüşür. Hayali bir figürün günlük yaşamdan hallerini izlemek gibidir bu resimler. Özellikle gündelik yaşamı konu alan figüratif baskılar sade kompozisyonları ve renk kullanımları ile sanatçıyı daha çok etkilemiştir. Ukiyo-e baskılarında figürleri bazen günlük yaşamda gündelik işlerle uğraşırken, bazen sadece bir kedi ile oynarken, bazen yemek yerken ya da yemek yaparken görürüz. Bu Ukiyo-e’nin de anlamı olan geçici dünyayı temsil eder. Anı yaşamak olarak nitelendirilen bu baskı türünün konularını sanatçı da eserlerinde sürdürmüştür.

Bu çalışmalardaki amaç, Ukiyo-e’nin estetik ve tematik değerlerini koruyarak, bu değerleri modern sanat teknikleri ve günümüz temalarıyla harmanlamaktır.

Geleneksel Japon sanatının incelikli detay işçiliği, akışkan çizgileri ve dinamik kompozisyonları, modern yağlı boya ve linol baskı teknikleriyle yeniden hayata geçirilmiştir. Her eser, Ukiyo-e'nin klasik unsurlarını modern konularla bütünleştirerek, geçmiş ve günümüz arasında bir köprü kurmayı hedeflemektedir. Bu çalışmalarda, geleneksel Ukiyo-e temalarından esinlenerek, doğa, hayvan figürleri, günlük yaşam ve mitolojik unsurlar modern bir bağlamda yeniden yorumlanmıştır. Örneğin, “Sea Food” adlı çalışmada, bir denizkızı, yemek masasında sunulmuş bir yemek unsuru olarak betimlenmiş; bu kompozisyon, doğanın ve kadın bedeninin metalaştırılması konusunu ele almaktadır. “Jumping Rabbit” adlı eserde ise, bir tavşan zıplarken betimlenmiş ve çevresinde stilize çiçekler ve yapraklar yer almaktadır. Bu çalışma, doğanın hareketliliğini ve estetik güzelliğini vurgulamaktadır.

Kullanılan teknikler arasında, yağlı boya ve linol baskı gibi sanat yöntemleri öne çıkmaktadır. Ukiyo-e'nin ince detay işçiliği ve dinamik kompozisyonları, bu modern tekniklerle yeniden yaratılmıştır. Renk paleti, Ukiyo-e'nin zengin ve canlı renklerinden esinlenerek oluşturulmuş, her eserde dikkat çekici ve belirgin renkler kullanılmıştır. Stilize çizgiler ve akışkan formlar, Ukiyo-e'nin karakteristik estetiğini yansıtarak, eserlerin hem geleneksel hem de çağdaş bir görünüme sahip olmasını sağlamaktadır.

Bu uygulama çalışmaları, Ukiyo-e sanatının zamansız estetik değerlerini modern bir bağlamda yeniden keşfetme çabasıdır. Geleneksel Japon estetiği ile modern sanat anlayışını harmanlayan bu çalışmalar, hem geçmişe bir saygı duruşu niteliğinde hem de günümüz izleyicisine hitap eden yenilikçi sanat eserleridir. Bu başlık altında sunulan eserler, Ukiyo-e'nin sanatsal mirasını onurlandırırken, aynı zamanda bu mirası modern dünyaya taşıma görevini üstlenmektedir.

Bu çalışmalar, Ukiyo-e'nin derin tematik zenginliği ve estetik inceliklerini modern sanat teknikleriyle birleştirerek, izleyiciye hem nostaljik hem de yenilikçi bir görsel deneyim sunmayı hedeflemektedir. Bu bağlamda, uygulama çalışmaları, geleneksel Japon sanatı ile çağdaş sanat arasındaki güçlü bağları ortaya koymayı amaçlamaktadır.

Görsel 47: Büşra Şahin, Noodle Waves, 100x100 cm, Tuval Üzerine Yağlı Boya, 2024

Noodle Waves, isimli bu çalışma tuval üzerine yağlı boya tekniği ile 100x100 cm boyutlarında resmedilmiştir. Resimde, bağdaş kurmuş bir kadın figürü, bir kase noodle yerken betimlenmiştir. Arka planda yer alan dalgalar ve su akıntıları hem figürü çevreleyerek hem de resme hareket ve dinamizm katarak dikkat çekiyor. Bu sahne, hem doğayı hem de gündelik yaşamın basit anlarını bir araya getirerek izleyiciye hem rahatlatıcı hem de düşündürücü bir deneyim sunuyor.

Ukiyo-e'nin zengin renk paletinden ilham alarak, bu yağlı boya tabloda belirgin bir mavi renk kullanılmış. Resmin genelinde hakim olan mavi tonları ile monokrom resmedilen bu resim, sakinlik ve derinlik hissi yaratıyor. Bu tonlar, Ukiyo-e'nin doğa betimlemelerinde sıklıkla tercih edilen renklerle uyumlu ve su temasıyla

güçlü bir bağlantı kuruyor. Mavi tonların arasında kullanılan daha açık ve koyu tonlar, resme derinlik ve kontrast katıyor. Bu, Ukiyo-e'nin ince detay işçiliğini ve renklerin dinamik kullanımından esinlenilmiştir.

Eserdeki kadın figürü ve çevresindeki unsurlar, Ukiyo-e'nin stilize çizgilerini ve kompozisyon anlayışını modern bir yaklaşımla yeniden yorumlamıştır. Kadının rahat ve doğal oturuşu, Ukiyo-e'nin insan figürlerini içten ve samimi bir şekilde betimleme tarzını yansıtmıştır. Figürün saçlarının ve arka plandaki dalgaların akışkan çizgileri, suyun hareketini ve eserin dinamik doğasını vurgulamıştır. Arka planda yer alan stilize dalgalar, Japon ahşap baskılarında sıkça görülen Hokusai'nin “Büyük Dalga” gibi ünlü eserlerdeki dalga çizimlerini anımsatmaktadır. Bu motifler, eserin hareketli ve akışkan doğasını pekiştirmektedir.

“Noodle Waves” adlı bu eser, modern yaşamın doğal unsurlarla olan ilişkisini ve günlük yaşamın basit anlarını bir araya getirmiştir. Kadının noodle yerken rahat ve huzurlu hali, gündelik hayatın küçük zevklerini ve anın tadını çıkarmayı simgelemiştir. Bu tema, Ukiyo-e'nin doğa ve insan arasındaki bağı ele alan yaklaşımına bir yorum getirmiştir.

Kadının saçlarının, noodleın ve dalgaların birbirine karışması, eserin merkezi ve en dikkat çekici unsurlarından biridir. Saçların, noodleın ve dalgaların iç içe geçmesi, insan ve doğa arasındaki uyumu ve bütünleşmeyi simgelemektedir. Bu, Ukiyo-e'de sıkça görülen doğa ile insanın ayrılmaz bir bütün olduğu fikrini yansıtmaktadır. Saçlar, noodle ve dalgalar arasındaki akışkan geçişler, resmin dinamik doğasını pekiştirmektedir. Bu, hayatın sürekli değişen ve akan yapısını temsil etmektedir. Noodle yeme eylemi, günlük bir aktivite olarak ele alınırken, saçların ve dalgaların stilize edilmesi, bu basit anın sanatsal ve estetik bir şekilde yüceltilmesini sağlamıştır. Kadın figürünün noodle yerken betimlenmesi, geleneksel Ukiyo-e eserlerindeki günlük yaşam sahnelerini çağrıştırıyor. Ancak, modern bir yorumla, kadın figürünün bu sahnede yer alması, günlük yaşamın sade anlarının ne kadar değerli olduğunu ve bu anların sanatla nasıl yüceltilip kutlanabileceğini göstermektedir.

Görsel 48: Büşra Şahin, *Jumping Rabbit*, 100x100 cm, Tuval Üzerine Yağlı Boya, 2024

Jumping Rabbit, isimli bu çalışma bir tavşan zıplarken betimlenmiştir. Tavşanın çevresinde stilize edilmiş çiçekler ve yapraklar yer almaktadır. Arka planda dalgalanan kırmızı şeritler, kompozisyona dinamizm ve hareket katıyor. Bu sahne hem doğayı hem de hayvan figürlerini bir araya getirerek izleyiciye hem canlı hem de huzur verici bir görsel sunmaktadır.

Resmin genelinde hâkim olan yeşil ve mavi tonları, doğanın canlılığını ve tazeliğini yansıtmaktadır. Bu tonlar, Ukiyo-e'nin doğa betimlemelerinde sıklıkla tercih edilen renklerle uyumludur. Kırmızı ve pembe çiçekler, tabloya sıcaklık ve enerji katmaktadır. Bu renkler, Ukiyo-e'nin karmen kırmızısı ve diğer canlı renkleriyle

benzerlik taşımaktadır. Siyah tavşan figürü, yeşil arka plan üzerinde güçlü bir kontrast yaratmaktadır.

Tavşanın zıplama hareketi, esere hareket ve canlılık katmaktadır. Bu, Ukiyo-e'nin hayvan figürlerini dinamik ve doğal bir şekilde betimleme tarzını yansıtmaktadır. Tavşanın uzun kulakları ve zarif vücut hatları, eserin estetik doğasını pekiştirmektedir. Arka planda yer alan stilize çiçekler ve yapraklar, Japon ahşap baskılarında sıkça görülen bitkisel motiflerden esinlenilmiştir. Bu motifler, eserin dekoratif ve zarif doğasını vurgulamaktadır.

“Jumping Rabbit” adlı bu eser, modern yaşamın doğal unsurlarla olan ilişkisini ve doğanın enerjisini yansıtmaktadır. Tavşanın zıplarken betimlenmesi, hayatın hareketliliğini ve dinamizmini simgelemektedir. Tavşanın zarif ve sade hatları, Ukiyo-e'nin minimalizm ve estetik anlayışını yansıtmaktadır. Bu, doğanın ve hayvanların sade güzelliğini vurgulayan bir yaklaşımı temsil etmektedir. Tavşanın zıplaması ve çevresindeki bitkisel motiflerin akışı, doğanın dinamik ve sürekli değişen yapısını simgelemektedir. Bu, Ukiyo-e'nin doğa betimlemelerindeki akışkan ve canlı çizgileri hatırlatmaktadır. Stilize çiçekler ve yapraklar, doğanın estetik ve huzur verici yanını yansıtmaktadır. Bu tema, Ukiyo-e'nin doğa ve hayvan figürlerini ele alış biçimine modern bir yorum olarak düşünülebilir.

Görsel 49: Büşra Şahin, Sea Food, 50x70 cm, Amerikan Bristol Kağıdı Üzerine Linol Baskı, 2022

Resimde, bir Denizkızı, yiyeceklerle dolu bir yemek masasında yatıyor. Bu sahne, doğa ve fantastik unsurları bir araya getirerek izleyiciye düşündürücü bir görsel sunuyor. Japon mitolojisinde ve Ukiyo-e’de sıkça yer bulan denizkızı figürü, farklı bir bakış açısı ile resmedilmiştir. Resimde baskın olarak kullanılan mavi ve turkuaz tonları, denizkızının doğasını ve eserin genel atmosferini yansıtıyor. Bu tonlar, Ukiyo-e’nin doğa betimlemelerinde sıklıkla tercih edilen renklerle uyumludur. Beyaz çizgilerle oluşturulan detaylar, mavi zemin üzerinde bir kontrast yaratmaktadır. Bu teknik, Ukiyo-e’nin ince detay işçiliğini ve kontrast kullanımını anımsatmaktadır. Eserdeki denizkızı figürü ve çevresindeki unsurlar, Ukiyo-e’nin stilize çizgilerini ve kompozisyon anlayışını modern bir yaklaşımla yeniden yorumlamaktadır.

Denizkızının yemek masasında yatışı, onun bir yemek gibi sunulması, izleyende soru işaretlerine sebep oluyor. Şimdiye kadar eserlerde gördüğümüz deniz

kızı figürlerinin güzellikleri vurgulanmıştır fakat bu eserde Deniz kızının yemek unsuru olarak sunulması izleyende şaşırtıcı bir etkiye sebep olmaktadır.

Deniz kızının saçlarının ve kuyruğunun akışkan çizgileri, eserin dinamik doğasını vurguluyor. Çeşitli deniz ürünleri ve yiyeceklerin masada düzenlenmiş olması, eserin hem fantastik hem de gerçekçi unsurlarını bir araya getiriyor. Bu, Ukiyo-e'nin günlük yaşam sahnelerini ve mitolojik temaları iç içe geçirme geleneğine atıfta bulunmaktadır.

Eserin merkezinde bir kadın figürü olarak deniz kızının yemek unsuru olarak sunulması, bir dizi önemli ve düşündürücü soruyu gündeme getirmektedir:

Metalaştırma ve Nesneleştirme: Kadın figürünün bir yemek unsuru olarak sunulması, kadın bedeninin metalaştırılması ve nesneleştirilmesine dair eleştirel bir bakış açısı sunuyor. Bu, toplumda kadınların sıklıkla maruz kaldığı nesneleştirici bakış açısını sorgulamaktadır.

Güzellik ve Tüketim: Deniz kızı, mitolojik olarak güzellik ve çekicilik sembolü olarak bilinir. Onun yemek masasında sunulması, güzellik kavramının tüketim kültüründeki yerini ve güzellik idealinin nasıl tüketildiğini sorgulatıyor.

Güç ve Kontrol: Deniz kızının yemek masasında pasif bir şekilde yatması, insanın doğa üzerindeki kontrolünü ve kadın bedeninin bu kontrol bağlamında nasıl ele alındığını düşündürüyor. Bu, doğanın ve kadın bedeninin insan tarafından nasıl kontrol edilmeye çalışıldığına dair bir eleştiri sunmaktadır.

'Sea Food', kadın figürünün metalaştırılması ve nesneleştirilmesi gibi önemli toplumsal konuları ele alarak, izleyiciye derin ve düşündürücü mesaj veren bir eser olarak düşünülebilir.

Görsel 50: Büşra Şahin, Yuki On The Carpet, 50x70 cm, Amerikan Bristol Kağıdı Üzerine Linol Baskı, 2022.

Resmin merkezinde yer alan kedi, canlı ve rahat bir pozisyonda halının üzerine uzanmış olarak resmedilmiştir. Kedinin çevresi, stilize edilmiş çiçekler ve dekoratif desenlerle çevrilidir. Bu kompozisyon, Ukiyo-e'nin doğa ve evcil hayvan figürlerini iç içe geçirme geleneğini yansıtır. Özellikle, ünlü Ukiyo-e sanatçısı Utagawa Kuniyoshi'nin kedi temalı baskılarına benzerlikler taşıyor. Utagawa Kuniyoshi'nin eserlerinde de sıkça görülen bu tür sahneler, kedilerin günlük yaşamın bir parçası olarak zarif ve mizahi bir şekilde betimlendiği çalışmaları hatırlatmaktadır.

Resmin genelinde hâkim olan kırmızı ve sarı tonlar, sıcaklık ve canlılık hissi yaratıyor. Kırmızı tonlar, Ukiyo-e'nin geleneksel karmen kırmızısını, sarı tonlar ise doğal boyalardan elde edilen parlak sarıları çağrıştırmaktadır. Çiçekler ve dekoratif desenlerde kullanılan altın renk, esere lüks ve zarif bir hava katıyor. Bu, Ukiyo-e'nin bazen zengin detayları vurgulamak için kullanılan altın varaklarını hatırlatmaktadır.

“Yuki on the Carpet” adlı bu eser, modern yaşamın doğal unsurlarla olan ilişkisini ve evcil hayvanların günlük hayatımızdaki yerini sembolize ediyor. Kedinin rahatlığı ve çevresindeki çiçekler, ev içi huzuru ve doğal güzelliği yansıtmaktadır. Bu, Ukiyo-e’nin doğa ve insan arasındaki ilişkiyi ele alış biçimine modern bir bakış açısı sunmaktadır. Utagawa Kuniyoshi’nin kedi temalı Ukiyo-e baskılarında da benzer temalar işlenmiştir, kediler günlük yaşamın ayrılmaz ve sevimli bir parçası olarak resmedilmiştir.

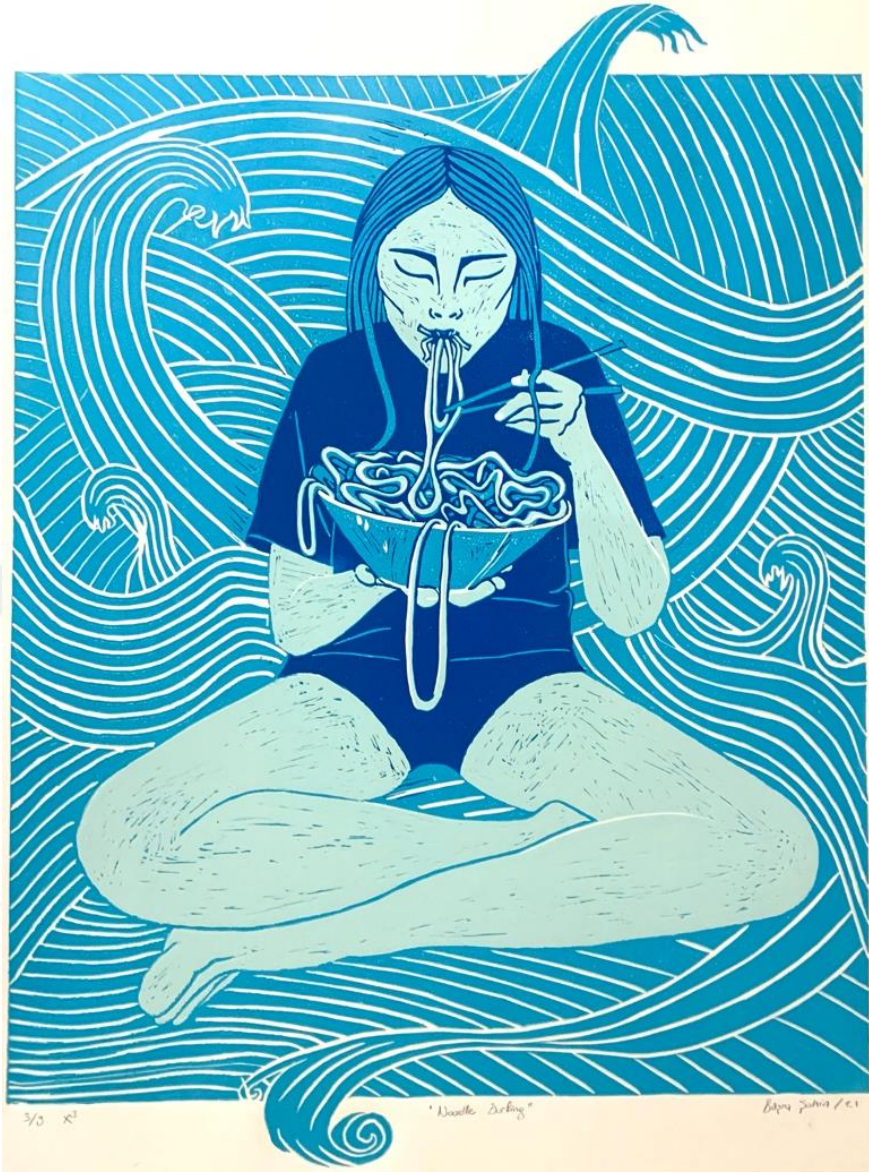
Görsel 51: Büşra Şahin, Bızz, 50x70 cm, Amerikan Bristol Kağıdı Üzerine Linol Baskı, 2022

Resmin merkezinde yer alan figür elinde bir arı kavanozu tutmaktadır. Kavanozdaki arı, kraliçe arı iken, figürün çevresinde işçi arılar uçuyor. Figürün çevresi, stilize çiçekler ve dalgalanan dallarla çevrilidir. Bu kompozisyon, Ukiyo-e'nin doğa ve insan figürlerini iç içe geçirme geleneğini yansıtmaktadır.

Resmin genelinde hakim olan turuncu ve siyah tonlar, güçlü bir kontrast oluşturarak figürü ve arka planı net bir şekilde ayırıyor. Turuncu tonlar, sıcaklık ve canlılık hissi yaratırken, siyah tonlar ise derinlik ve vurgu sağlıyor. Siyah tonlar arasındaki beyaz çizgiler, detayları öne çıkarıyor ve figürün yüz hatlarını belirginleştiriyor. Bu, Ukiyo-e'deki ince çizgi işçiliği ve kontrast kullanımını andırıyor. Ukiyo-e'nin stilize ve akışkan çizgilerini modern bir yorumla yeniden ele alıyor.

Figürün ellerinde arı kavanozu tutuşu ve sakin ifadesi, Ukiyo-e'nin insan figürlerini doğal ve zarif bir şekilde betimleme geleneğini yansıtmaktadır. Arka planda yer alan stilize çiçekler ve dalgalanan çizgiler, Ukiyo-e'nin doğa betimlemelerindeki zarif ve stilize çizgileri hatırlatmaktadır. Bu motifler, eserin dinamik ve akışkan doğasını vurgulamaktadır.

“Bızz” adlı bu eser, modern yaşamın doğal unsurlarla olan ilişkisini ve insan-doğa etkileşimini sembolize etmektedir. Figürün ellerindeki kraliçe arının bulunduğu kavanoz, insanın doğayı kontrol etme ve muhafaza etme çabasını temsil ederken, dışarıda uçan işçi arılar, doğanın devamlılığını ve kraliçe arıya ulaşabilme çabasını sembolize etmektedir. Arka plandaki çiçekler ve dalgalar ise doğanın güzelliğini ve enerjisini yansıtmaktadır. Bu, Ukiyo-e'nin doğa ve insan arasındaki ilişkiyi ele alış biçimine modern bir bakış açısı sunmaktadır.

Görsel 52: Büşra Şahin, Noodle Surfing, 50x70 cm, Amerikan Bristol Kağıdı Üzerine Linol Baskı, 2022

'Noodle Surfing' adlı bu eser Ukiyo-e sanatının estetik değerlerini ve tematik unsurlarını modern bir yorumla birleştiren bir kompozisyon sunmaktadır. Resimde, bir figür dizleri üzerine oturmuş, bir kase noodle yerken görülüyor. Figürün etrafında dalgalar ve su akıntıları, soyut bir arka plan oluşturuyor. Bu kompozisyon, Ukiyo-e'nin deniz ve su betimlemelerindeki dinamik ve akışkan çizgileri anımsatmaktadır.

Ukiyo-e sanatında olduğu gibi, bu linol baskıda da renkler belirgin bir şekilde kullanılmıştır. Resmin genelinde hâkim olan mavi ve turkuaz tonlar, sakinlik ve derinlik hissi yaratıyor. Ukiyo-e’de sıkça kullanılan indigo mavisi ile benzerlik taşıyan bu tonlar, eserin genel atmosferine huzurlu bir hava katıyor. Mavi tonlar arasındaki kontrast, figürü ve arka planı net bir şekilde ayırarak dikkat çekici bir görsel etki yaratıyor. Bu, Ukiyo-e’deki siyah mürekkep konturları ve renkli alanlar arasındaki kontrastla benzerlik taşımaktadır.

Arka planda yer alan dalga motifleri, Japon ahşap baskılarında sıkça görülen Hokusai’nin “Büyük Dalga” gibi ünlü eserlerdeki dalga çizimlerini anımsatmaktadır. Bu motifler, eserin dinamik ve akışkan doğasını vurgulamaktadır. Figürün oturuşu ve noodle yerkenki rahat hali, Ukiyo-e’nin günlük yaşam sahnelerindeki doğal ve samimi betimlemeleri hatırlatıyor. “Metal Age” temasında olduğu gibi, bu eserde de figürün günlük bir eylemi olan yemek yeme anı, su ve dalgalarla çevrelenerek betimlenmiştir. Bu, Ukiyo-e’nin günlük yaşamın basit ama anlamlı anlarını ele alış biçimine modern bir bakış açısı getirmektedir. Dalgaların ve noodleların birleşimi, figürün çevresindeki dinamik akışı vurguluyor ve bu, modern yaşamın karmaşıklığını ve sürekli değışen doğasını sembolize etmektedir.

“Noodle Surfing” adlı bu linol baskı, Ukiyo-e sanatının renk kullanımı, kompozisyon teknikleri ve tematik unsurlarını modern bir perspektifle yeniden yorumlamıştır. Geleneksel Japon estetiğine saygı duruşunda bulunarak, çağdaş sanat anlayışının yenilikçi unsurlarını barındırmaktadır. Bu bağlamda, geçmiş ile bugünü birleştirerek izleyiciye derin ve düşündürücü bir mesaj vermektedir.

Görsel 53: Büşra Şahin, Metal Age, 100x120 cm, Tuval Üzerine Yağlı Boya, 2022

Bu resim “Metal Age” ismiyle Michelangelo’nun “Adem’in Yaratılışı” eserine atıfta bulunmaktadır. Figürün metalden bir kelebeğe dokunmak üzere olduğu bir sahneyi resmetmektedir ve bu sembolik sahne, geleneksel Ukiyo-e sanatının estetik değerleriyle modern kavramları birleştiren bir kompozisyon sunmaktadır. Resimde, diz çökmüş bir figür, parmağını uzatarak metal bir kelebeğe dokunmak üzere olduğu

görülmektedir. Arka planda ise soyut ve stilize unsurlar bulunuyor. Bu kompozisyon, Ukiyo-e'nin günlük yaşam sahneleri ve mitolojik temalarındaki sadelik ve derinliği çağrıştırmaktadır.

Resimdeki renk paleti, Ukiyo-e sanatında yaygın olarak kullanılan renklerin modern bir yorumudur. Resmin genelinde hakim olan mavi tonlar, sakinlik ve derinlik hissi yaratmaktadır. Ukiyo-e'de sıkça kullanılan indigo mavisi ile benzerlik taşımaktadır. Arka plandaki turuncu ve yeşil tonlar, enerji ve canlılık katarak figürü çevrelemektedir. Bu renkler, Ukiyo-e'nin doğa betimlemelerindeki renk kullanımını anımsatmaktadır.

Figürün duruşu ve vücut dili, Ukiyo-e'nin insan figürlerini yalın ve zarif bir şekilde betimleme geleneğini yansıtmaktadır. Diz çökmüş figür, hareket ve dinamizm hissi vermektedir. Bu, Ukiyo-e'nin akışkan ve dinamik çizgilerini çağrıştırmaktadır.

Resimdeki figürün metalik bir kelebeğe dokunmak üzere olması, modern teknolojinin doğayla etkileşimini sembolize etmektedir. Bu, Ukiyo-e'nin doğa ve insan arasındaki ilişkiyi ele alış biçimine modern bir bakış açısı getirmektedir. Figürün dokunuşu, Michelangelo'nun "Adem'in Yaratılışı" eserindeki yaratılış temasını anımsatarak, modern çağın başlangıcını ve teknoloji ile insanın birleşimini temsil etmektedir.

"Metal Age" isimli bu resim, Ukiyo-e sanatının renk kullanımı, kompozisyon teknikleri ve tematik unsurlarını modern bir bağlamda yeniden yorumlamaktadır. Geleneksel Japon estetiğini de kapsayarak, çağdaş sanat anlayışının yenilikçi unsurlarını barındıran bu eser, izleyiciye hem nostaljik hem de modern bir görsel deneyim sunmaktadır. Bu bağlamda, geçmiş ile bugünü birleştirerek, izleyiciye düşündürücü bir mesaj vermektedir.

Görsel 54: Büşra Şahin, Sunny Days, 100x150 cm, Tuval Üzerine Yağlı Boya, 2021

Resimde, arka plandaki soyut geometrik şekiller ile birlikte bir kadının portresi görülmektedir. Kadının yüz ifadesi ciddi ve düşünceli, izleyiciye doğrudan bakmaktadır. Bu portre, geleneksel Ukiyo-e portrelerinin yalın ve samimi doğasını anımsatmaktadır.

Ukiyo-e sanatında olduğu gibi, bu resimde de renkler dikkat çekici ve belirgin şekilde kullanılmıştır. Arka plandaki mavi ve yeşil tonlar, doğayı ve huzuru simgelerken, Ukiyo-e'nin doğa betimlemelerindeki renk paletini hatırlatmaktadır. Kırmızı ve sarı tonlar ise, enerji ve canlılık katmaktadır. Bu renkler, Ukiyo-e'nin dinamik ve canlı sahnelerindeki renk kullanımını yansıtmaktadır. Resimdeki figür, geleneksel Japon portrelerinin sade ve zarif duruşunu yansıtacak şekilde yerleştirilmiştir. Figürün arka plandaki soyut unsurlarla olan ilişkisi, Ukiyo-e'nin sıkça kullandığı dengeli ve harmonik kompozisyonları akla getirmektedir. Arka plandaki geometrik şekiller ve stilize edilmiş bulutlar, Ukiyo-e'de sıkça rastlanan doğa ve manzara betimlemelerinin modern bir yorumu olarak düşünülebilir. Kadının

yüzündeki detaylı işçilik ve arka plandaki basit formlar, Ukiyo-e'nin detay ve sadelik arasındaki dengeli yaklaşımını yansıtmaktadır. Resimdeki figürün doğrudan izleyiciye bakması, Ukiyo-e'nin günlük yaşam sahnelerindeki samimi ve doğrudan yaklaşımını hatırlatmaktadır. Kabuki aktörlerinin portrelerini andıran bir kompozisyona sahip bu resimdeki figürün doğa ve soyut unsurlarla çevrelenmesi, insan ve doğa arasındaki ilişkiyi vurgulamaktadır ve Ukiyo-e'nin sıkça işlediği temaları modern bir bağlamda yeniden yorumlamaktadır. Bu resim, Ukiyo-e sanatının renk kullanımı, kompozisyon teknikleri ve tematik unsurlarını modern bir bakış açısıyla yeniden ele almaktadır.

Görsel 55: Büşra Şahin, Imagination, 130x140 cm, Tuval Üzerine Yağlı Boya, 2020

Resimde su içerisinde koltukta oturan bir kız figürü görüyoruz. Yağan yağmurdan korunmak için bir mantar kullanmaktadır. Koi balıklarının havada yüzdüğü görülmektedir ve suyun rengi gerçeklikten çok uzak durmaktadır. Yağan

yağmur bulunduğu yeri suyla dolduruyor gibi fakat kız bu durum karşısında hiçbir şey yapmadan uzanmaya devam etmektedir. Bu imgelerden yola çıkarak gördüklerimizin kızın duygu durumunun ve hayal gücünün bir yansıması olduğu sonucuna varabiliriz. Bu yansıma sonucunda resme ismini de veren hayal gücü gerçek üstü bir atmosfer ile bizi karşılamaktadır.

Resimde havada süzöldüklerini gördüğümüz koi balıkları Japon mitolojisiinde önemli bir yer tutmaktadır. Hem geleneksek hem de çağdaş Japon sanatçıların eserlerinde çokça karşılaşırsınız bu balık türü ile. Bir tür sazan balığı olan koi balıkları Japon mitolojisiinde akıntıya ters yüzmelerinden dolayı azmi, çabayı ve en nihayetinde başarıyı sembolize etmektedirler. İnanişaya göre akıntının sonunda bulunan şelaleye ulaşabilen koi balıkları dönüşümünü tamamlayarak golden dragona evrilirler. Bu yaklaşımdan yola çıkarak resimde bulunan figürün henüz çabalaması ve azmetmesi gereken bir evrede olduğunu düşünebiliriz. Elinde bulunan mantar onu yağmurdan korusa da suya batmasına engel olamıyor gibi gözüküyor. Düşünceler içinde kaybolmuş olan bu kız resmin temeli oluşturmaktadır.

Çoğunlukla soğuk tonların hakim olduğu bu resimde sıcak tonları çok az görüyoruz. Formların genelinde yuvarlak ve kıvrımlı biçimler kullanılmıştır. Keskin, köşeli veya düz formlara pek rastlamıyoruz. Bu da resme daha yumuşak bir hava katıyor. Resmin genelinde parlak ve canlı renklerin hakim olduğunu görmekteyiz. Durağan bir resim olmasına rağmen bu renk kullanımları izleyeni içine çekmektedir.

Görsel 56: Büşra Şahin, Girl and Cat, 100x140 cm, Tuval Üzerine Yağlı Boya, 2020

Bu resimler, Ukiyo-e sanatının estetik ve teknik özelliklerini modern bir yorumla birleştirerek bir kompozisyon sunmaktadır. İki panelden oluşan bu eser hem figüratif hem de soyut unsurları harmanlamaktadır.

Sol panelde, bir kız kucağında bir kedi tutarken görülmektedir. Kızın yüzü ve kedinin detayları, sıcak kırmızı tonlarıyla betimlenmiştir. Sağ panelde ise, benzer bir kompozisyonda aynı kız kucağında bir kediyle, bu kez soğuk mavi tonlarıyla resmedilmiştir. Her iki panelde de kırmızı ve mavi şeritler, kompozisyonu birleştirici bir öğe olarak kullanılmıştır.

Ukiyo-e sanatında olduğu gibi, bu resimlerde de renkler belirgin ve dikkat çekici bir şekilde kullanılmıştır. Sol panelde kullanılan kırmızı tonları, sıcaklık ve canlılık hissi yaratmaktadır. Bu, Ukiyo-e'nin karmen kırmızısı ile olan paralellikleri

akla getirmektedir. Sağ paneldeki mavi tonları, dinginlik ve huzur hissi vermektedir. Bu, özellikle Ukiyo-e'nin indigo mavisi ile olan bağlantısını çağrıştırmaktadır.

Resimlerdeki figürler, geleneksel Japon ahşap baskıların sadeliğini ve zarafetini yansıtacak şekilde yerleştirilmiştir. Her iki figür de sakin ve düşünceli bir duruş sergilemektedir, bu da Ukiyo-e'deki günlük yaşamın huzurlu anlarını anımsatmaktadır. Mavi ve kırmızı şeritler, figürleri çevreleyerek hem görsel bir bütünlük sağlıyor hem de dinamik bir hareket hissi yaratıyor. Bu, Ukiyo-e'nin genellikle hareket ve akışı betimleyen stilize çizgilerini andırmaktadır. İki panelin yan yana yerleştirilmesi, Ukiyo-e'de sıkça görülen triptik veya diptiklerin modern bir yorumu olarak düşünülebilir. Bu tür çok parçalı kompozisyonlar, Ukiyo-e resimlerinde farklı zaman dilimlerini veya hikayeleri bir araya getirme amacı taşımaktadır.

Resimlerdeki figürlerin kedilerle olan etkileşimi, huzur ve rahatlamayı simgelemektedir. Ukiyo-e'de günlük yaşamın basit ama anlamlı anları sıklıkla tasvir edilmiştir. Burada da kedileri kucaklayan figürler bu temayı devam ettirmektedir.

Bu diptik resim, Ukiyo-e sanatının renk paleti, kompozisyon teknikleri ve tematik unsurlarını modern bir bakış açısıyla yeniden yorumlayarak günümüz sanat anlayışına uygun bir estetik sunmaktadır. Bu bağlamda, geleneksel ile modernin uyumlu bir birleşimi olarak değerlendirilebilirler.

BÖLÜM 5: SONUÇ

Teknolojinin gelişim göstermesinin ardından iletişim hız kazanmıştır ve bilginin yayılması kolaylaşmıştır. Dünyanın her yerinden sanatçılar birbirleri ile etkileşim kurabilmektedir ve bu etkileşim üretimlerine esin kaynağı olmaktadır. Farklı kültürlerin tarihini araştırmak, bu kültürlerin sanat eserlerini incelemek günümüz teknolojisinde pek kolaylaşmıştır. Amerika’da yaşayan bir çağdaş sanatçı Japonya’ya gitmeden onların kültürlerinden etkilenecek kendi sanat pratiğinde katkı sağlayabilir. Japonya’da Edo döneminde ortaya çıkan ve modernizm döneminde tüm dünyaya yayılarak büyük etki yaratan Ukiyo-e baskıları günümüzde de araştırmacıların ve sanat dünyasının ilgisini çekmektedir.

Dünya sanat tarihi pratik ve kavramsal açıdan değerlendirildiğinde incelemeye alınan kavramların ve bilgilerin genellikle Batı odaklı olduğu ifade edilebilmektedir. Fakat sanat dünyası, sadece Batı kültürü ve sanatıyla sınırlı kalmamaktadır. Çin, Hindistan, Japonya ve Kore gibi pek çok Asya ülkesine mensup olan toplumlar, farklı toplumlar ile etkileşim kursalar dahi Batı’ya nazaran kendi kapsamında biçimlenen sanat uygulamaları ve anlayışları geliştirmektedirler. Bu durumun sebebi sanatın, türlü faktörlerin etkisinde şekillenerek gelişim göstermekte olan bir olgu olmasıdır.

Çin’de Milattan sonra 105 yılında kâğıdın bulunması ile meydana gelen ağaç baskının verilen ilk örnekleri insanları bilgilendirmek ve dini yaymak için hizmet eden Budist metinleri içermektedir. Japonya 8. Yüzyılda bu tekniği oldukça heyecanlı bir şekilde karşılamıştır. 15. Yüzyıla gelindiğinde ise söz konusu tekniği kullanıma alarak hazırlamış olduğu Budist metinler kendi tarzını yansıtmayı başarabilmiştir. 17. Yüzyıla gelindiğinde ise söz konusu teknik “Ukiyo-e” başlığı altında Japonya’nın geleneksel ağaç baskı sanatı olmuştur. Söz konusu dönem içerisinde baskı resimlere olan ilginin artmasıyla beraber Edo’nun gelişim gösteren sosyo-kültürel yapısı baskı resimlerinin konusu haline gelmiştir. Sanatsal ifade dili şeklinde kullanıma alınan baskılar ilk zamanlarda siyah-beyaz ve el ile renklendirilmekte iken zaman içerisinde tekniğin daha fazla geliştirilmesiyle beraber ayrı ayrı kalıplar oluşturularak renklendirilme işlemi gerçekleştirilmiştir.

Edo döneminin sahip olduğu ruhu yansıtmakta olan Ukiyo-e ile sanatçılar dönemin günlük yaşantısından kesitleri, efsaneleri, halk hikayelerini, manzara resimlerini, siyasi olayları ve benzeri konuları ağaç baskılar üzerinden betimlemişlerdir. Söz konusu illüstrasyonlar, zamanla insanların gereksinimleri, estetik algıları, hisleri ve fikirleri bağlamında biçimlenerek gelişim göstermiştir. Japonya kapsamında meydana gelen Ukiyo-e, 19. yüzyılın ortalarına dek popülerliğini devam ettirerek ve Japonya'nın Batı ile etkileşim kurması neticesinde farklı toplumlar söz konusu sanat anlayışıyla karşılaşmışlardır. Bununla birlikte endüstri devriminin ardından meydana gelen türlü sanat akımlarının ve sanatçıların üzerinde etkisini hissettirmiştir. Tarih içerisinde bu sanat akımının gelişim göstermesi ve günümüzde meydana gelen teknolojik gelişmeler ile geleneksel teknikler giderek terk edilmiştir. Sanatsal ve estetik özelliklerden yoksun olan seri üretim gibi birbirine benzer eserler ortaya çıkmıştır. Veriler bağlamında Ukiyo-e sanat anlayışının genellikle 17. yüzyıl Japonya'sında yaşanan popüler ve güncel olayları kendisine konu edinmekte olduğu gözlemlenmektedir. Bununla birlikte Japonya'ya özgü olan mitolojik konulara, halk hikayelerine ve efsanelere de yer verilmiştir.

20. yüzyılda popülerliği artan baskı sanatı hem biçimsel hem de teknik anlamda bugün ülkemizde de uygulanmaktadır. Ülkemiz sanatında da kendine yer edinen bu teknik varlığını koruyarak çağdaş bir dil ile sanatçılar tarafından uygulanmakta ve bazı üniversitelerin Güzel Sanatlar Fakülteleri'nde ders olarak verilmektedir.

Kabuki tiyatrosu, Japonya'da Edo döneminde popülerlik kazanan bir tiyatro türüdür ve Ukiyo-e sanatını etkilemiştir. Kabuki tiyatrosu, renkli kostümleri, dramatik performansları ve müzikleriyle dikkat çeker. Bu tiyatro türü, Edo dönemi boyunca halk arasında geniş bir izleyici kitlesi tarafından benimsenmiş ve popülerlik kazanmıştır. Ukiyo-e sanatçıları, Kabuki tiyatrosunun popülerliğinden etkilenmiş ve tiyatro sahnelerinden ilham alarak eserlerini üretmişlerdir. Özellikle Kabuki oyuncularının portreleri, Ukiyo-e baskılarına sıklıkla konu olmuştur. Çay evleri, geleneksel Japon mimarisi ve estetiğinin önemli bir parçasıdır. Bu evler, minimalizm ve doğal unsurların ön planda olduğu tasarımlarıyla dikkat çeker. Çay seremonileri, Ukiyo-e sanatçılarına

Japon geleneklerini ve yaşam tarzını resmetme fırsatı sunmuştur. Bu nedenle, çay evleri ve çay seremonileri, Ukiyo-e sanatının konu ve motif seçimini etkilemiştir. Kadın teması da Ukiyo-e sanatının önemli bir temelini oluşturur. Ukiyo-e sanatçıları, Edo dönemi Japonya'sında kadın güzelliğini ve moda trendlerini resmetmeye büyük ilgi göstermişlerdir. Geishalar, Kabuki oyuncular ve kadın portreleri, Ukiyo-e baskılarının sıkça karşılaşılan konuları arasındadır. Manzara tasvirleri, Ukiyo-e sanatında önemli bir yer tutar. Bu çalışmalar, Japon manzaralarının güzelliğini ve Japonya'nın farklı mevsimlerini, özellikle de Fuji Dağı, Asakusa tapınağı ve ünlü köprüler gibi ikonik yerlerin tasvirlerini vurgulamaktadırlar. Japonya kapsamında türlü esrarengiz olan fenomenler, hayaletler, doğaüstü yaratıklar, cinler, şeytanlar ve benzeri fantastik unsurlar yōkai şeklinde isimlendirilmektedir.

Ukiyo-e sanatında renklerin kullanımı ve sanatın teknik özellikleri incelenmiştir. Ukiyo-e'ler kapsamında kullanıma alınan renkler, batının gözlemci perspektifi ile değerlendirildiğinde tamamıyla farklı bir paletten meydana gelmektedir. İmajın yeteri kadar görünür olmaması durumunda bütün çizgiler oldukça açık bir şekilde seçilebilecek duruma erişinceye dek kağıt yağlanmış ya da üzerinden müdahale edilerek çizimler oluşturulmuştur. Ardından desenin ana hatları bir bıçak yardımıyla kesilmiş, kullanılmayan ağaç parçaları dönemin Avrupalı marangozları tarafından kullanıma alınan eğik ya da düz kesiklerle çıkarılmıştır. Dolayısıyla istenen desen beyaz ve siyahsa plak bakımından gerçekleştirilecek olan işlemlerin bu evresi yeterli olmuştur. Ukiyo-e kalıbı ile imajda hissedilmekte olan bir özellik olmakla birlikte, düz yüzeyler söz konusu stilin en temel özelliklerinden birisidir. Dünya çapında kullanılmakta olan formatlara nazaran Japon kağıt formatı oldukça farklı bir şemaya sahiptir. Ukiyo-e'ler de doğal kağıtların üzerine yapılmaktadır.

Endüstri devriminin ardından Avrupa kapsamında yeni bir sanatsal bakış açısı olarak “*sanat için sanat*” anlayışı kendisini göstermiştir. Bununla birlikte dönemin sanatçıları için Ukiyo-e baskıları oldukça büyük bir ilham kaynağı haline gelmiştir. Batı sanatında oldukça büyük çaplı bir etkisi olan Ukiyo-e, günümüzde illüstratörlere ve ressamalara ilham kaynağı olmayı sürdürmektedir. Dönemi içerisinde genellikle

ağaç baskıyla yapılmasa da zaman içerisinde serigrafi, litografi, yağlı boya, suluboya, dijital ve benzeri teknikler de kullanıma alınarak gerçekleştirilmektedir.

Ukiyo-e eserleri meydana geldiği dönem itibariyle tebrik kartları, afişler, ünlü şahsiyetlerin baskıları, kitaplar ve benzeri alanlarda kendisine yer edinmiştir. Zamanla Ukiyo-e eserlerinin kullanım alanı daha fazla genişlemiştir. Kaykay, duvar resimleri, ambalaj tasarımları, etiketler, takvimler, dövmeler, rozetler ve yeni medya araçları benzeri türlü ürünler ve ortamlarda bu sanat anlayışına rastlamak mümkündür. Bununla birlikte dijital devrimin ardından sanal ortam içerisinde üretilmekte olan söz konusu çalışmalarda daha kolayca erişme imkanına sahip olmuştur. Araştırmada da yer alan birçok çağdaş sanatçı tasarımlarını önce dijital bir ortam üzerinde tasarlayıp daha sonra kağıda ya da tuvale geçirmektedirler. Bazı sanatçılar ise sadece dijital olarak bu eserleri üretmektedirler. Japon geleneksel sanatı olan Ukiyo-e baskıları o dönemin meşhur aktörleri olan Kabuki tiyatrosunu, günlük yaşamdan sahneleri veya mitolojik karakterleri konu edinirken günümüzde bu alanda işler üreten çağdaş sanatçılarda popüler kültür imajlarını geleneksel Ukiyo-e baskıları ile harmanlamaktadır. Bu sanatçıların işlerinde çizgi film karakterleri, akıllı telefonlar, popüler film aktörleri, müzik grupları gibi popüler materyaller görülmesi mümkündür. Teknoloji çağının bir getirisi olarak eskiye ve farklı kültürlere ulaşım imkânı artmış ve bu sayede sanatçılar birçok kültür ile etkileşime girerek çağdaş ve disiplinlerarası eserler üretme imkânı yakalamıştır.

KAYNAKÇA

- "The Making of Modern Japan" by Marius B. Jansen
- "The World of the Shining Prince: Court Life in Ancient Japan" by Ivan Morris
- "Tokugawa Japan: The Social and Economic Antecedents of Modern Japan" by Chie Nakane.
- Amsden, D. (1905). Impressions of Ukiyo-ye: The School of the Japanese Colourprint Artists, San Francisco.
- Anonim (1992). Grand dictionnaire encyclopedique. Meydan larousse. Milliyet Yayıncılık A.Ş.
- Antmen, A. (2010). 20. Yüzyıl Batı Sanatında Akımlar. İstanbul: Sel Yayıncılık, Üçüncü Baskı.
- Aslan, A. (2020). Japon Resim Sanatının Modern Sanata Etkisi. Kayseri-Türkiye 29-31 Ocak-January, 171.
- Bahar, E. B. (2021). Ukiyo-e'nin illüstrasyona etkisi ve çağdaş bir uygulama çalışması. Yüksek Lisans. Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi.
- Baker, J. S. (1984). Japanese Art, London, Thames and Hudson.
- Bell, D. (2004). Explaining Ukiyo-e, New Zealand, PhD Tezi, University of Otago.
- Berry, M. E. (2010). The Culture of Civil War in Kyoto, University of California Press.
- Binnie, P. (2024) Twenty-five years in woodblock print. Erişim Adresi: pwerpoint sunumu
- Bursa Uluyama Türk Japon Derneği (2024). Erişim Adresi: <https://uluyama.org/makale/japonyayi-taniyalim> Erişim Tarihi: 20.07.2024
- Calza, G. C. (2007). Hokusai. Phaidon Press.
- Carey, K. (2011). "Class and Contradiction: Merchants and Expression of Wealth in the Tokugawa Period".
- Conrad T. (1989). The Social and Economic History of Japan, Cambridge University Press.
- Dora, A. (2023). Ukiyo-e. New York, USA: Parkstone Press International.

Dökeroğlu, Ö. T. (2018). Hokusai ve Sanatı Üzerine Görsel Bir Okuma. Uluslararası Disiplinlerarası ve Kültürlerarası Sanat.

Eczacıbaşı Sanat Ansiklopedisi (1997). İstanbul: Yapı Endüstri Merkezi Yayınları.

Eczacıbaşı, Ş. (1997). Eczacıbaşı sanat ansiklopedisi. Cilt. İstanbul: Yem Yayınları.

Fahr-Becker, G. (2012). Hokusai. Taschen.

Fiorillo, J., "Eizan: Putting on a new face---Fûryû, asobi ve ikie'nin aynası", içinde: Andon 71 , Japon Sanatları Derneği, Mayıs 2002, s. 524.

Forrer, M. (2016). Hokusai: Prints and Drawings. Prestel.

Foster, M. D. (2015). The Book of Yōkai: Mysterious Creatures of Japanese Folklore, Oakland.

Goethe, J. W. (1840). Theory of Colours, London, John Murray.

Güzelgün, M. (2023). Jules Chéret'in grafik tasarımlarında Japon sanatının etkisinin incelenmesi, Yüksek Lisans Tezi, Mardin Artuklu Üniversitesi, Lisansüstü Eğitim Enstitüsü

Hall, J. W. (1988). "The Cambridge History of Japan: Early Modern Japan." Cambridge University Press.

Harris, F. (2010). Ukiyo-e The Art of Japanese Print, Tokyo, Tuttle Publishing.

Henshall, K. G. (2001). "A History of Japan: From Stone Age to Superpower." Palgrave Macmillan.

Hillier, J. R. (2014). The Art of the Japanese Book. Kodansha International.

Hollingsworth, M. (2009). Dünya Sanatı Tarihi, R. Küçükerdoğan ve B. Ergüder (çev.), İnkılap Kitabevi, (orijinal baskı tarihi 2003), İstanbul.

<http://globalsherpa.org/japan/> (Global Sherpa Japan) 2024

<http://www.mfa.gov.tr/japonya-siyasi-gorunumu.tr.mfa> (Dış İşleri Bakanlığı)

<https://www.audkawa.com/bio> Erişim Tarihi: 20.05.2024.

Ianega, S. (1979). Japanese Art: A Cultural Appreciation, New York, Weatherhill.

İnce, B. (2008). Ukiyo-e ve çağdaş sanata yansımaları. Yüksek Lisans, Anadolu Üniversitesi.

İnce, B. (2015). *Ukiyo-e ve çağdaş sanata yansımaları* (Doctoral dissertation, Anadolu University (Turkey)).

Jansen, M. B. (2000). "The Making of Modern Japan." Belknap Press.

Japon Kültür (2024). Erişim Adresi: https://www.japonkultur.com/jp_home/jp-cografya.html Erişim Tarihi: 20.07.2024

Kalkan, G. (2021). Resim-İş Eğitimi Bölümü son sınıf öğrencilerinin Çağdaş Japon sanatına dair görüşleri. Yüksek Lisans tezi. Marmara Üniversitesi.

Keene, D. (2005). *Travelers of a Hundred Ages: The Japanese as Revealed Through 1,000 Years of Diaries*, Columbia University Press.

Kılıç, S. (2007). Japon Baskiresim Sanatına Genel Bakış ve Soyut Eğilimler, Yayınlanmış Yüksek Lisans Tezi, Eskişehir, Anadolu Üniversitesi SBE.

Kılıç, S. (2008). Çağdaş Japon Baskı Sanatında Soyut Eğilimler, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, AU, Eskişehir.

Kılınçarslan, Y. (2017). Geleneksel Japon Kabuki Dans Tiyatrosunun Aykırı Bedenleri "Onnagatar". *İnsan ve İnsan*, 4(14), 314-334.

Kıran, H. (2008). Tarihsel Süreçte Japon Baskı Sanatına Bir Bakış. *Sanat ve Tasarım Dergisi*, 1(2).

Kıran, H. (2010). Ağaç Baskı Sanatı, 1.Baskı, Bellek Yayınları, Ankara.

Kıran, H. (2016). Çağdaş baskı resim sanatına genel bir bakış. *Sanat ve Tasarım Dergisi*, 6(1), 54-77.

Koç, K. (2020). Ülke Tanıtımı Japonya. *Asya Araştırmaları Uluslararası Sosyal Bilimler Dergisi*, 4(1), 125-134.

Koçak, G. (2002). "Ukiyo-e" Anadolu Sanat. 141-148: Güz, Sayı:13

Kondo, Y. (2005). *The Art of Japanese Tea: A Traditional Approach to the Tea Ceremony*. Kodansha International.

Körmükçü, H. A. (2009). Ukiyo-e'den Mangaya Japon Pop Sanatı, Yayınlanmış Yüksek Lisans Tezi, İstanbul, Mimar Sinan Güzel Sanatlar Üniversitesi SBE.

Kuseyri, P. (2021). Sanat tarihinde estamp ve resim ilişkisi bağlamında Japon sanatının, Batı resmi üzerindeki etkileri, Yüksek Lisans Tezi, Yeditepe Üniversitesi.

Kyosa, K. (2017). *Israel Goldman Japanese Prints and Paintings*. Catalogue
23.Ma, D. (2023). Happy Painting: Schema Analysis of Utagawa Kuniyoshi's giga

works from the Perspective of Composition art. *Cultura: International Journal of Philosophy of Culture and Axiology*, 20(3).

Malkoç, E. G. (2018). *Ukiyo-e: Yüzen dünya resimleri*. Yeditepe Üniversitesi, İstanbul.

Marks, A. (2015). *Japan Journeys: Famous Woodblock Prints of Cultural Sights in Japan*, Tokyo.

Marks, Andreas. (2010). *Japanese Woodblock Prints: Artists, Publishers and Masterworks: 1680 – 1900*. Tokyo: Tuttle Publishing.

Masami Teraoka, 1936-Pasadena City College Artist in Residence, 1998
http://www.paccd.cc.ca.us/library/artists/masami_teraoka.htm

Meech-Pekarik, J. (2011). *The World of the Meiji Print: Impressions of a New Civilization*. Weatherhill.

Meyer, M.W. (2014). *Japonya Tarihi*, İstanbul, İnkılap Kitabevi Yayınları.

Munsterberg, H. (2008). *Arts of Japan: An Illustrated History*. Tuttle Publishing.

Nagata, M. (2001). *The Craft of the Japanese Sword*. Kodansha International.

Narazaki, M. (1990), *Ukiyo-E Masterpieces in Western Collections: The Robert O.Müller Collections*, Kodansha, Tokyo

Noguchi, Y. (1990). *Selected English Writings of Yone Noguchi: An East-West Literary Assimilation (Vol. 1)*. Fairleigh Dickinson University Press.

Norman, M. ve Auckland Art Gallery. (2014). *Fragile Beauty: Historic Japanese Graphic Art*, Auckland.

Ozdemir, S. (2021). Tarihsel Süreç İçerisinde Budizm'in Japon Sanatına Etkisi. *Asya Araştırmaları Uluslararası Sosyal Bilimler Dergisi*, 5(1), 69-78.

Öztekin M. K. (2011) *Manga: Bir Kültürel Direniş Aracı*, İletişim Yayınları, İstanbul.

Paget, R. (2018). *Hokusai*. Slovakia: Taschen.

Percival, R. (1978). *Ukiyo-e: Art for the People*.

Polat, H.H. (2012). "Renk Teorisi ve Temel Yanılgılar", Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi Sayı:28.

Robertson, J. (1992). *Kabuki: Five Classic Plays*. Penguin Classics.

- Sansom, G. B. (2000). "A History of Japan, 1334-1615." Stanford University Press, 2000.
- Schopenhauer, A., (1942). On Vision and Colours.
- Sen, S. (1998). The Japanese Way of Tea: From Its Origins in China to Sen Rikyu. University of Hawaii Press.
- Sözen, M., ve Tanyeli, U. (2014). Sanat Kavram ve Terimleri Sözlüğü. İstanbul, Remzi Kitabevi.
- Strange, E.F. (1897). Japanese illustration; a history of the arts of wood-cutting and colour printing in Japan, Kanagawa University Repository, 1897.
- Şahin, H. (2015). Japonizmin Empresyonist Sanat Akımı Üzerine Etkileri. *İdil Dergisi*, Cilt 4, Sayı 18, Sayfa 100.
- Şahin, H. (2015). JAPONİZMİN EMPRESYONİST SANAT AKIMI ÜZERİNE ETKİLERİ. *İdil Sanat ve Dil Dergisi*, 4(18), 81-109.
- Şaştım, C. (2022). Japon ahşap baskı resimlerinde manzara: Hiroshige örneği, Yüksek Lisans Tezi, Akdeniz Üniversitesi.
- Thoreau, H. D. H. (2014). The Correspondence of Henry D. Thoreau: Volume 1: 1834-1848. Princeton University Press.
- Toriyama, S. (2016). Sekien Toriyama's Japandemonium Illustrated, New York.
- Totman, C. (2000). "Early Modern Japan." University of California Press.
- Turani, A. (2000). Dünya Sanat Tarihi. İstanbul, Remzi Kitabevi.
- Turani, A. (2019). Dünya Sanat Tarihi, İstanbul.
- Turani, A. (1992). Dünya Sanat Tarihi, Remzi Kitabevi, İstanbul.
- Uzunbaz, B. (2017). Japon ağaç baskılarında erotizm ve cinsellik; Shunga, Yüksek Lisans Tezi, Yaşar Üniversitesi.
- Ünal, E. (2023). Baskıresim lisans programlarının karşılaştırılması ve UKIYO-E'nin programlardaki yeri, Yüksek Lisans Tezi, Gazi Üniversitesi.
- Varley, P. (2000). Japanese Culture, University of Hawaii Press.
- Whitford, Frank. (1977). Japanese Prints and Western Prints. New-York: Macmillan Publishing Co, Inc.

Yamaoka, Y. (1998). On The History of the Nonprofit Sector in Japan. T. Amenomori, & T. Yamamoto (Dü.) içinde, The Nonprofit Sector in Japan (Cilt 7, s. 19-58). New York: Manchester University Press.

Yiğit, Ö. (2016). Ağaç baskı sanatında Ukiyo-e okulu ve Hasan Kıran. Yüksek Lisans. Süleyman Demirel Üniversitesi.

GÖRSEL KAYNAKLARI:

Asyalının Gücü, Kenji Iwasaki, Dijital Teknik, 2021 (<https://opensea.io/assets/ethereum/0x495f947276749ce646f68ac8c248420045cb7b5e/45763701158634236114210962514981931579476433432506025417474289933515992596481> Erişim Tarihi: 22.07.2024).

Audrey Kawasaki'nin eserinden bir örnek (<https://www.audkawa.com/> Erişim Tarihi: 20.04.2024).

Binnie, Japonya Manzaraları (Binnie, 2024) (<https://ukiyo-e.org/image/scholten/10-3798w> Erişim Tarihi: 20.07.2024).

Dijital Ukiyo-E İllüstrasyonuna Bir Örnek, Jiji, 2020. (<https://designcollector.net/likes/ukiyo-e-collection-by-jiji> Erişim Tarihi: 25.04.2024).

Dünya Örümceği Lord Minamoto Yorimitsu'nun Köşkünde Canavarlar Yaratıyor, Utagawa Kuniyoshi, Ağaç Baskı, Edo Dönemi, 1843. (<https://ukiyo-e.org/image/mfa/sc156064> Erişim Tarihi: 24.04.2024).

Emile Zola'nın Portresi, Edouard Manet, Tuval Üzerine Yağlı Boya, 1868. (<https://www.manet.org/portrait-of-emilie-zola.jsp#> Erişim Tarihi: 25.04.2024).

Goyo Hashiguchi, "Woman Combing her Hair", 1920 (http://ukiyo-e.org/image/jaodb/Goyo_Hashiguchi-No_Series-Woman_Combing_her_Hair00034145-040925-F06 Erişim Tarihi: 25.04.2024).

Great Retrowave, Vincent Trinidad, Dijital Teknik (<https://www.vincenttrinidadart.com/?pgid=je7zdggg4-2d50fdc9-ffd3-4002-a49f-43c9c45f93fc> Erişim Tarihi: 22.07.2024).

Hellboy-Tengu Saldırısı, Moira Hahn, Suluboya Tekniği, 2019 (<http://www.moirahahn.com/images/paintings/19-22/hellboy-lg.jpg> Erişim Tarihi: 25.04.2024).

Hitachi Eyaletindeki Ushibori, Fuji Dağı'nın Otuz Altı Manzarası Serisinden, Katsushika Hokusai, Ağaç Baskı, Edo Dönemi, 1830-32. (<https://www.metmuseum.org/art/collection/search/56785>, Erişim Tarihi: 24.04.2024)

Hyakki Yagyō'dan Bir Sayfa, Kawanabe Kyōsai, Ağaç Baskı, Edo Dönemi, 1890. (<https://www.metmuseum.org/art/collection/search/78669> Erişim Tarihi: 24.04.2024).

Hyakki Yagyō'dan bir sayfa, Kawanabe Kyōsai, ağaç baskı, Edo dönemi, 1890. (<https://www.metmuseum.org/art/collection/search/78669> Erişim Tarihi: 23.04.2024).

İstasyonlar Bir: Nihonbashi'nin Sabah Görünümü, Utagawa Hiroshige, Ağaç Baskı, Edo Dönemi, 1833-34. (<https://www.metmuseum.org/art/collection/search/36922>, (Erişim Tarihi: 24.04.2024)

Japon Komedyen Hi-Hi Ueda ve Eşi, Kenji Iwasaki, Dijital Teknik, 2020 (https://iwasaki-art.com/artworks_portfolio/ Erişim Tarihi: 25.04.2024).

Katsushika Hokusai, 1804 renkli gravür, 12,6 x 17,6 cm Hokusai Müzesi, Obuse (<https://medium.com/@ninabrutel/the-revolutionary-art-of-toshio-saeki-depicting-female-empowerment-in-japanese-erotica-bda9d9d7c534> Erişim Tarihi: 20.07.2024).

Katsushika Hokusai, 1810 Mürekkep, İpek Üzerine Renkler ve Altın, 67,5 X 82,5 Cm Museo d'Arte Orientale Edoardo Chiossone, Cenova (<https://parkstone.international/2022/01/11/hokusai-japans-most-internationally-renowned-artists-a-master-of-ukiyo-e-art/> Erişim Tarihi: 20.04.2024).

Katsushika Hokusai, Balıkçı ve Ahtapot, 1814 çok renkli tahta baskı (http://pharyngula.org/images/hokusai_octopus.jpg Erişim Tarihi: 19.04.2024).

Keisai Eisen, 1830-1844, Brokar Üzerine Baskı, 38 X 25,5 Cm, Ōiso Aşaması, Seriden Alıntı. (Tōkaidō Boyunca Güzellikler) (https://ukiyo-e.org/image/jaodb/Eisen_Keisai-Beautiful_Women_for_the_53_Stations_of_the_Tokaido-Oiso-00028974-020220-F12 Erişim Tarihi: 20.07.2024).

Kikugawa Eizan, 1810 civarı renkli gravür, 38 x 25,5 cm Victoria & Albert Müzesi, Londra (<https://www.vandaimages.com/2006AW2251-Ohan-in-the-Joruri-Drama-'Katsuragawa-Renri-no.html> Erişim Tarihi: 20.04.2024).

Kitagawa Utamaro, “Two Female Figures” (İki Dişi Figür), Ağaç Baskı. (Nigel, Cawthorne. The Art of Japanese Prints. United States: Laurel Glen Publishing, 1997) (<https://www.meisterdrucke.com.tr/fine-art-baski/Kitagawa-Utamaro/44535/%C4%B0ki-Kad%C4%B1n-Fig%C3%BCr%C3%BC-%28renkli-tahta-bask%C4%B1%2C-10.-blok%29.html>) Erişim Tarihi: 20.07.2024).

Kobayashi Kiyochika, “Moon over a Town Street”, 1930 (<http://ukiyo-e.org/image/artelino/19434g1>) Erişim Tarihi: 25.04.2024).

Koshiro Onchi, “Human Figure: Girl”, 1925 (<http://ukiyo-e.org/image/artelino/30868g1>) Erişim Tarihi: 26.04.2024).

Kunichika’nın Eserleri (<https://www.vangoghmuseum.nl/en/japanese-prints/person/31547/toyohara-kunichika>) Erişim Tarihi: 23.04.2024).

Kuroda Seiki, “Lakeside”, 1987 (http://en.wikipedia.org/wiki/Kuroda_Seiki#/media/File:Kuroda-seiki-kohan00-6-1b.jpeg, Erişim Tarihi: 25.04.2024).

Küçük Cadı Kiki, Siddhartha Kandahdjaja, Dijital Teknik (<https://thisismyluckystar.blogspot.com/2012/11/kikis-delivery-service.html>) Erişim Tarihi: 25.04.2024).

Lugia-the Silver Dragon, Sean Donnan, Karışık Teknik, 2018. (https://www.etsy.com/listing/660420274/lugia-the-silver-dragon-printmetal?ref=shop_home_feat_4) Erişim Tarihi: 25.04.2024).

Masami Teraoka Sarah ve Ahtapot/Yedinci Cennet, 2001 (<https://www.artsy.net/artwork/masami-teraoka-sarah-and-octopus-slash-seventh-heaven>) Erişim Tarihi: 20.05.2024).

Masami Teraoka, Japonya’yı İstila Eden 31 Tat/Günün Spesiyali, 1982, 35 renk ukiyo-e tahta baskı, 500 adet (<http://www.lava.net/~artbeat/early/ready2.html>) Erişim Tarihi: 20.05.2024)

Niinomi Morichika Stüdyosunda, Hokusai’nin Kanagawa’nın Büyük Dalgası Üzerinden Bir Reprodüksiyonunu Oyarken (<https://nihonmono.jp/en/article/5775/>) Erişim Tarihi: 20.07.2024).

Nocturne: Mavi ve Altın-Eski Battersea Köprüsü, James Abbott McNeill Whistler, Tuval Üzerine Yağlı Boya, 1872-5.

(<https://www.tate.org.uk/art/artworks/whistler-nocturne-blue-and-gold-oldbattersea-bridge-n01959> Erişim Tarihi: 26.04.2024).

Ogata Gekko, “Comparison of Beauties and Flowers - Flower Cart”, 1898 (<http://ukiyo-e.org/image/artelino/49700g1> Erişim Tarihi: 26.04.2024).

Paul Binnie, Tattoos, 1992 (Binnie, 2024). (https://www.scholten-japanese-art.com/paul_binnie_11.php Erişim Tarihi: 21.07.2024).

Rickshaw Cart, Ukiyo-E Heroes Serisinden, Jed Henry, Ağaç Baskı, 2012 (<https://mokuhan.com/heroes/collection.html> Erişim Tarihi: 24.07.2024).

Ryogoku Köprüsünde Akşam Serinliğinin Tadını Çıkarmak, Edo'daki Ünlü Yerler Serisinden, Utagawa Hiroshige, Ağaç Baskı, Yaklaşık 1833. (https://www.britishmuseum.org/collection/object/A_1906-1220-0-881 Erişim Tarihi: 26.04.2024).

Shin-Ōhashi Köprüsü Ve Atake Üzerinde Ani Sağanak, Edo'nun Yüz Ünlü Manzarası Serisinden, Utagawa Hiroshige, Ağaç Baskı, 1857. (<https://www.metmuseum.org/art/collection/search/36461> Erişim Tarihi: 25.04.2024).

Ukiyo-e Remix II-Tori'nin İntikamı, Moira Hahn, Suluboya Tekniği, 2004 (<http://www.moirahahn.com/images/paintings/03-05/02.jpg> Erişim Tarihi: 24.04.2024).

Utagawa Hiroshige, 1843-1847 renkli gravür, 22,2 x 28,8 cm Victoria & Albert Müzesi, Londra (<https://www.stickit.gr/en/canvas-prints/fine-art-prints/global-artists/canvas-print-chrysanthemums-hiroshige-en> Erişim Tarihi: 20.07.2024).

Utagawa Hiroshige, Suwa Gölü'nde Yılanbalığı ve Çamça Avlayanlar, Shinshu İli, Mayıs 1860 (<https://ukiyo-e.org/image/mia/64427> Erişim Tarihi: 20.07.2024)

Utagawa Hiroshige, Şubat 1857 renkli gravür, 36 x 24 cm, Brooklyn Sanat Müzesi, New York. Le Quai de Koume (<https://ukiyo-e.org/image/harvard/HUAM-CARP05900> Erişim Tarihi: 21.07.2024).

Utagawa Kunisada, Cat and Beauty (detail), from Beauties in New Styles Dyed to Order, 1818-1830, woodblock print; ink and color on paper, 36 7/8 x 22 3/8 in (https://www.britishmuseum.org/collection/object/A_1907-0531-0-204 Erişim Tarihi: 20.07.2024).

Utagawa Kuniyoshi, 1830-1844 civarı renkli gravür, 24,9 x 34,6 cm Victoria & Albert Müzesi, Londra (<https://ukiyo-e.org/image/mia/22515> Erişim Tarihi: 20.05.2024).

Watanabe Seitei, “World of Art - New Year's Day”, (1890-1894) (<http://ukiyo-e.org/image/artelino/48312g1> Erişim Tarihi: 26.04.2024).

EKLER

EK-1: ETİK BEYANI

Akdeniz Üniversitesi Güzel Sanatlar Enstitüsü Tez Yazım Kılavuzu'na uygun olarak hazırladığım bu Tezde

- Tez içindeki bütün bilgi ve belgeleri akademik kurallar çerçevesinde elde ettiğimi,
- görsel, işitsel ve yazılı bütün bilgi ve sonuçları bilimsel ahlak kurallarına uygun olarak sunduğumu,
- başkalarının eserlerinden yararlanılması durumunda ilgili eserlere bilimsel normlara uygun olarak atıfta bulunduğumu,
- atıfta bulunduğum eserlerin bütününe kaynak olarak gösterdiğimi,
- kullanılan verilerde herhangi bir tahrifat yapmadığımı,
- bu Tezin herhangi bir bölümünü bu üniversitede veya başka bir üniversitede başka bir Tez çalışması olarak sunmadığımı,

beyan ederim.

...../...../.....

Büşra ŞAHİN

EK-2: TEZ ORJİNALLIK RAPORU

AKDENİZ ÜNİVERSİTESİ

Güzel Sanatlar Enstitüsü

Tez Başlığı: Japon Resim Sanatında Figüratif Ukiyo-e Resimleri (1804-1912) Ve
Günümüz Resmine Etkisi

Yukarıda başlığı verilen Tezimin tamamı Turnitin adlı intihal programı aracılığı ile Tez Danışmanım tarafından kontrol edilmiştir. (Tez 106, Tez 206, Tez 010 Formları) Kontrol sonucunda (kaynakça hariç) aşağıdaki veriler elde edilmiştir:

Raporlama Tarihi	Sayfa Sayısı	Karakter Sayısı	Savunma Tarihi	Benzerlik Oranı (%)	Gönderim Numarası

Akdeniz Üniversitesi Güzel Sanatlar Enstitüsü Tez Orijinallik Raporu Alınması ve Kullanılması Uygulama Esasları'nı inceledim ve çalışmamın herhangi bir intihal içermediğini; aksinin tespit edileceği muhtemel durumda doğabilecek her türlü hukuki sorumluluğu kabul ettiğimi ve yukarıda vermiş olduğum bilgilerin doğru olduğunu beyan ederim. (26/08/2024)

İmza

Büşra ŞAHİN

Öğrenci No:202153002004

Anasanat/Anabilim Dalı: Resim

Program (İşaretleyiniz)

Yüksek Lisans	Sanatta Yeterlik	Doktora	Bütünleşik Doktora

DANIŞMAN ONAYI

UYGUNDUR.

(Prof. Dr. Fatih BAŞBUĞ, imza)

**EK-3: Master's/Proficiency in Art/PhD
Thesis/ Art Work Report Originality Report**

**AKDENİZ UNIVERSITY
Institute of FineArts**

Title: Figurative Ukiyo-E Paintings in Japanese Painting (1804-1912) and Their Effects on Contemporary Painting

The whole thesis/art work report is checked by my supervisor, using Turnitin plagiarism detection software taking into consideration the below mentioned filtering options. (Tez 106, Tez 206, Tez 010 Forms) According to the originality report, obtained data are as follows.(Bibliography excluded)

Date Submitted	Page Count	Character Count	Date of Thesis Defence	Similarity Index (%)	Submission ID

I declare that I have carefully read the Akdeniz University Institute of Fine Arts Guidelines for Obtaining and Using Thesis Originality Reports; that my thesis does not include any form of plagiarism; that in any future detection of possible infringement of the regulations, I accept all legal responsibility; and that all the information I have provided is correct to the best of my knowledge. I respectfully submit this for approval. (26/08/2024)

Student No.: 202153002004

Department: Painting

Program/Degree (please mark):

Master's	Proficiency in Art	PhD	Integrated Phd

Signature
Büşra ŞAHİN

SUPERVISOR APPROVAL
APPROVED.
(Prof. Dr. Fatih BAŞBUĞ, Signature)

EK-4: YAYIMLAMA VE FİKRÎ MÜLKİYET HAKLARI BEYANI

Enstitü tarafından onaylanan lisansüstü tezimin tamamını veya herhangi bir kısmını, basılı (kâğıt) ve elektronik formatta arşivleme ve aşağıda verilen koşullarla kullanıma açma iznini Akdeniz Üniversitesi'ne verdiğimi bildiririm. Bu izinle Üniversite'ye verilen kullanım hakları dışındaki tüm fikrî mülkiyet haklarım bende kalacak, tezimin tamamının ya da bir bölümünün gelecekteki çalışmalara (makale, kitap, lisans ve patent vb.) kullanım hakları bana ait olacaktır.

Tezin kendi orijinal çalışmam olduğunu, başkalarının haklarını ihlal etmediğimi ve tezimin tek yetkili sahibi olduğumu beyan ve taahhüt ederim. Tezimde yer alan, telif hakkı bulunan ve sahiplerinden yazılı izin alınarak kullanılması zorunlu metinleri yazılı izin alınarak kullandığımı ve istenildiğinde suretlerini Üniversite'ye teslim etmeyi taahhüt ederim.

Yükseköğretim Kurulu tarafından yayınlanan **Lisansüstü Tezlerin Elektronik Ortamda Toplanması Düzenlenmesi ve Erişime Açılmasına İlişkin Yönerge*** kapsamında tezim aşağıda belirtilen haricinde YÖK Ulusal Tez Merkezi Erişim Sisteminde erişime açılır.

☐ Enstitü Yönetim Kurulunun gerekçeli kararı ile tezimin erişime açılması mezuniyet tarihimden itibaren 2 yıl ertelenmiştir. (1)

☐ Enstitü Yönetim Kurulu kararı ile tezimin erişime açılması mezuniyet tarihimden itibaren ... ay ertelenmiştir. (2)

☐ Tezimle ilgili gizlilik kararı verilmiştir. (3)

...../...../.....

(İMZA)

Büşra ŞAHİN

***Lisansüstü Tezlerin Elektronik Ortamda Toplanması
Düzenlenmesi ve Erişime Açılmasına İlişkin Yönerge**

- (1) Madde 6.1. Lisansüstü tezle ilgili patent başvurusu yapılması veya patent alma sürecinin devam etmesi durumunda, tez danışmanının önerisi ve enstitü anabilim dalının uygun görüşü üzerine Enstitü Yönetim Kurulu iki yıl süre ile tezin erişime açılmasının ertelenmesine karar verebilir.

(2) Madde 6.2. Yeni teknik, materyal ve metotların kullanıldığı, henüz makaleye dönüşmemiş veya patent gibi yöntemlerle korunmasını ve internetten paylaşılması durumunda 3. şahıslara veya kurumlara haksız kazanç imkânı oluşturabilecek bilgi ve bulguları içeren tezler hakkında tez danışmanının önerisi ve Enstitü Anabilim Dalının uygun görüşü üzerine Enstitü Yönetim Kurulunun gerekçeli kararı ile altı ayı aşmamak üzere tezin erişime açılması engellenebilir.

(3) Madde 7.1. Ulusal çıkarılan veya güvenliği ilgilendiren, emniyet, istihbarat, savunma ve güvenlik, sağlık vb. konulara ilişkin lisansüstü tezlerle ilgili gizlilik kararı, tezin yapıldığı kurum tarafından verilir. Kurum ve kuruluşlarla yapılan iş birliği protokolü çerçevesinde hazırlanan lisansüstü tezlere ilişkin gizlilik kararı ise, ilgili kurum ve kuruluşun önerisi ile Enstitünün uygun görüşü üzerine Üniversite Yönetim Kurulu tarafından verilir. Gizlilik kararı verilen tezler Yükseköğretim Kuruluna bildirilir.

Madde 7.2. Gizlilik kararı verilen tezler gizlilik süresince Enstitü tarafından gizlilik kuralları çerçevesinde muhafaza edilir, gizlilik kararının kaldırılması halinde Tez Otomasyon Sistemine yüklenir.

Tez Danışmanının önerisi ve Enstitü Anabilim/Anasanat Dalının uygun görüşü üzerine Enstitü Yönetim Kurulu tarafından karar verilir.